ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਿੱਖ ਬੁਲੇਟਨ

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫ਼ਤਿਹ

The Sikh Bulletin

ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ

A Voice of Concerned Sikhs World Wide

April 2003 ਵਿਸਾਖ ੫੩੫ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ sikhbulletin@surewest.net **Volume 5, Number 4**

Published by: Khalsa Tricentennial Foundation of N.A. Inc; Sikh Center Roseville, 201 Berkeley Ave, Roseville, CA 95678. **Fax** (916) 773-6784
Khalsa Tricentennial Foundation of N.A. Inc. is a religious tax exempt California Corporation.

In This Issue/ਤਤਕਰਾ

Singh Sabha International, a Letter 1
Bylaws of Singh Sabha International……………...2
Kattak Ke Vaisakh………………………………...4
Ovation to Guru Nanak ……………..………….5
Sikhism: Academic Forum ……………………..6
Woman: The Other Half,
The Doorway to Moksha…………………………11
Equality of Women………………………………14
Creation Of The Khalsa …………………………15
Sikhs Of Guru Nanak ……………………………15
Sikligar And Vanjara Sikhs………………………16
Bhagat Puran Singh And Baba Virsa Singh………19
Letters To The Editor……………………………19
Readers' Column…………………………………20
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸਰਭ ਸਾਂਝਾ ਨਾਮ ਧਰਮ ………………..20
Editor's Preface…………………………………..21
'Sant Baba Daljit Singh's Advertisement………..22
ਤਖਤਿ ਬਹੈ ਤਖਤੈ ਕੀ ਲਾਇਕ…………………………22
Press Release, Prof. Gurtej Singh………………..23
ਉਲਟਾ ਚੋਰ ਕੋਤਵਾਲ ਕੋ ਡਾਂਟੇ ……………………….24
Singh Sabha International, Application…………31
Book Page 32

Editor in Chief

Hardev Singh Shergill

Editorial Board

Avtar Singh Dhami
Gurpal Singh Khaira

Production Associates

Amarjit Singh Padda
Jasnain Singh

The Sikh Bulletin is distributed free around the World. All you have to do is ask. We invite offers of help in disribution in other countries.

Please note our new e-mail adderess sikhbulletin@surewest.net

The views expressed by the authors are their own. Please send the feedback and inputs to: sikhbulletin@surewest.net

Our Website: sikhbulletin.sadapunjab.com

ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

SINGH SABHA INTERNATIONAL

Waheguru Ji Ka Khalsa. Waheguru Ji Ki Fateh.

For the past seven years several *Panth Dardi* individuals have been pooling their experience and knowledge to devise a system to save Sikhi in the diaspora from further decline. Their efforts have materialized in the formation of Singh Sabha International. We are pleased to send you the By Laws of Singh Sabha International (SSI) and would encourage you to become **Patron** member and also promote SSI membership in your area of influence. **Patrons can name the person/s in whose memory they are making the donation. SSI will maintain an appropriate memorial.**

In the coming months SSI will purchase and assume the ownership of Sikh Center located at 201 Berkley Avenue, Roseville, CA. It will be known as International Sikh Center. The meeting rooms will be available for Sikh conferences, seminars, gurmat camps, and meetings by Sikh organizations from all over the world.

SSI will continue to operate Roseville Gurudwara that has been functioning since 1993. The Darbar Hall is being expanded to 3000 sq. feet with new modern kitchen for the Langer. That will give SSI over 9,000 sq ft in buildings with potential for growth and 52 parking spaces in downtown Roseville, the heart of the newest 'silicon valley' of California and next door to Sacramento, Capital City of California. SSI will start missionary college at the International Sikh Center to train bilingual Granthis for Gurudwaras of the Sikh Diaspora.

Khalsa Tricentennial Foundation, that now operates the Sikh Center, already maintains a large Sikh Library and distributes SGPC published booklets and volumes of AGGS free of charge. It has already published several books on Sikh religion and is publishing the much acclaimed monthly "The Sikh Bulletin".

SSI has set the prime objective to propagate Sikhi to International Sikh Youth by acquainting them with their rich heritage through seminars, gurmat camps, publication of books on Sikh religious philosophy and history. We will use persuasive means with Gurudwara managements to improve the weekly services at Gurudwaras by including bilingual explanation of Gurbani along with recitation of Keertan.

SSI annual conference will be held on Friday August 1st. and Saturday August 2nd. 2003 at the International Sikh Center in Roseville, California. We request the participants to join our congregation for the regular Sunday program on August 3rd. Please mark your calendar and plan to attend the conference. **We invite you to deliver a paper** on the current state of affairs of Sikh Religion and the worldwide Sikh community. Please contact us in advance about the topic of your paper and we must have the text by May 31st. Thank you.

Hardev Singh Shergill, Secretary-General, Singh Sabha International

****

ਪਾ ਚਿੱਟੇ ਸਜਾਂਓਦਾ ਗਾਤਰਾ ਤੇੜ ਕੱਛਾ ਸਿਰ ਨੀਲੀ ਪੱਗ,
ਬੈਠਾ ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਤੇ ਅੱਜ ਜਥੇਦਾਰ ਨਿਰਲੱਜ ॥
ਸੱਚ ਦਾ ਮਾਰਗ ਛੱਡਕੇ ਜਾਵੇ ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤ,
ਗੁਰਸਿੱਖ ਤੇ ਲਾਵੇ ਫਤਵਾ ਨਾਨਕਸਰੀਏ ਠੱਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ॥

ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

BYLAWS OF SINGH SABHA INTERNATIONAL

ARTICLE I GENERAL

SECTION 1.01 NAME

Name of the Corporation shall be Singh Sabha International (Hereinafter called The SSI)

SECTION 1.02 OFFICE

The principal office of the SSI shall be in the City of Roseville, Placer County, California.

SECTION 1.03 VISION

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸੁ ਜਗ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਕਰਮਿ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਏ (ਪ.੬੭)

ਸਿਖੀ ਸਿਖਿਆ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ (ਪ.੪੬੫)

SECTION 1.04 MISSION STATEMENT

Ensure, safeguard and promote correct exposition of the teachings of Aad Guru Granth Sahib.

Interpretation of Gurbani and representation of Sikhi in their real perspective.

Project and popularize healthy and proper image of Sikh culture and institutions.

SECTION 1.05 OBJECTIVES

i) Establish, maintain and manage an institution for standardized and correct study and research of Gurbani and Gurmat, and for training suitable persons for propagation and dissemination of Gurbani's teachings through publications, conferences, seminars, group discussions in Gurdwaras and homes where some intellectuals can gather.
ii) Promote Sikh way of life in accordance with the teachings given in Gurbani incorporated into the Aad Guru Granth Sahib and by Sikh Rehat Maryada (Code of Conduct) laid down by Sri Akal Takhat Sahib as an institution.
iii) Cooperate with other Panthic organizations working for safeguarding, maintaining and promoting independent status of Sri Akal Takhat Sahib.
iv) Support all those institutions that are teaching Gurbani. Develop and promote programs for education of Sikh youth and others about Gurmat, Sikh history, Punjabi language and culture, through organizing lectures, seminars, symposiums, conferences and Gurmat camps on Sikh religion.
v) Organize Sikh Sewa Dal in conformity with Sikh tradition and inculcate the spirit of selfless service among Sikh youth.
vi) Develop programs for eradication of the evils of caste system and social inequality among Sikhs.
vii) Check and oppose growth of Santwad and Derawad.
viii) Protect and promote Sikh interests throughout the world.
ix) Own and operate a Gurudwara.
x) Own and operate a Missionary College.

ARTICLE II MEMBERSHIP

SECTION 2.01 CATEGORIES OF MEMBERS

There shall be two categories of members of the SSI:

(i) Individual members;
(ii) Institutional members.

SECTION 2.02 INDIVIDUAL MEMBERS

There shall be five categories of Individual members:

(i) Student Member;
(ii) General Member;
(iii) Life Member
(iv) Patron Member;
(v) Honorary Member.

SECTION 2.02 (i) STUDENT MEMBER

Any bona fide student who is at least 18 years of age and is of sound mind, professes Sikhi, endorses in writing the mission statement and objectives of the SSI given in Sections 1.04 and 1.05 of these Bylaws, and pledges in writing to work for the fulfillment and promotion of the objectives of the SSI may be admitted to membership of the SSI on payment of annual fee of $25.00 (Twenty five U.S. dollars).

SECTION 2.02 (ii) GENERAL MEMBER

Any person who is at least 18 years of age and is of sound mind, professes Sikhi, endorses in writing the mission statement and objectives of the SSI given in Sections 1.04 and 1.05 of these Bylaws, and pledges in writing to work for the fulfillment and promotion of the objectives of the SSI may be admitted to membership of the SSI on payment of an annual fee of $100.00 (One hundred U.S. dollars).

SECTION 2.02 (iii) LIFE MEMBER

Any person who is at least 18 years of age and is of sound mind, professes Sikhi, endorses in writing the mission statement and objectives of the SSI given in Sections 1.04 and 1.05 of these Bylaws, and pledges in writing to work for the fulfillment and promotion of the objectives of the SSI may become Life member of the SSI on payment of one-time fee of $1,000.00 (One thousand U.S. dollars). **All Life members during fiscal years 2003 – 2004 will be Founder Life Members.**

SECTION 2.02 (iv) PATRON MEMBER

Any person who is at least 18 years of age and is of sound mind, professes Sikhi, endorses in writing the mission statement and objectives of the SSI given in Sections 1.04 and 1.05 of these Bylaws, and pledges in writing to work for the fulfillment and promotion of the objectives of the SSI may become Patron member of the SSI on payment of one-time fee of $5,000.00 (Five thousand U.S. dollars). These funds may be donated in memory of the loved ones and SSI will maintain a suitable memorial. **All Patron members during fiscal years 2003 – 2004 will be Founder Patron Members.**

SECTION 2.02 (v) HONORARY MEMBER

A person who has made vital contribution to Sikh cause and is willing to work for the promotion of SSI objectives may be granted Honorary Membership of the SSI.

SECTION 2.03 INSTITUTIONAL MEMBER

Any Gurudwara, Association, Organization, and Institution established to promote Sikh faith (Gurmat), advance Sikh cause, and/or provide education or information about Sikh religion, Sikh history and Punjabi culture may be admitted to Institutional membership of the SSI if it endorses in writing the mission statement and objectives of the SSI as enunciated in Sections 1.04 and 1.05 of these Bylaws, and pledges to support the SSI programs, and agrees to pay an annual fee of $1,000.00 (One thousand U.S. dollars)

SECTION 2.04 DONATIONS

Any individual or an institution may contribute additional funds, over and above the membership dues, to advance the work of SSI.

SECTION 2.05 OBLIGATIONS AND RIGHTS OF MEMBER

All the SSI Members shall be bound by the provisions of the Articles of Incorporation, the Bylaws, and rules and regulation made there under, and abide by them.

Members shall have the right to information about the activities of the SSI and its Committees, pursuant to California law, and may inspect SSI documents on a written request to the Executive Committee. The Executive Committee may refuse to show certain documents for specified reasons, if it deems it to be in the best

interest of the SSI.

Members shall have the right to offer suggestions for improvements in the working of the SSI. The Executive Committee shall inform the respective members about the action taken on their suggestions.

SECTION 2.06 VOTING RIGHT OF MEMBER

Members shall have no right to vote.

SECTION 2.07 MEMBERSHIP REGISTER

The SSI shall maintain an updated register of members.

ARTICLE III ORGANIZATIONAL STRUCTURE

SECTION 3.01 The SSI shall have the following components:

- (i) General body;
- (ii) Board of Directors.
- (iii) Executive Committee;
- (iv) Functional Committees;
- (v) Chapters.

SECTION 3.01 (i) GENERAL BODY

General body of the SSI shall consist of all members of the SSI assembled in a meeting in the Sangat form in the presence of the Aad Guru Granth Sahib.

The General body of the SSI at its Annual meeting will consider the Annual Financial report of the SSI and review SSI program for the next year.

Special meetings of the General body may be convened by the Executive Committee to consider and review specific proposals as and when required.

SECTION 3.01 (i) (a) POWERS OF THE GENERAL BODY

The General Body shall

1. Review and support the program drawn up by the Executive Committee;
2. Review the Annual report and the Annual Financial Statement of the SSI;

SECTION 3.01 (i) (b) MEETINGS OF THE GENERAL BODY

The General Body shall meet once a year. The date of General Body meeting shall be predetermined and fixed. The Executive Committee may convene Special meeting of the General Body at a time and place to be determined by the Committee.

The Secretary General or his delegate shall preside at each meeting.

SECTION 3.01 (i) (c) QUORUM FOR THE GENERAL BODY MEETINGS

Members of the SSI attending the General Body meeting shall constitute the quorum.

SECTION 3.01 (ii) BOARD OF DIRECTORS

Board of Directors shall be the executive organ of the SSI. It shall consist of a minimum of five Directors nominated by the Selection Committee and elected by the Board of Directors. The Board of Directors may increase the number of Directors on the recommendation of the Executive Committee.

The Board of Directors shall be responsible for managing the affairs of the SSI, administering its finances, planning and implementing the SSI programs. The Board of Directors shall have the following responsibilities:

1. To convene meetings of the General body.
2. Prepare annual report and annual financial statement of the SSI.
3. Plan SSI programs, organize and assemble resources, and implement the plans in the specified time frame.
4. Constitute functional committees, appoint Coordinators of the Committees, determine responsibilities and powers of the committees, and monitor the progress of work of the committees.
5. Set up SSI Chapters in various localities in the United States and in other countries to promote the SSI objectives, lay down their responsibilities, guide and supervise their functioning.
6. Frame rules and regulations consistent with these Bylaws to facilitate the functioning of the SSI and its organs.

SECTION 3.01 (ii) (a) ELIGIBILITY FOR THE POST OF DIRECTOR

To be eligible for the post of Director;

1. A member must have served on any functional committee for a period of at least three years;
2. Must possess good knowledge of Gurmat and Sikh history;
3. Should have some organizational and/or administrative experience;
4. Should have understanding of the functioning of nonprofit religious organizations, and possess knowledge of the laws pertaining to nonprofit organizations.

SECTION 3.01 (ii) (b) SELECTION OF DIRECTORS

The Selection Committee appointed by the Board of Directors shall post a notice in the month of November on the SSI notice board/s inviting nominations for the posts of Directors.

The Selection Committee shall consider all the nominations received for the posts of Directors, and shall make a final selection on the basis of experience, qualifications and suitability of the nominated persons. The Selection Committee shall be objective and avoid subjective considerations in the selection process.

The names selected by the Selection Committee shall be considered and voted upon by the Board of Directors at the next scheduled Board of Directors meeting or at a special meeting called for that purpose. Upon a vote of 2/3rds majority the Board of Directors may elect a director not nominated by the Selection Committee. Otherwise, a simple majority vote on the nominees of the Selection Committee will be necessary to elect a person nominated.

SECTION 3.01 (ii) (c) TENURE OF OFFICE OF A DIRECTOR

The tenure of office of a Director shall be five years. A Director shall be eligible for re-nomination.

SECTION 3.01 (ii) (d) MEETINGS OF THE BOARD OF DIRECTORS

The Board of Directors shall meet at least twice a year. Telephone meetings may be held with the approval of the Member-Directors.

SECTION 3.01 (ii) (e) QUORUM FOR MEETINGS OF THE BOARD

Quorum for the meeting of the Board of Directors shall be 50%.

SECTION 3.01 (iii) EXECUTIVE COMMITTEE

The Board of Directors shall appoint an Executive Committee of the SSI from within its ranks. The Executive Committee shall have the following members:

1. Secretary General;
2. Executive Secretary;
3. Treasurer.

SECTION 3.01 (iii) (a) FUNCTIONS OF THE EXECUTIVE COMMITTEE

The Executive Committee shall be responsible for managing the affairs of the SSI under the overall direction and control of the Board of Directors.

The Executive Committee shall plan, organize, and conduct all activities and programs of the SSI and shall have the authority to incur necessary expenditure on SSI activities and programs.

SECTION 3.01 (iii) (b) MEETINGS OF THE EXECUTIVE COMMITTEE

The Executive Committee shall meet at least once a month to conduct the business of the SSI.

SECTION 3.01 (iii) (c) DISQUALIFICATION AND REMOVAL OF MEMBERS

The Executive Committee shall recommend removal of a member for serious violation of the Bylaws.

The Board of Directors shall have the final authority to remove a member.

Due process shall be observed while instituting proceedings for the removal of a member, or Director

SECTION 3.01 (iii) (1) SECRETARY GENERAL

Secretary General shall be the chief executive officer of the SSI, preside over all meetings of the Executive Committee and the Board of Directors, represent the SSI in various forums, keep the SSI seal and countersign checks for payments approved by the Executive Committee.

SECTION 3.01 (iii) (2) EXECUTIVE SECRETARY

Executive Secretary shall convene meetings of the Executive Committee, the Board of Directors and the General Body, prepare meeting agenda, keep records of all

the proceedings, maintain a register of members, execute and sign contract on behalf of the SSI and sign documents and papers on behalf of the Executive Committee.

SECTION 3.01 (iii) (3) TREASURER

Treasurer shall maintain complete financial record of the SSI in accordance with nationally accepted financial practices and standards, prepare annual financial statement,

sign checks for payments approved by the Executive Committee, and keep cash not exceeding $500.00 to meet day-to-day expenses.

SECTION 3.01 (iv) FUNCTIONAL COMMITTEES

The Board of Directors shall form the following functional committees, appoint Coordinator for each committee, and determine the responsibilities and powers of the Committees.

1. Education Committee;
2. Finance Committee;
3. Public Relations Committee
4. Publications Committee.

SECTION 3.01 (v) CHAPTERS

The Board of Directors may establish local chapters of the SSI to promote SSI objectives, and to manage the SSI work in a specified area/s, and appoint Director-Coordinator for each chapter. The organization of the local SSI chapters may be modeled on the organization of the Singh Sabha International with the approval of the Board of Directors.

ARTICLE IV BUDGET, FINANCE AND ACCOUNT

SECTION 4.1 BUDGET

The Executive Committee shall prepare annual budget of the SSI for approval of the Board of Directors and for information of the General Body.

SECTION 4.2 ACCOUNTS AND AUDIT

Prevalent accounting procedures shall be used while operating the SSI funds.

An independent auditor appointed by the Executive Committee shall audit the SSI accounts annually. The auditor's report shall be presented to the Board of Directors and the General Body.

SECTION 4.3 BANK ACCOUNT

The Executive Committee shall open a bank account in a bank at Roseville or Sacramento.

Any two of the three officers will sign cheques over $100.00.

A person(s) signing a check for an unauthorized payment shall be personally liable for his/her/their action.

ARTICLE V INDEMNIFACTION OF MEMBERS

Each member of the Executive Committee shall be indemnified by the SSI against all liabilities arising out of any action, suit or proceedings in which a member may be involved, or to which the member may be made a party because of the Member's position as a member of the Executive Committee.

ARTICLE VI ASSETS AND LIABILITIES

The Executive Committee shall administer the assets and liabilities of the SSI. All legal documents and important records shall be kept in a bank safe or at any safe place to be determined by the Executive Committee.

ARTICLE VII SEAL AND RECORDS

SECTION 7.1 SEAL

The SSI shall have an official seal. The Secretary General shall have the custody of the official seal.

SECTION 7.2 TRANSFERS OF RECORDS

All retiring Executive Committee Members and Directors shall hand over all records and Bank account and other official papers to the newly selected Executive Committee Members or Directors within a period of ten days of their date of retirement or termination of their membership from the Executive Committee or the Board of Directors.

ARTICLE VIII AMENDMENT TO BYLAWS

The Board of Directors may amend the Bylaws by affirmative vote of 2/3rd majority of the Board of Directors.

[For application, please see page 31. Ed.]

*****

KATTAK KE VAISAKH

Max Arthur Macauliffe

All the Handali and modern Janamsakhis give Kartik as the month in which Baba Nanak was born. In Mani Singh's and all the old Janamsakhis the Guru's natal month is given as Baisakhi. The following is the manner in which Kartik began to be considered as the Guru's natal month:

There lived in the time of Maharaja Ranjit Singh, at Amritsar, **Bhai Sant Singh Gyani**, who was held in high estimation by that monarch. Some five miles from Amritsar is an ancient tank called the **Ram Tirath** or place of pilgrimage of the Hindu god Ram. At that place a Hindu fair was and is still held at the time of the full moon in the month of Kartik. The spot is essentially Hindu, and it had the further demerit in the eyes of the Bhai of having been repaired by Lakhpat, the prime minister of Zakaria Khan Bahadur, the inhuman persecutor of the Sikhs. Bhai Sant Singh desired to establish an opposition fair in Amritsar on the same date, and thus

prevent the Sikhs from making the Hindu pilgrimage to Ram Tirath. He gravely adopted the Handali date of Guru Nanak's birth, and proclaimed that his new fair at Amritsar at full moon in the month of Kartik was in honour of the nativity of the founder of his religion.

There is no doubt that Guru Nanak was born in Baisakh. **All the older Janamsakhis give that as Guru Nanak's natal month. As late as the Sambat year. 1872 it was in Baisakh that the anniversary fair of Guru Nanak's birth was always celebrated at Nankana**. And finally the *Nanak Parkash*, which gives the full moon in Kartik, Sambat 1526, as the time of Guru Nanak's birth and the tenth of the dark half of Assu, Sambat 1596, as the date of his death, states with strange inconsistency that he lived **seventy years five months and seven days,** a total which is irreconcilable with these dates, but it is very nearly reconcilable with the date of the Guru's birth given in the old Janamsakhis.

How the month of Kartik was subsequently ratified by orthodox Sikhs as the month of Guru Nanak's nativity is also a curious instance of the manner in which religious anniversaries and observances can be prescribed and adopted. **Bhai Harbhagat Singh**, of Shahi Ganj in Lahore, was a Sikh of high consideration. He long debated in his own mind whether he would accept Baisakhi or Kartik as the month of Guru Nanak's nativity. At last he submitted the matter to the arbitrament of chance. He wrote the word Baisakhi on one slip of paper and Kartik on the other, placed both papers in front of the Granth Sahib, and sent an unlettered boy, who had previously performed religious ablution in the sacred tank, to take up one of them. The boy selected the one on which Kartik had been written.

Other reasons, too, for the alternation of the date can easily be imagined. In the beginning of the month of Baisakh there have been large Hindu fairs held from time immemorial to celebrate the advent of spring. These fairs were visited by the early Sikhs as well as by their Hindu countrymen; and it would on many accounts have been very inconvenient to make the birth of Guru Nanak synchronize with them. The comparatively small number of Sikh visitors at a special Sikh fair in the early days of the Sikh religion would have compared unfavorably with the large number of Hindu pilgrims at the Baisakhi fair and furthermore, the selection of the month of October, when few Hindu fairs are held, and when the weather is more suitable for the distant journey to Nanakana, would probably lead to a large gathering of Hindus at a Sikh shrine.

One difference of opinion among the victims of priestcraft is apt to produce many. When the month of Kartik was adopted by the Handalis as Guru Nanak's birth time, a discussion arose as to whether it was the lunar or the solar Kartik, there being a considerable difference between these forms of chronology. The partisans of the lunar Kartik, however, prevailed, the lunar month being the earlier form of calculation, and consequently the most acceptable to all persons whose religion is based on any form of Hinduism. Generally the confusion of solar and lunar chronology is the cause of much perplexity and qualms of conscience to the pious.

[From The Sikh Religion Vol. I & II, pp lxxxiv – lxxxvi. Ed.]

*****

OVATION TO GURU NANAK

From The Book, "Teaching Sikh Heritage to the Youth"

By Dr.Gurbakhsh Singh, USA

I went to see a friend in Cleveland, Ohio, USA who was to speak on the Sikh faith at an inter-faith gathering. More than half a dozen speakers from different faiths were in attendance. After each one had spoken about the good points of his faith, a simple looking person asked a very embarrassing question, **" What do the speakers have to say about the people of other faiths? Will they be saved (reach salvation or not?"**

For the Sikh answer, the author, who was the last person to speak, replied as follows:
"Friends, I very much appreciate this interesting and challenging question. However, it is not applicable to the Sikh faith. We believe there is **one God, one humanity, and hence one faith.** Of course, we address God, our common Father, by many names according to our language. Many names for the Father should not be taken to mean that there are many faiths."

One day Guru Nanak, the founder of the Sikh faith, did not return from the river where he went for his morning bath. On the third day, when he was seen coming to the village, people gathered around him. In great surprise they asked the Guru, "Where were you? We thought you had drowned in the river." The Guru replied, "I have brought a message from God for you. Do not divide people into Hindus and Muslims (referring to all religions) we all are his children and hence equal."

The Holy Sikh Scripture, Guru Granth Sahib, tells us to love God and remember Him by any name - Allah, Ram, Gobind, God, Guru...the way we love our father by addressing him by any name- dad, daddy, papa. Our Father values sincerity of love and does not care which language we use to address Him. All languages and names belong to Him (To support my above observations, I quoted some hymns from the Guru Granth Sahib, which address the Lord by the above names).

God being our Father, each of us has a right to meet Him without any intercession from other persons. No one can claim a franchise on Him to have exclusive rights. Anyone who loves Him can realize Him; in His court, one is judged by one's deeds alone, the name adopted by a devotee to address Him has little value there.

The Sikh Scripture contains the hymns of six Sikh Gurus and more than two dozen other holy persons, including Hindus and Muslims, and so-called low-caste people. A person of any religion, race or caste, rich or poor, male or female can love the Lord and realize Him without the intercession of any third person or prophet."

The response to this reply was enthusiastic applause from the entire audience. I was elated and reminded of the folklore – *Nanak Shah Fakir, Hindu Ka Guru Musalman Ka Pir-* Guru Nanak was accepted as a guide both by Hindus and Muslims. On that day, the people of all major religions participating in the inter-faith group also accepted Guru Nanak to be a *Pir.* **But the climax was yet to come.**

While everyone was enjoying the answer, the smart person was thinking of another question. When the clapping stopped, he stood up and asked, **"Well, you mean is that anybody, whatever his**

faith, who believes in God will be saved. Everybody here has happily accepted it. But tell us what do you say about those persons who do not believe in God?"

I replied that the answer to that question could be given by my personal example. I have a son in India who was unable to meet me or talk to me since I came to USA in 1984. If my son says he has no father, I cannot say he is wrong. He truthfully says what he has experienced. Also, I have a daughter in USA with whom I stay. She knows that I have a son in India who believes that he has no father. However, she prays every day, “God bless my brother”.

Similarly, Sikhs know that all people including even those who do not believe in the Common Father, God, are their brothers and sisters. Therefore, we pray twice a day for the welfare of people all over the globe, believers and nonbelievers, our supporters and opponents. A Sikh prayer always concludes with a request, ***"Father! In thy Name bless the whole of humanity"***

Hearing this, everyone in the hall stood up and clapped loudly. This was a standing ovation to Guru Nanak's philosophy by people of all faiths.

*****

SIKHISM: ACADEMIC FORUM

Guru Nanak’s Mind & Historical Research

Part 1of 3

Sulakhan S. Dhillon, Berkeley, CA

Guru Nanak (1469-1539), who has passed through history, left a theological legacy that, in the last five hundred years, has become the Sikh religious tradition for over twenty million people spread out worldwide. The events of the early and late 17th century, that introduced militarism into the tradition, along with its expanding appeal among the rural masses, giving them solid theological base, determined the basic structure of the Sikh society. This growth gave them the cohesive strength to withstand the political onslaughts forced on them by the Mogul rulers of Northern India. These factors in the tradition neither changed nor altered the “theological form” of Guru Nanak’s vision but preserved and protected the tradition. For the last five centuries, the Sikh tradition has pushed forward and claimed its own rightful place, both as a world religion and as a distinct culture. Now, the questions, such as who are the Sikhs and what is their belief system, are not alien to the aware mind. Also, it has found legitimacy and rapid growth in the academic world.

In recent times, the skillful historical work of Hew McLeod, a native of New Zealand, exploring the genesis 0f Sikhism through the historical identity of Guru Nanak, has brought a new era in Sikh studies while raising serious eyebrows of the interested scholars of Sikhism, while at the same time, it has generated a storm of reactions among the believers of Sikhism that had the effect of waking Sikhs from their “dogmatic slumber” [1]. Both negative and positive reactions, have been phenomenal in this case, but in this atmosphere, unfortunately, the debate got muddled up which ought to have produced fruitful scholarship in Sikh studies. Nonetheless, it has brought it forward and established norms thereby placing the Sikh studies in par with the scholarly study of other religious thought of the world. This indeed, is a good development and an enormous contribution of McLeod.

1. The issues

In the following discussion, in the philosophical framework, we would address and critique some of the segments of the issues involved in the historical research in general and of McLeod’s work on Guru Nanak’s historical identity in particular. Since Guru Nanak is the founder of Sikh religious tradition, all the eyes are upon him to know him as accurately as possible. Therefore, in this respect, it is important to know his mind than his historical existence. As we look critically, we find, that some of the historical images of Guru Nanak overshadow the knowledge of his mind, so we must critique history’s conclusions in this respect. This will incorporate, the discussion of the extent of historical knowledge, the impact of the analytical thinking on the nature of knowledge, the role of facts, the meaning of the premises and of the inferences supplying historical conclusions to us. Also, we will distinguish briefly, the objective and subjective methodologies of obtaining knowledge. Since Guru Nanak’s vision is subjective in nature, it is imperative that this issue is clarified so that we comprehend the nature of his mind as accurately as possible. The major claim of Guru Nanak’s belief system, which we perceive evolving from his writings, the “Bani”, is the theory of **Ethical Realism**. We have to go through the critique of relevant issues to clearly establish that. The critical treatment of some of the related segments is an attempt to clear the perceptual path to achieve comprehension of his mind. Though we can be pulled to more epistemological details and create more confusion, but the restraint shall be exercised to keep the discussion brief and clear and to the point. However, this may bring some repetitive treatment of some of the terms and ideas, necessary for the contextual coherence, which would be kept to the minimum.

As we look at the genesis of the Sikh tradition, Guru Nanak’s personal vision holds the central position of a prime mover, both historically and theologically. *Immediately, one wonders whether his vision is direct revelation or the result of the historical derivation from the other religious tradition, which, of course, has to be argued out.* **We perceive that it is a direct revelation on which historical research imposes its methodology and confuses the nature of his direct vision.** Also, many other accounts of Guru Nanak complicate the problem in presenting us with various ambiguous images that are mythological, legendary and artistic about his time and life. They tell only the external story of Guru Nanak’s humane existence, but to

find out the internal reality of his mind, beyond these images, we have to look into his writings, the "*Bani"*, where we can find the systematic "theological form". This form, we perceive to be the originality of his mind and shall argue philosophically, that it is consistent and systematic and can easily be perceived as the theory of Ethical Realism as stated before. In order to establish that successfully, we have to critique the historical images that appear to be overlapping this reality. Therefore, the legitimate critique of history, in this regard becomes challenging and necessary.

2. History & historicity

History in its wider perspective, compared to the specific or scientific knowledge of an event or a person, encompasses a vast reservoir of information of the forces, events, ideas and movements that can unfold their own historical knowledge. Also, it can provide us with the useful and formal understanding of the nature of the world past and present in which these forces are operative and create the phenomenological reality of their own.

Theoretically, the concept of world history has been formulated by philosophers like Hegel (early 19th century) as a phenomenon that has its own inherent patterns and evolution in time determined by the forces of logic beyond the control of man. Other thinkers such as Carl Marx (late 19th century) give deterministic idea of history shaped by the economic and political forces. This idea of world history is dynamic in which man works positively in shaping the nature of the global society. In the 20th century, in this process, we also observe man, time and changes intertwined working as the powerful dynamics in shaping the nature of our modern world. Also, in he modern period, Arnold Toynbee (1889-1975) sees history as the study of human phenomena as they move through time and space. He perceives man and nature as the dominant agents of change. Of course, these are the theoretical views of the philosophy of history. But to discover an event or the knowledge of a person such as the theological identity of Guru Nanak 's mind, we have to take departure from these theoretical views.

As our focus changes, we employ more controlled method of discovering specific events in specific time and place to construct a specific story. This emphasis is more scientific in nature and in this inquiry we find that some facts, ideas and events are considered knowable while others may or may not be known. We become more precise in the method of knowing as to how the known is known. Historian's memory recalls events that may give useful knowledge but the memory and its contents in themselves can be doubted for their truth or falsity because we are pulling the past to the present vantage point to determine its true nature. Also, in this process we immediately experience a vast gulf of time between us and the past for which we do not have any knowledge what it contains. We are left to the possibility of interpretation of what we find. How then, do we account for the accurate knowledge of the past events? An accurate knowledge in this respect may turn out to be a mere hypothesis. As we critique available logical conclusions that may or may not be logical in the strict sense of the logic, we remain unsatisfied. Under such circumstances, the discovery of Guru Nanak's mind and his true identity, established five hundred years ago, poses a serious epistemological problem as to how do we accurately know him beyond historical accounts? We are limited to some of the evidences and their examination to construct this knowledge. This means that all the events, evidences as well as their inferences and conclusions come under strict scrutiny. Also, it implies that all possible interpretations of the findings are open to new interpretations equally valid and sound, which makes this process a continuum. Also, the methods and tools for discovering new knowledge, that in themselves, are open to fresh critique. This stirring process appears to be the nature and pattern of obtaining critical knowledge. How else could it be?

3. Guru Nanak's identity - historical & theological.

The true identity of Guru Nanak and his mind has to be constructed from what he said as well as from the various accounts and interpretations bearing on it. In the present literature, Guru Nanak is presented to us in several identities such as historical identity, theological identity, social identity, philosophical identity and sant-faqir identity as well as several artistic images. This throws us in utter confusion that requires the examination of the impact of all these areas to establish the accurate perception of his mind. The analytical and philosophical tools that are available and generally applied in analytic, come to interplay. This pushes the inquiry to the philosophical details. As Prof. P. McKeon said, " Any problem pushed far enough is philosophical". [2] Therefore, the role of critical philosophizing, in this respect becomes necessary and throws this discussion strictly, in the lap of analytical philosophy and possibly create some stress for those who do not have any taste for philosophy, let alone analytic, for which we can only extend our sympathies.

Guru Nanak's imagination transcends the phenomenological reality of the world and reaches the heights of Western literary giants like Plato's (late 5th century B.C.) Idea of the Good, Spinoza's (mid 17th century) concept of the Substance as well as of Kant's (mid 18th century) notion of Neumenon (things -in-themselves) and others. Though these comparisons are unusual but seem to be legitimate in the light of the spirit of free inquiry and dialectics. The intellectuals, and the academicians are fond of analyses and dialectics where the issues are clearly defined and understood. Wittgenstein says, " The object of philosophy is the logical clarification of thoughts... A philosophical work consists entirely of elucidation. The result of philosophy is

not a number of propositions, but to make our propositions clear." [3] Therefore, philosophy should not be a heavy burden on man's mind but the relief of it. It is a matter of wonder why people seem to disbelieve this.

Knowing the theological identity of Guru Nanak or his mind, the meaning of his message in the environment of the time, are the most crucial problems. We need to look, analytically, beyond the historical perceptions because we find that historical knowledge is only his partial identity hence is not the reality of his mind. Therefore, we must go beyond the historical perceptions that can overlap his theological identity, his mind that we perceive to be different from what his historical identity provides us.

In reality Guru Nanak that is believed and revered by his followers, is an undifferentiated figure, historical and theological rolled in one, that makes the most important contribution to the spiritual heritage of mankind in general sense and lays the foundation of Sikh religious tradition in particular. Both history and theology can claim him but these claims have two different meanings. Both history and theology, with their well-established methodologies, make tremendous contributions to our knowledge but their proximity to each other causes some confusion. These two notions of Guru Nanak lead us to two different directions. The historical story of Guru Nanak is different from his theological mind; hence the message is different from the messenger. Without carefully distinguishing the story from his teachings it will be difficult to perceive the nature of his mind. The story is external or "about" Guru Nanak and not internal "of" Guru Nanak's mind. We mean by "of", Guru Nanak's inward experience of his mind, which he told us in his writings. The historical understanding of Guru Nanak therefore, remains a mere report, in the social and public context, of a person who lived in a certain time among other people. No doubt this is important but if this is perceived to be the true identity of Guru Nanak then we miss knowing the internal reality of his message. Therefore, we must critique the historical research that appears to be overshadowing his mental identity. This discussion, therefore, necessarily becomes the critique of history and its methodology but does not minimize the role of history as an important discipline in itself.

History serves us well in linking our past to the present producing a logical perception of our existence without which we would lose the sense of it all. Probably, history is nothing more than an awareness of time. How else would we know time and its movement? Without history we would be left in utter wonder not knowing what we are doing, where we have been or where we are going. Though history does help us to produce meaningful reference of our existence in time, but we must also be aware of its meaning and the extent of its knowledge. Therefore, we have to treat historical knowledge as one kind of knowledge among many other kinds. Its proximity to theology in this case causes a legitimate concern that needs to be analyzed. Time and existence of the individuals mix events, perceptions, language and meaning all in one undifferentiated whole which is nothing more than a bundle of ambiguities. How, then, do we distinguish each element in that? This caution in learning implies the use of analytic and epistemology, with the aid of which, we discover how we can know Guru Nanak and validate this knowing. What we really mean is that "knowing Guru Nanak" is knowing his mind, the "theological form" of his belief system. This is only possible by interpreting his writings correctly that is largely available to us in the Adi Granth under Mohala 1. It is categorically impossible to know Guru Nanak as he knew himself because we are not he. Leaving this puzzle aside, an attempt should be made to understand what he said as accurately as possible. Therefore, we center on Guru Nanak's mind to know that and not on the physical existence of an individual, which is the job of history to establish. To clarify this further we need to be constantly on guard to distinguish his "historical form" from his "theological form" without which the cloud of misperception will keep hovering over it. It appears then, that we are dealing with two images of Guru Nanak who in actuality was one person. Since he is perceived in two forms, both of them can be understood legitimately in their own categories provided these categories are clearly differentiated from each other

4. The extent of history

It is the contention of the author that history only gives knowledge of Guru Nanak as an event in a specific historical context like many other events, a person among many persons which does not unfold the reality of his mind, the " theological form" which we perceive to go beyond the relativity of historical time and phases into the universality of time. History is the story of relative time while theological claims, by virtue of its transcendental nature, relate to the eternal notion of time. Time is a continuous stream whose beginning and end, both rationally and empirically, is not possible to determine. History gives us a peek into time that stretches towards past and future but theology seems to expand and enlarges this peek towards the awareness of universality and defuses our perception into mysticism .The worlds of intellect and of the spirit appear to be two worlds and we begin to realize that the poets and the scholars belong to two different species of mankind and the distinction between the academy and the monastery gets clarified. Guru Nanak, in this context, seems to belong to the poets.

Historical conclusions are restricted to the premises from which they are drawn. If the premises are faulty in themselves in some form then the conclusion would also be

faulty. It compounds the matter further whether the conclusion is arrived at validly or not for which we have to turn to the critique of the process of logical reasoning to determine if the correct application of the rules of logic is followed. Many historical conclusions may easily fail this test. The rules of logic are nobody's friend except of those who correctly and skillfully use them. Logical tools do not tell a story but in their application, examine the story how it is put together.

In the ordinary empirical sense, we cannot know Guru Nanak and his mind now since he is an event of the past, which defies verification. We can only have an imaginative account about him, which does not go beyond fiction, mythology and imaginative stories whose truth is hard to establish. **Our goal is to establish the knowledge of his mind, as accurately as possible, which is only obtainable by correct interpretation of what he said.** It is possible that our interpretations may also be faulty for which we may have to pay attention to the more comprehensive interpretation of some one else. Since his vision is believed to be the fountainhead of the Sikh religious tradition and its religious value system permeates through the functioning of the Sikh society, it is extremely important that we clearly perceive its reality without which the Sikh culture cannot be known accurately. The life of the Sikhs is their traditional belief system. How else would you understand a people?

As we attempt to know the theological identity of Guru Nanak, a major argument springs up. Since he lived, moved and talked with people in the distant past, how can we perceive him beyond historical context and reach his mind now? History only gives us external knowledge of his physical being, the "historical form" but not the internal knowledge of his mind, the "theological form". Therefore, we have to assess the right role of history and the meaning of its knowledge. This issue, therefore, will remain in the center of our discussion and would not disappear unless we are able to know it clearly.

5. Guru Nanak's basic belief

The first glimpse of Guru Nanak's mind leads us to his unwavering faith in "ONE GOD" clearly stated in the beginning of Japji in *Mul Mantra* in the beginning of the Adi Granth. Various textual scholars differ in their views as to the correct interpretation of the *Mul Mantra*, [4] which makes difficult to determine the accurate explanation. Some scholars link this belief with Vedic *"OM"* in the effort to show that Sikhism is rooted in Hinduism, another controversial issue. Some even argue independently that *"EK OMKAR"* is not original with Guru Nanak. We deliberately avoid this tar pit of complex textual arguments conjoined with multiple weak arguments without definitive conclusion. Therefore, we interpret *"EK OMKAR"* as a stipulated definition of God by Guru Nanak with which scholars in general, show an agreement. He abundantly qualifies this belief in the Japji, which is his revelation whose legitimacy can be argued successfully on philosophic ground supported by the theory of innate ideas of both Plato and Descartes in the rationalist tradition in the western philosophy. If we turn to that direction to establish that, it would enlarge the discussion, involving more rational argumentation and would push us away from our indented focus. Also, we argue and classify that this position evolves into his theory of **"Qualified Monotheism"** which he himself abundantly qualifies and affirms with many attributes. He states that there is One God, Creator of this world, without enmity with any one, fearless, timeless, never born, always is and will be true. [5] He emphasizes his Monotheistic belief frequently through out his "Bani" including an emphatic statement by saying. " *Sahib mera eko hai, Eko hai bhai eko hai"* 6. How explicit and clear can one be in declaring one's belief? This belief, we perceive to be the originality of Guru Nanak's mind and a visionary ground of systematic Ethical Realism in Sikhism. This is not a historical deduction of a rational mind or reworking of Sant synthesis as stated by McLeod. It is the dynamic experience of the spirit, the spiritual mind. This is the subjective category of Guru Nanak's experience of the transcendental reality to which Soren Kierkegaard, Christian theologian and father of existential thought, classifies as subjective truth. **This is the Guru Nanak's contribution to the world of religious thought.**

One may doubt the truth of someone's subjective experience, which is hard to prove objectively. Objective and public proofs are scientific and demonstrable but subjective experiences are true to the believer only. The curiosity of objective proof is a lure of the scientific mind that insists on proof otherwise turns easily skeptic. This is not the case with the believer who does not need any proof. He knows his own experience, in the sense William James advances his views in his theory of Radical Empiricism.

Epistemologically, it is hard to reconcile the methods of objectivity and of subjectivity, which would be mixing of the two categories of knowing. It is necessary to know how we know but it is impossible to know how others can know the same. How can subjective knowing be known objectively, is a wrong question. There are several kinds of knowing and they can be treated in their own categories of thought. We ask a complex question here that how can there be one kind of knowing? The answer to that would lead us to the knowledge of various fields of knowledge.

6. The term *"Sahj"* as an historical inference

Historians have to look for the antecedents so that they can safely link to the intended consequences to make a historical statement. If they cannot find them they feel lost hence cannot write history. Pursuing this pattern of historical

arguments, if we accept the inference that Guru Nanak draws his theological links from the Nath tradition as has been advanced by Hew McLeod, then we have Guru Nanak whose theology is derivative hence not original in other words it is rational and not a revelation. How could we allow historical inference of this kind change the foundation of revelatory theology? Such a historical inference can devastate revelation and grossly misinterprets the foundation of Sikhism. Therefore, it becomes crucial that such inferences are analyzed in terms of its logical use and the theological meaning. If we do not do that then history can easily fool us all in knowing the origin of Sikhism. If it shows that this inference is faulty both in its logical use and in its contextual and categorical meaning then obviously McLeod's conclusion can be nullified. Also, we may find that history or historical inferences only work best within the bounds of the evidences that are similar both in kind and in meaning provided they are used correctly in their logical application. This is a hard test for history to pass.

Also for example, McLeod looks for the origin of Guru Nanak's thought in Sant-Nath framework and says," It is not without significance that the commonest of all terms used by both Kabir and Guru Nanak to express this experience of union is Sahaj, a word which at once carries us back into Nath theory and beyond the Nath tradition into the earlier world of tantric Buddhism. The bhakti influence retains its primacy, but the Nath content of Kabir's thought is also of fundamental importance." [7]. In this milieu, finding the theological term "*Sahj*" as a link of Guru Nanak and Kabir to tantric tradition throws Guru Nanak's theological perceptions into the traditional Hindu fold. Also, it brings Kabir, a bhakat of high profile, in close proximity, in fact in the middle of it, not to be ignored. Certainly, an argument can be developed by implication of his statement that McLeod connects Kabir to Guru Nanak by the use of the term "*Sahj*". This kind of complex conclusion clearly overshadows Guru Nanak's originality that requires scrutiny.

As stated previously, historians must find an antecedent for their consequent, otherwise they cannot draw conclusion hence history cannot tell the story without which it may have to close the shop. **If we listen to history and admit, as McLeod argues that the origin of Guru Nanak's thought is a synthesis worked from the Sant-Nath tradition, then it turns the Sikh tradition upside down.** This conclusion has become a serious issue that has caused disturbance, especially in some Sikh scholarly circles. Also, this brings the integrity of the Sikh religious tradition to a serious challenge, against which the Sikhs have raised their voice vigorously against McLeod. Though a legitimate debate, it lacked the scholarly sophistication to defend the originality of Sikhism. This made name McLeod a household word. In order to see more advancement in Sikh studies, more comprehensive critiques, in this respect are needed.

Pursuing our major concerns in this inquiry, we must examine the nature and the content as well as the meaning of the terms, which are in the heart of this controversy. We find that the term "*Sahj*" is loosely used by McLeod. "*Sahj*" is a state in the religious experience of the believer, a psychological event in his mind and not a historical and social event, which is objectively verifiable, hence is not evidence. The meaning, connotation and the context of this term leads more towards ontology than to an historical event, therefore, this can not be used as an evidence to support any historical conclusion. Also, it is hard to perceive the state of" "*Sahj* " affecting another individual exactly in the same way as the original believer or user. How can we enter another person's mind to verify this? Therefore, the use of this unverifiable evidence fails to work as an historical inference. The use of such terms is nothing more than a metaphysical fantasy that can easily excites a historian assuming the similarity of meaning, and leaping over to the conclusion. Such a deduction creates a vast ground for lovely conjectures but eludes the logical construction of true knowledge. Therefore, we remain in the dark not knowing that the meanings of "*Sahj*" used both by Kabir and Guru Nanak are the same? Can subjective experiences of two people have the same context and meaning in both senses? How do we know and establish that? If Kabir and Guru Nanak lived close to each other in time does that mean that they had the similar experiences? How can we draw an historical inference from the proximity of time between the two men? Is there any valid and verifiable proof besides a convenient conjecture that the term "*Sahj*" is a link between Kabir and Guru Nanak? Mere conjectures do not make good history let alone rendering the true knowledge. **Guru Nanak uses lots of terms that are part and parcel of Hinduism, Islam and Sufism and frequently occurs in his "*Bani*". Does Guru Nanak's use of those terms means that his thought is linked to all those religious traditions?** The use of [language is only a vehicle to convey what is in the mind. It is not an essence of the mental reality, which exists prior to uttering a word. Historically, Guru Nanak contended vigorously in challenging the foundation of several religious practices of others and has used the language commonly understood but that does not mean that his theological reality was the same as of those with whom he contended. Similarly many words with Persian and Arabic meanings can lead one to link Islamic influence on Guru Nanak. Why that is not done as it is done in case of Hinduism? In fact, many scholars, majority of them western in this respect, have been discovered doing that which indicates the dire need of the revisions of several encyclopedias dealing with Sikhism.

The use of language, though a complex area in terms of

meaning and usage, need thorough investigation prior to any conclusion drawn on the basis of only the usages of terms. Therefore, using similar words in a language cannot be construed as holding the similarities in the contextual meaning. Beyond language, what is in one mind necessarily does not mean that the same thing is in other mind. If that could be the case then how do we know and verify that similarity? One experience is a singular event of one mind. Its location and the content as well as the meaning belong to it. This is the subjective reality of one's mind. Thus the originality of the mind cannot be duplicated, let alone using that as an inference to draw historical conclusion. Therefore, we have to look beyond the faulty historical inferences and conclusions, which tempt us to fall in error.

[This article first appeared in The Sikh Review of Nov. 2001. To be continued...Ed.]

Notes and References

1. This reference is Immanuel Kant's admittance that David Hume, British Empiricist, " woke him from his slumber" and made him aware that the origin of knowledge is in the sense experience. Kant previously held that it was in the rational faculties of the mind. He builds an elaborate system of knowledge by starting from the sense data (experience) and arranging it in the categories of rational (reason) understanding of the mind.

2. McKeon P. On Understanding of Natural Sciences. Univ. of Chicago Press, Chicago, 1994, P. X1
3. Wittgenstein Ludwig, Tractatus Logico-Philosophicus, Rutledge Press, KY, 1995 P. 4.13.
4. See an excellent discussion on this subject in Pritam Singh's article, The interpretation of Mul Mantra, in his book, The Sikh Concept of the Divine, Guru Nanak Dev Univ. Press, Amritsar, 1985
5.Adi Granth, P.1
6. Abid. Rag Asa, P. 350
7. McLeod Hew., Sikhs and Sikhism, Oxford Univ. Press, New Delhi. 1999. P.149-153

*****

WOMAN:

`The Other Half, The Doorway to *Moksha*:'

Gurtej Singh, Professor of Sikhism, Chandigarh

Amongst the classes strongly condemned by Guru Nanak and shunned most by all his successors is the **clergy class**. In the *Guru Granth* it is disapproved of mainly for **four reasons**. **Firstly,** because it extorts money out of simple believers by spiritual blackmail thus robbing the people of the most satisfying spiritual experience. Secondly, it spreads demeaning superstition and empty ritualism for the purpose of mind control and extortion. **Thirdly**, it thereby distorts religious truths and dwarfs the vision of prophets to serve its own sordid ends. **Fourthly**, the clergy class becomes a potent instrument in the hands of political and social oppressors, and helps them in enslaving the people, whose spiritual liberation they are ostensibly seeking.

In many verses of the *Guru Granth*, these failings and machinations of the clergy are explicitly brought out. Some of the more often quoted verses are reproduced here in parts. `rahau. pooja tilak kar ishnana. chhuri kaadh laivai hath daana. Bed parhai mukh meethi baani. Jeean kuhat na sange prani. (Gauri Mahalla 5, *Guru Granth*, p. 201); Verses like the eighth at p. 372 of *Guru Granth* (*daan dai kar pooja karna. -- maan chhod gur charani laag*. 4.8.) were uttered to expose the exploitative policies of the Hindu clergy and the clergy in general. (lai bhar kadhe viahu. kadh kagal dasse rahu. sun vekhu loka eh vidaan. man andha nau sujaan.' 4. *Guru Granth*, p. 471) (gaj sadhe trai trai dhotian tehre payan tagg. gali jinnah japmalian lotey hath nibagg. Oei har ke bhagat na aakheeae Banaras ke thug;' *Guru Granth*, p. 476) (`kaadi koor bol mal khae;') (kaajee hoe ke bahe niae. Phere tasabi kare khudai. wadhi lai ke haq gavai. je ko puchhe ta parh sunai;' Guru Granth, p. 471). There are several such verses but one in which the Guru discusses the eventual fate of the Hindu, Muslim and Jogi holy men is also worth noticing for the purpose of this paper. Kaazi mullan hovai saikh.jogi jangam bhagvai bhekh. Ko girhi karma ka sandh. Bin boojhai sabh kharius bandh. (Basant Mahalla 1, Guru Granth 1169).

The Gurus took many precautions for preventing this class from arising amongst the Sikhs. They themselves committed their spiritual experiences to writing so that there may not be any scope for ambiguity on what these exactly were. The entire Sikh scripture is in the poetic form and most of it is set to musical mode thus rendering it easy to commit to memory. They wrote their message in the most commonly understood language of the people so that there would be no need for specialised understanding and interpretation by the particularly learned in a specified area. While imparting the final shape to the scripture, the incomparable editor Guru Arjun, took ample care to set it to requirements of grammar so that no word was capable of being severally interpreted. He also numbered every verse thus obviating interpolation. The Tenth Guru put the final seal on the scripture and in addition declared it to be the eternal living Guru. **This signified that the Sikhs in future would need no other spiritual guidance outside the scripture.** He went a step further and declared that his Khalsa would owe no allegiance to any mortal but must regard itself as the direct domain of Almighty. To guide the followers in the day-to-day affairs, in politics and social interaction under the scriptural provisions, he created the mystique of the Guru Khalsa Panth, the collective Guruship of all the believers.

As will be obvious to the discerning mind, the Guru had unfolded a perfect plan for the complete spiritual and social liberation of humankind. By nature and because of historical development of the human race, humankind is plagued by insecurity and the consequent sense of helplessness, which propels cleverer or better-placed humans to seek power over others. The Guru was aware of this seamy side of human nature and likened the transformation of individual nature as a result of treading the Guru's path (with the aid of the Nam), as elevation of `netherworld creatures and animals into celestial beings.' (pasu pretho dev kare poore Gur ki wadiae). (manas te devete bhaie dhiyia naam hare'. Mahalla 5, *Guru Granth*, p.90)

II

When the Sikhs were in political power their social and spiritual norms were adhered to in the natural course. For instance, there are indications that during Ranjit Singh's time and before, there was no tradition of uninterrupted singing of hymns at Darbar Sahib, Amritsar. Much time was spent in interpretation of the scripture. It is also certain that women singers of hymns would participate and lead the congregations in prayer as a matter of routine. Vegetarianism becoming a fetish is also a later development. We know from history that meat was cooked and consumed by the Sikhs, in the very vicinity of the Akal Takhat up to 1725 CE.

Difficulties came to the fore when the British occupied the Punjab in 1849 and, being aware of the liberating influence of the Sikh faith decided to control the springs of Sikhi, that is the Gurdwaras.

The British administration strictly adhered to this policy until the first quarter of the twentieth century. In this it singled out the Sikh shrines for control. **This arrangement was unique in the colonial history of the sub-continent as no direct control of the Hindu and Muslim places of worship was resorted to.** Fortunately we have a **document** confirming the motives. The then Punjab Lieutenant Governor R. E. Egerton's letter dated August 8, 1881 from Shimla to Lord Rippon the viceroy is in existence. It reads: **My dear Lord Rippon, I think it would be politically dangerous to allow management of the Sikh temples to fall into the hands of a Committee emancipated from Government control; and I trust Your Excellency will assist to pass such orders in the case as will enable to continue the system which has worked out successfully for more than thirty years." (**See Narain Singh, *Jathedar Bhai Kartar Singh Jhabbar,* Singh Brothers, Amritsar, January 1988, p.31**).** *The next natural step was to place the hostile and the Hinduised mahants in-charge of Sikh shrines.*

This new priestly order belonged essentially to the rival faith and was steeped in the medieval, uninformed and irrational mindset. It utilised its primacy in Sikh affairs to import certain rituals and practices, which were perfectly in order in their parent Hindu faith but militated against the basic and profound doctrines of Sikhi. These included **idol worship** in the more prominent Sikh places of worship and several other crude and some very subtle, rituals. **It was then that the so-called low-caste Sikhs were banned from making offerings of traditional *krah-prasad* at Sri Darbar Sahib,** Amritsar. These *pujaris* did not recognise marriage according to Sikh rites. Sunder Singh Majithia's son Kirpal Singh married by *Anand karaj* ceremony. The mahants at Darbar Sahib refused to accept that family's offering. (Narain Singh *Op. cit*., p. 99). **Several books were written, ostensibly by devout Sikhs to sustain these un-Sikh-like practices in place. (One such is *Gurbilas Patshahi Chhevin* by an anonymous writer)** *The arrogant mahants treated the Gurdwaras as their personal property. One of them went to the extent of declaring that women, who came to worship in the shrines belonging to them, rendered themselves liable to molestation and nobody had the right to interfere in the mahants' enjoyment of this right.* The British administration connived at such reprehensible claims and perverted rights.

It was precisely the molestation of women worshippers in two important Sikh shrines, which infuriated the Sikh masses and provided the final impetus for reforms in the Gurdwaras. (On January 24, 1921, a lady of Tarn Taran, whose own son had been drowned in the temple tank by the *pujaris*, related to the congregation at the Akal Takhat how women were being regularly molested and intimidated at the Gurdwara. (See Pratap Singh, *Akali Lehar*, Shiromani Gurdwara Prabandhak Committee, Amritsar, March 1975, p. 94. In 1918, seven ladies including a thirteen-year old child were molested at Nankana Sahib. Ibid. p. 100. See also Narain Singh *Op. cit.*, pp. 140 and 142). It led to the congregation praying for liberation of the shrine, which happened within the next three days.) To emphasise the right of every Sikh, regardless of caste, to make offerings at the central shrine led to emancipation of Darbar Sahib and the Akal Takhat from the clutches of the mahants on October 12, 1920.

What was happening in the Gurdwaras controlled by *mahants*, was reported in the papers of the times and is described in the literature produced by the Singh Sabha leaders. The *mahants* were totally opposed to the Khalsa ideals and identity. They spared no opportunity to make that known. They did not approve of the *kirpan* wearing Sikhs and would forcibly remove the *kirpans* from their persons. (See the incident quoted by Narain Singh, *Jathedar Bhai Kartar Singh Jhabbar,* Singh Brothers, Amritsar, January 1988, p. 139). The mahants of Tarn Taran shaved, drank alcohol, ate *halal*, visited prostitutes thus violating the entire Sikh code of conduct. One of them did not even believe in Sikhism and was a leader of the Arya Samaj (Narain Singh, *Ibid*. p. 145). – a faith that criticised the Guru and sought to convert the Sikhs to Hinduism. This was a part of the British plan to make the Sikhs feel enslaved in every way

During this period, (approximately from 1850 to about 1920), some inexplicable alien rituals came to be practised in the Darbar. Women were compelled by circumstances to hold back from participating in the daily routine there.

The **Singh Sabha** movement, which aimed at purifying the faith of un-Sikh-like practises that had crept into the Sikh faith, addressed most of the aberrations and remedied the matter to a great extent. **Many of these alien practises continue to this day. Some of the readily identifiable ones are:** *the practise of continuously burning a clarified butter lamp among the glitter of electric lights. Constant recitation of the hymns to the exclusion of exposition, taking out the presiding copy of the Guru Granth to kothasahib located in the Akal Takhat and washing the Darbar floor with milk in imitation of the shaivite ritual (in all probability it is also inspired by it) are some others. Continuous reading of the scripture (on payment) for the benefit of absentee devotees all around the ambulatory path of the Darbar, is one of the more disturbing ones.* It is observance of one of these rituals that has caused the present controversy and the crisis in Sikh affairs.

The concept of paid, permanent, institutionalised clergy also dates back to this period. Our ideal was Bhai ----- Singh who was the scripture reader at the time of Ranjit Singh but was well known to live only on his own meagre earnings. His duties consumed much time and in consequence he was so poor that he could not even afford an iron plate to bake his daily bread on. Ranjit Singh on hearing of his plight was so moved that he invited him to receive ample gifts from him. The scripture reader would not come, so Ranjit Singh went to his humble hut to make the handsome gift. The Singh locked himself inside the hut and sent a message to the king that he was perfectly at peace with his poverty and wanted no remuneration for the privilege of serving his Guru.

III

The doctrinal position of equality of sexes, one of the fundamental beliefs of Sikhism, which again is at the heart of the matter, may now be discussed. Several interested parties have been projecting the Sikhs as steeped in the medieval mindset. The editor of the *Hindustan Times* recently compared our hero and Man of the Century, Baba Jarnail Singh Khalsa with Osama bin Laden, who is currently the most hated man in the West. Just then another piece appeared in the *Indian Express* to harp on the `archaic' forms and norms of behaviour supposedly existing in Sikh society. Such journalists and others must be feeling quite let down that not a single Sikh from any walk of life has contended during the course

of the recent controversy that women do not have equal rights in religious and civic matters. This is not surprising at all to those who are familiar with the religious training imparted to every Sikh from early age.

The spiritual world before Guru Nanak was firmly in the grip of the Semitic concept of Original Sin that no thought could ever be entertained about the equal rights of both sexes to spiritual or social progress. In the Semitic religions women continued to pay the price of Eve eating the forbidden fruit. To begin with Christianity was monastic in nature. An early Christian saint spent most of his life alone atop a tower presumably under a vow of renunciation and as a demonstration there of. Hinduism, Jainism, Buddhism and the Order of Jogis in India continued the same tirade against women. **Tulsidas the proponent of the most popular form of Hinduism declares her eternally liable to be beaten and kept under strict control at par with `a drum, an uncouth person, a *shudra* and an animal.'** The Hindu superman for all ages is still the celibate Hanuman. In the Middle Ages the original Shankracharya was excommunicated from the order of ascetics because out of filial affection and duty, he had touched the body of his dead mother to give it a ritual last bath. This was considered against the vows of the sect.

The Great Buddha abandoned his beautiful wife Yashodhra and their little son Rahul, renounced the world before setting out on a spiritual journey. Woman to early Buddhism was a temptress. At the deathbed he, on the persuasion of Anand, reluctantly agreed that women could join the monks. He allowed it with a loud lament feeling that because of the concession, the Buddhist religion would not last the projected one thousand years but only five hundred. Asceticism of Mahavira and his followers is too well known to merit elaboration. It continues to be the Jain ideal. The Saivite Jogis whose cult was the most popular one at the time of the Gurus, treated and likened the woman to a female serpent and a white ant, association with whom eats into the spiritual merit that any man may have ever earned. To them she was a seductress and a temptress. One prominent Jogi (Bhangarnath) had even the audacity to chide Nanak for leading a householder's life.

God naturally came to be portrayed as a male. Denigration of women, constituting half the human race, came to be built into the spiritual system of all religions before Nanak. In the world so heavily loaded against women, it fell to the share of **Guru Nanak** to utter the most significant words ever recorded in all spiritual history. At **page 685 of the *Guru Gr*anth**, the most compassionate man of all ages says in the measure Dhanasari (ghar 2 ashatpadian), *sunn mandal iku jogi baisae. Naari na purakh kahhu kou kaise*. **`In the region of nothingness, presides a Jogi, who can say whether it is a female or a male.**' *Thus he conceived of the Ultimate Reality as equally possibly being a female.* Thereafter, he and his successors continued to address **God both as Mother as well as Father**. (In the *ramkali* measure which was most used by Jogis, the fourth Nanak says at page 882 of the *Guru Granth*, Nanak *pita mata hai hariprabhu ham barik har pratipare*.' **God is my Father and Mother and I am a child being brought up by God.'**) In *Gauri Sukhmani*, the Fifth Nanak affirms, *tum maat pitaa ham baarik tere*, **you are Mother and Father and we are your children –GG page 268**. The Bhatts were merely affirming the tradition when in Swaiye Mahalle Chauthe ke they wrote: `*aape nar aape fun naari* **`He himself is the male and again Himself is the female.' (*Guru Granth*, p. 1403).** Guru Arjun the consummate editor placed the composition at the very concluding part of the scripture to emphasise it all the more.

Guru Nanak's own homecoming after prolonged missionary tours lasting sometimes a decade, is touchingly described in the *Janam Sakhis*. It stands in direct contrast to the narrative related of Adi Shankracharya. One such story says, Baba ran towards his mother, fell at her feet and `cried much and cried much' out of sheer joy of seeing her. Bhai Gurdas the amenusis of Guru Granth calls woman **`the other half of man'** and as the foundation of the householder's life, a **`doorway to final release.'(*mokh dwari*)** *In contrast to the Jogis term her as narak ghor ka dwara `the doorway leading to the most rigorous hell.'* It is the tradition of centuries, which leads the Sikhs to consider a woman equal to a man in all walks of life. It is qualified somewhat (?) only by the equally prevalent tradition of chivalry.

IV

Sikh women were the first in the world perhaps to get an equal right to vote for electing the members of an elected body (the Shiromani Gurdwara Prabandhak Committee) in the year 1925. It is certain that women in England, the `mother of democracies' did not exercise that right at that time. All recent history has confirmed that the feeling of equality of sexes is well established in the Sikh *panth*. **On March 9, 1940** the Religious Advisory Committee of the Shiromani Gurdwara Prabandhak Committee gave expression to it when it adopted a **resolution in favour of allowing the women to perform service inside the Darbar Sahib at par with men.** It is signed by some of the most learned and the most devoted of those times.

On February 9, 1996, it was followed by a formal order of the prominent religious persons. It was as a result of the convergence of the interests of **four interest groups.** *Unfortunately, the religious sentiment and principles were only exploited for some other purpose.* Had the intention been to restore the rights to women, a determined attempt would have been made to ensure compliance by calling a Sarbat Khalsa (a general assembly of all Sikhs interested in expressing an opinion on the issue) to reiterate the principle. In the absence of that procedure, all actions become merely a part of the group struggle for assertion. This is what happened in the present case.

One interest group consisted of the clergy, who are eventually appointed by an individual and are plagued by the eternal problem of acceptance by the *panth.* This problem is inherent in the mode of appointment. It has created many a crisis but has never been adequately addressed. In issuing the February 9, 1996 orders, the clergy were in part tackling the need (born out of insecurity) to project themselves as supreme movers in *panthic* affairs. They chose a proposition on which they could not be wronged. Equality of sexes could not be questioned. In the bargain they hoped to assert their usurped right to issue a `*hukamnamah*' without consulting the Sarbat Khalsa. They sought to create the illusion that they were ordering their parent body about. They appear to have taken it as an opportunity to advertise their supreme position in Sikh affairs.

Second, Harbhajan Singh Yogi who was the foreign inspiration, perhaps aimed no higher than getting some advertisement himself besides being a part of the historic

process. His wife and devotee took part in the one time *sewa*. He too has always been in need of legitimacy since his Yogic interpretation of Sikhi is ever destined to remain in the grey area. It is rumoured that due to Yogi's manoeuvring Bhai Manjit Singh garnered an international recognition for issuing the relevant order. It may have been an additional benefit for the three active parties A charitable view of such motives is possible and will harm none.

The third party was the Shiromani Gurdwara Prabandhak Committee, which had its own pretensions to uphold. It has usurped the powers of the Sarbat Khalsa for all practical purposes and wants the arrangement to continue forever. In the incident under discussion, Manjit Singh Calcutta, its then General Secretary, represented it. There were personal motives also. He had been a friend of Harbhajan Singh Yogi for a long time and may have just thought of obliging him besides reaping the usual beneficial fallout valuable for a politician. A person supporting such an ideal was bound to become popular with half the Sikh population at least.

The fourth necessary party to the execution of the maneuver was the body of persons who consider it their birthright to go on performing this *sewa* from generation to generation. They did not protest too loudly once they knew that it was to be a simple one-time affair and that their right would remain intact thereafter.

Conclusion: The real problem in the present case is not the equal right of women to perform the *sewa* – that has never been in doubt - it is the wrangle to wrest the powers, which in reality, very legitimately belong to the Sarbat Khalsa. It is also the existence of many meaningless rituals that have stealthily crept into Sikh places of worship – a product of the colonial past. These are the core problems. **These rituals have no place in Sikhism and must be shunned totally.** A policy decision regarding them must be taken soon before it leads to other difficulties. For any meaningful resolution of the situation, involvement of the Sarbat Khalsa is the pre-condition. People at large are not as ignorant now as they have been in the past.

The bid of the clergy appointed by a political person heading the SGPC, to establish their own supremacy over the Sikh masses, must eventually be to the detriment of the Sikh *panth.* We have seen the *mahants*. We have already had a `Jathedar' who would have us believe in spite of the *nash* doctrine that the *kulnash* Khalsa of Guru Gobind Singh is the descendant of Luv and Kush the sons of Sri Ram (whose historicity is a matter of faith). How dangerous the supremacy of such clergy in Sikh affairs can be is easy to realise when we read it in the context of the present day Hindutva policies being pursued by the rival and numerically much superior faith. We can ignore the immediate danger only if we are prepared to deprive humankind of the most elevating spiritual and cultural gifts of our Guru.

It would be equally disastrous to keep the clergy class. It will perform only the functions performed by their counterparts in all ages. One function will be to spiritually and politically enslave the Sikh people liberated by the Gurus with their own sweat and blood. There is no doubt that the Sikh clergy (inclusive of new fake gurus) will be as heartless as their Hindu and Muslim counter parts in the medieval ages. **Three recent examples** of this are worth remembering. ***On February 19, 2003****, more than three hundred people presented themselves at the Takhat of the most compassionate Guru at the behest of the clergy and they kept them waiting for the whole day*. Eventually dismissing them in the evening without even exchanging a word with them. Such callousness is the natural attribute of clergy who live on exploitation. ***On February 22, 2003****, the other pretenders to inherit the legacy of the Sarbat Khalsa spilt the blood of about five hundred people asking for a hearing.* In the style of Narainoo at Nankana Sahib on February 20, 1921, they let loose their musclemen on the unarmed men women and children chanting *satnam waheguru*. The sexual exploits and other doings of new fake gurus of Nawanshahar, Sirsa and Noormahal have been exposed too recently to need detailed discussion. **One effective solution to several of our problems is the custodian of Sri Akal Takhat appointed by and responsible only to the Sarbat Khalsa.**

*****

EQUALITY OF WOMEN

Varinder WaliaTribune News Service

Amritsar, March 9, 2003

The demand to allow baptised Sikh women to perform seva in the Golden Temple today took a fresh turn when Sikh intellectuals urged Sikh high priests to include baptised women among 'panj piare'. The intellectuals who participated in seminars jointly organised by Voices for Freedom, Sikh Nari Manch and Sukhmani Society on "Gender equality in Sikhism" today said Giani Joginder Singh Yedanti, Akal Takht head, had himself stated that Sikh women could be among the 'panj piare' as per the Sikh 'rehat maryada'.

Article 22 (chapter 13) of the Sikh rehat maryada clearly mentioned that "at the time of baptism, six baptised Sikhs, one of them should sit in attendance of Guru Granth Sahib, and the other five should be there to administer 'amrit'. These six may include Sikh women". The Sikh rehat maryada further read: "Any man or woman of any country, religion or caste who embraces Sikhism and solemnly undertakes to abide by its principles is entitled to ambrosial baptism".

Baba Ishar Singh, one of the organisers of the seminar, played the recorded interview of Jathedar Vedanti with Punjab Radio to England, during which he announced there was no gender discrimination in Sikhism and, hence, baptised Sikh women could perform seva in the sanctum sanctorum of the Golden Temple.

Jathedar Vedanti also said in the interview that the SGPC alone had no right to change Sikh 'maryada' finalised after marathon meetings by representatives of Panthic organisations. Resolutions passed on the occasion urged the Akal Takht Jathedar to ensure equal rights to Sikh women, in particular the right to undertake seva at Harmandir Sahib and all other gurdwaras in accordance with the teachings of Sikh Gurus.

Mr Gurtej Singh flayed the Sikh clergy and alleged there was no provision for high priests in Sikhism. He alleged the clergy had been taking 'arbitrary' decisions. He called upon Sikh organisations to come forward to bring the desired reforms in Sikh shrines. Babi Harjinder Kaur, president, Sikh Nari Manch, said Sikhism did not preach gender discrimination.

*****

CREATION OF THE KHALSA

Sawan Singh, Principal (retired), CA.

Syed Muhammad Latif, a famous historian writes in his book, 'History of the Panjab'1889 on Page 27:
(Guru) Govind (Singh) perceived that the times had changed, and was consequently determined to keep pace with them. He saw that the passive conservatism of his ecclesiastical predecessors was not suited to the time and did not tend to the diffusion of the religion. He, therefore, instituted a new code of law, which not only treated of religious subjects, but also infused a spirit of valour and emulation into the minds of his followers and inflamed them with zeal for deeds of heroism and bravery in the field. He placed the four great sects of the Hindus on the same level, and declared that none was greater than the other, thus adding materially to the strength of his nation.

Duncan Greenlees, a respected writer, in his famous book 'The Gospel of the Guru Granth Sahib'1975 writes on page XC1X:
Circumstances in the country had changed greatly; India was under the ruthless bigotry of Aurangzeb…There was nothing else to do but to submit like cowards or to resist like men. The Guru was forced to resist by the incessant attacks of jealous Hill Rajas who could not tolerate the rise of Sikhism beside them; he used violence and the sword as the surgeon, when all the means have failed, takes the knife. The evil of the day could only be combated only in that way.

W.Owen Cole, an eminent writer, writes in his book 'Sikhism and its Indian Context 1469-1708' on page266:
It is not to deny the importance of either religion or the struggle for freedom in his (Guru Gobind Singh's) life, but it is to assert that his desire was for conditions in which his people could develop their way of life and worship in peace.

Dault Rai, a biographer of Guru Gobind Singh, writes in his book ' Sahibe Kamal Guru Gobind Singh' on page 175:
The Guru was able to infuse new blood and vigor in the dying Hindu Nation. From amongst the cowardly and supine Hindus, he created a new breed of virile and valiant people, the Khalsa, filled with the spirit of selfless service and self-sacrifice for the good of humanity and Glory of Akal. The Khalsa is a Living Testimony to the Guru's mirific qualities.

Dr. Sir Gokal Chand Narang writes in his book, The Transformation of Sikhism, Lahore, 1912 on page 1:
The harvest, which ripened in the time of Guru Govind Singh, had been sown by (Guru) Nanak and watered by his successors. The sword which carved the Khalsa's way to the glory was undoubtedly forged by Guru Govind Singh, but the steel had been provided by Guru Nanak who had obtained it, as it were by smelting the Hindu ore and burning out the dross of indifference and superstition of the masses, and the hypocrisy and pharisaism of the priests.

Dr. Hari Ram Gupta, a renowned historian wrote in his book, History of the Sikhs, Vol. 1 1984 at p. 335-337:
His *dharma yudh* was directed against oppression, bigotry, and injustice. He waged a moral war for victory of good over evil, triumph of virtue over vice, success of holy sword over unholy gun, and conquest of pious dervish over a cruel king. His *dharma yudh* represented a blending of Bhakti and Shakti. Bhakti signified devotion to God and Shakti stood for strength and courage.

The Guru's four acts of crowning glory are:

(a) creation of the Khalsa,
(b) bestowal of political sovereignty of the Khalsa,
(c) the selection of Banda Bahadur for the establishment of the Khalsa rule and
(d) (d) declaring the holy Granth as the eternal Guru.

Anil Chandra Banerjee, a well-known historian from Bengal, writes in his book, 'Guru Nanak and Sikh Religion' 1983:
The Guru obviously aimed at organizing an integrated self-reliant and dedicated community, which would be free from the social evils such as the caste system as also from the risk of internal disruption from the activities of the 'masands' and the dissentient sects. Its objective would be to destroy the evil and the sinful and to extirpate tyrants through the use of arms wherever necessary. p.317.
'Guru Nanak and His Times' by the same author. Page 209:
The changed policy of the state in the 17th century underlined the need for a change in the Sikh way of life without in any manner deviating from the principles of the faith. The defense of the faith against the repeated onslaughts of the state demanded resort to arms.

From his forth-coming book,
'Sikhs in the eyes of non-sikhs' a collection of their high opininon.

*****

SIKHS OF GURU NANAK

Malkit Singh, Member SGPC Nagpur (Maharashtra)

Five hundred years ago, they had become the **'Sikhs' of Guru Nanak.** Upto the sixth Guru, they retained their contacts with the Sikhs in Punjab. Engaged in a fierce fight with the Mughals in Punjab, the Khalsa had to seek refuge in the jungles. It was thrice declared that the Sikhs had been decimated and if anybody brought the head of a slain Sikh, he would be amply rewarded. **Sikligar** and **Vanjara Sikhs** got alienated from Punjab. Today, if you ask them as to who they are, they will only say that they are the **Sikhs of Guru Nanak.** Beyond this they know nothing about Sikhism. They keep unshorn hair and say that **Guru Nanak had commanded them not to cut their hair. Guru Gobind Singh's name is unheard of by them.** For the past 500 years, they have been following Guru Nanak's command but during the last few years, some of them at least, have started cutting hair under the influence of Christian missionaries. **If the Sikh Panth pays proper attention to these Sikhs of Guru Nanak, their number can go up from two crore to twelve crore.** Very few of them have had a glimpse of Guru Granth Sahib but they have been solemnizing their marriages by taking circumambulations round the 'Gutka' of Guru Nanak Sahib's 'bani', Jap Ji sahib. Gutka (Sikh hand book of prayers) is their deity. The centuries old belief that the number of Khalsa shall go up to 96 crore, shall start appearing true as soon as the Khalsa takes effective steps in a planned manner to take these long-separated Sikhs of Guru Nanak into its fold. On the pretext of helping the sufferers of 1984 holocausts, some tricksters and cheats among us collected billions of rupees, but nothing fell to the share of the afflicted Sikhs (widows, orphaned children, Dharmi Faujis, families of youth lifted by the Police, victims of state repression, youth languishing

in jails); rather those who had collected money in their name became billionaires. Nobody has any grouse against their becoming crorepatis, but in this way, the money donated by the people does not reach the right quarters and the mission or purpose for which it had been donated by the community, fails. After reading what is given on the next few pages, and learning a lesson from the past, the task should be undertaken in such a manner that the goal is achieved without letting the 'thugs' indulge in thuggery and bring a bad name to the community as whole.

Guru Nanak Dev Ji had aligned three crore people with the 'Akal Purkh' (Timeless One, God). This fact has been pointed out by Mirza Ghulam Ahmed Qadiani, the spiritual head of Qadiani sect of Muslims. After 533 years, has this number come down to two crore? This isn't so. Those who believe that the Sikh population is no more than two crore, are in the wrong. The facts are before us. Recently, Maharashtra Deputy Chief Minister, Mr. Gopi Nath Munde had submitted a memorandum to India's Prime Minister, wherein he made a mention of **five crore Sikligars and seven crore 'Vanjaras',** of whom majority consists of **'Kesadhari' Sikhs** and all of them are followers of Guru Nanak. When I along with my companions went to the villages, towns, cities, jungles, riversides etc. and conducted a survey, we found that their number was in crores.

Guru Nanak Dev Ji traversed a distance of 35000 miles to convey the message of Sikhism to every home and while repeating that message in nine lives, waging uninterrupted struggle for 239 years, remaining in prison cells, sitting on burning hotplates, laying down his head in Delhi's Chandni Chowk and sacrificing the elder and younger 'Sahibzadas' (sons of Guru Gobind Singh), nurtured the garden of Sikhism and did not consider any sacrifice too big for spreading the message of Sikhism all over the world. **Today, we should also think about what our duty ought to be in this connection.** My earnest appeal to all well wishers of the Panth is that the Sikh religious organisations, institutions, Singh Sabhas and Societies should come forward and embrace these 12 crore people who are looking up to us. **By making Nagpur the headquarter, we should work in a planned manner to take them into our fold.**

Reason for making Nagpur the headquarter

A very large number of **Sikligars** and **Vanjaras** live around **Nagpur**. It is a central place of India. Besides, the following religious organisations, while making Nagpur their central headquarters, have chalked out programmes for launching their propaganda blitz from here for disseminating the message of their respective sects and faiths:

RSS Headquarter is at Nagpur

Radha Soamis have purchased 150 acres of land and have set up their center at Nagpur.

Nirankari Bhawan has also been established at Nagpur.

Bapu Asa Ram's headquarter is also located at Nagpur.

Muslims too are buying a few acres of land and have started preaching their faith.

Baba Thakur Singh of the Ruhani Satsang has also made Nagpur the centre of his activities.

Let us all join hands and make amends to our earlier lapses and tell the people living in India that Sikhs constitute twelve crore of India's total population and not just two crore only. All these followers of Guru Nanak are the progeny of the original Sikhs and their customs and traditions are in accordance with the Sikh doctrine and principles. **Bibi Jagir kaur** was honored with the title of 'Vanjara-Mother' only recently, which goes to prove their kinship with the Sikhs. It is very essential to set up gurdwaras and place Guru Granth Sahib in them in order to embrace and **reclaim our 'vanjara' fraternity.** At places, we can strengthen our kinship with them by sending only 'Gurbani Gutkas' and Sikh literature. These people seek only love and respect from us and nothing more. If we do not take care of them and help them now, history and the new generation will never forgive us. Let all the followers of Guru Nanak rouse themselves from deep slumber and while retaining our separate identity, embrace our long-separated brothers. *These sections of the Sikh brotherhood are settled in various states* - **Karnataka, Delhi, Himachal Pradesh, Andhra, Orissa, Bihar, Tamilnadu, Maharashtra, Jammu and Kashmir, Punjab, Haryana, Uttar Pradesh, Rajasthan, Gujrat, Madhya Pradesh, Bengal, Kerela and Assam**. To enlighten and rouse them and align them to stand on their own feet, the following steps should be taken immediately:

1. If there are no gurdwaras in their areas, we should construct gurdwaras for them. At present there aren't gurdwaras even over a distance of 50 Kms. Hence they are obliged to perform their Anand Karaj (Sikh Marriage Cremony) by doing circumambulations round the 'Gutka' (Sikh Handbook of Prayers).

2. 'Gutkas' and other Sikh religious literature should be distributed among them.

3. Schools and Colleges should be opened for them

4. Factories should be set up to provide employment to them. They are wonderful artisans and blacksmiths and used to manufacture weapons for armies in olden times.

5. Vocational Training Institutes should be opened for them where vocational training in different trades should be imparted.

To give a practical shape to all these suggestions, some energetic Gur-Sikhs have set up **'Gurmat Parchar Sanstha'** at Nagpur and its members are working with great zeal. Implementation of the above-mentioned programme is not within the power of a few persons. Keeping in view the importance of the task, Panthic organisations and Singh Sabhas, both here and abroad, should make a joint effort. **All Sikhs are requested to become members of the above organisation and render liberal assistance, so that Sikligars and Vanjaras may take pride in being an integral and inseparable part of Sikh community.**

[Courtesy, The Spokesman Weekly's Monthly Issue January, 2003. ED.]

*****

SIKLIGAR AND VANJARA SIKHS

Seen From Close Quarters by Kulwant Singh Dhesi, U.K.

After going through reports that appeared about 12 crore **Sikligar and 'Vanjara' Sikhs** in some Punjab-based newspapers and periodicals, the **Sikh Council of England and Scotland** decided to send their representatives to India to have a correct appraisal of the ground situation there. For this very purpose, S. **Jaswinder Singh Akali** from Scotland and **this writer** were asked to collect

authentic information about Sikligar and Vanjara Sikhs.

After holding talks with the 'Sewadars' of Sikh Missionary College and Guru Gobind Singh Study Circle, Ludhiana, we learnt that a very large number of Sikligar and Vanjara Sikhs are living scattered in the States of Punjab, Haryana, Delhi, Himachal Pradesh, Andhra, Orissa, Bihar, Tamilnadu, Maharashtra, Jammu-Kashmir, Uttar Pradesh, Rajasthan, Gujrat, Assam, Kerela and Bengal. We were also told that it is extremely difficult to approach many of these Sikhs' colonies in isolated areas, jungles and deserts. After holding serious discussions, we reached the conclusion that we should first establish contact with the individuals and organisations active in the field and then chalk out a programme for their uplift and amelioration.

Meeting with Bibi Jagir Kaur

First, we contacted Bibi Jagir kaur, a former President of SGPC. Inspite of her many engagements, she agreed to meet us at her Jalandhar residence the very next morning. At a lengthy meeting held on Tuesday, the **30th July 2002**, sentimental effusions were predominant. At this meeting, Bibi Jagir Kaur repeatedly laid stress on the following points:

1. As per Guru-history, Sikligars and Vanjaras are as much genuine Sikhs as we are.

2. Owing to my connection with the Lobana Sikhs, I entered the huts of these Sikligar and Vanjara Sikhs as a mother, a daughter or a sister, and not as a politician or a leader.

3. During my tenure of service in the SGPC. I had made some promises before the Satguru to serve these people. It is a matter of regret that I was ruthlessly turned away from rendering this service.

4. In the SGPC budget session, although SGPC Member from central India, S. Malkit Singh, had sought permission in writing to speak about Sikligar and Vanjara Sikhs, yet he was not allowed to speak.

5. It was my intense desire that all possible efforts should be made to bring Sikligar and Vanjara Sikhs into the fold of Sikh Panth. I also wanted that the SGPC should sanction at least one crore rupees in its budget to improve the lot of these Sikhs. I have no hesitation in admitting that the present Sikh Parliament (SGPC) has little interest in it and its functionaries pay scant regard to Gurmat principles while they are busy settling their personal scores.

Meeting with the Principal, Sikh Missionary College

I was delighted when Sikh Missionary College Principal S. Harbhajan Singh also came along with his companions at the residence of S. Jaswinder Singh Akali. Discussions were held with them too. He also promised to give all kind of co-operation and assured us that a representative of the Sikh Missionary College, Ludhiana would accompany us to Nagpur.

The journey to have a glimpse of Sikligar and Vanjara Gursikhs

It was all a coincidence that while setting out from U.K., whatever little information we could gather about the Sikligar and Vanjara Sikhs in U.K., they all hailed from the places around Nagpur. We, the following, decided to set out for Nagpur in order to gather information about this project:

1. S. Kulwant Singh Dhesi, (Mukh Sewadar British Sikh Council).
2. S. Jaswinder Singh Akali (Mukh Sewadar Scottish Sikh Council).
3. S. Baljit Singh Noormahal (Sewadar Guru Gobind Singh Study Circle, Ludhiana).
4. S. Sukhdev Singh (Sewadar, Sikh Missionary College, Ludhiana).
5. S. Tarandeep Singh (university student from U.K.) reached there on the evening of 31st July 2002.

We boarded the Chhatisgarh Express from Phagwara Railway Station and set out for Nagpur. On the way, our train passed through Delhi, Faridabad, Mathura and Agra. When the train stopped at Gwalior, my mind started searching through the pages of Gurus' history. Gwalior is the city where Jehangir had imprisoned Guru Hargobind Sahib, author of the concept of 'Miri-Piri' (Singh doctrine of close relationship between religion and politics).

Guru Hargobind Sahib had not only got 52 Hindu rajas (rulers) liberated, but had laid the foundation of entire India's physical and spiritual liberation too. It was Guru Hargobind sahib, who near about the year 1630 had called Sikligars from Rajasthan, by sending special 'hukamnamas' to them so that they might start manufacturing excellent swords and other weapons for the Sikh warriors. It is worth pondering as to what magnetic force was there in the Guru Darbar that attracted numerous dauntless men ready to lay down their lives. Wealthy merchants such as Lakhi Shah Vanjara sacrificed their wealth for the Guru, warriors like Bhai Bachittar Singh showed their valour by attacking a mad elephant with a 'nagni barchhi' (spear), merchants like Makhan Shah Lobana sought the refuge of the 'Guru Darbar' for bringing their ships to the shore. Sikligar artisans sacrificed their royal workmanship for the Guru Darbar. It is also worth reflecting, how after the establishment of the Sikh 'raj' (empire), the Sikh society divided into parts, instead of being stringed into a beautiful rosary, got disintegrated. Separated from us centuries ago, we could not meet and unite again.

After 36 hours of journey, we reached **Nagpur.** At the railway station, we refreshed ourselves in the waiting room. Hiring three-wheelers, we reached the house of S. Malkit Singh, Member SGPC at Akalgarh, Kampti road. When asked about the persons and organisations active in serving these poor Sikhs, his (S. Malkit Singh's) brief answer was: "I shall take you to every concerned individual and organisation, but what each one of them is doing, you will have to judge yourself."

The same morning, after taking a little of rest, at about 10 a.m., we went to Gurdwara Guru Granth Sahib, Panchsheel Nagar, Durgawati Chowk, Nagpur. This big gurdwara has been constructed by Gurmat Prachar Sanstha Nagpur in a colony of Sikligar Sikhs. It has been constructed to render service to Sikligar and Vanjara Sikhs by the 'Sewadars' of eight gurdwaras of the Gurmat Prachar Sanstha and S. Malkit Singh is its Chief Sewadar.

In this gurdwara, Sikligar Sikhs gave us a warm and enthusiastic welcome. All these Sikhs had unshorn hair and beards and were in full Khalsa from. In the interview with the gurdwara's Mukh Sewadar, S. Ajit Singh, he stated briefly: "it is true that our people are very poor and our needs aplenty. In many remote colonies there are neither any gurdwaras nor any religious books. Proper

arrangements for the education of our children are also lacking. **All that we want is that the Sikh Panth should take us into its fold.”**

Later we were told that except for the ‘Sewadars’ (voluntary workers) of the Gurmat Prachar Sanstha, other Sikhs in the city do not go near the Sikligar Sikhs. Then we went to see the colony of the Sikligar Sikhs. The residents of this colony are far more progressive and advanced than the average Sikligars . Many of them have given up their ancestral trade of making knives, swords, guns, daggers etc. and have started making decoration pieces and other implements.

How did the Gurmat Prachar Sanstha come into being?
Gurmat Prachar Sabha’s Deputy Sewadar S. Malkit Singh Bal informed us: “Four years ago, once we were going in a car when we saw leaders of the Sikligars with their hands tied, being dragged to the Police Station. Seeing these Sikhs with their unshorn hair, in a pitiable condition, we were reminded of Baba Banda Singh Bahadur’s plight at Gurdas Nangal. The entire scene came before our eyes. Prominent Sikhs joined hands to form ‘Gurmat Parchar Sanstha’ and got the Sikligar Sikhs released. Thereafter, programmes were chalked out and relations established with the Sikligar fraternity. At many places, gurdwaras and residential quarters are being constructed for them. As a result of the work done by the ‘Sanstha’, their social and economic condition is far better than it was four years ago.

Present condition of the Sikligar fraternity
While describing Sikligar Sikhs’ present condition, S. Malkit Singh Nagpur says with great feeling, “Look at the injustice that time has done to them. There was a time when the weapons designed by these very Sikligar Sikhs were used by the Khalsa to blunt the forces inimical to India. Today this skill of theirs has become a curse for them because making of those weapons is an unlawful trade now. For centuries, they have been alienated from society and nobody in free India is concerned about them.”

There used to be terrible disease called ‘leprosy’. While cure has been found out for this deadly disease, nobody has so far dared find out a cure for the fester of caste prejudices. **Sikhism came into being to bestow honour on the lowly and grant refuge to the shelter less, but today we avoid mixing with such people**. I saw that S. Malkit Singh was embracing Sikligar brothers as if they were ‘Gurbhais’ (followers of the same Guru). Today, if the Sikhs become united by adopting this kind of attitude and behavior, their position and esteem will go up in the eyes of the people in this country.

On 2nd of August, Wednesday, we went to see the gurdwara at village Dhapeywara. This gurdwara is situated at a beautiful spot on the banks of a river about 35 kms. from Nagpur. Not just one family or two but the entire colony consists of ‘amritdhari’ Sikhs. People in this colony have given up their ancestral profession and taken to setting up sawmills. They are also taking interest in transport business (trucks etc.) When we reached this place, it was time for Rahras (evening prayers). After the ‘path’ (reading/reciting) small children sweetly and loudly sang the ‘Shabad’ – ‘Jaagat jot japey nisbasar’. After administering ‘amrit’ of ‘khanda-batta’ to this colony, shots were fired in the air as a mark of joy while commencing the construction of a beautiful new gurdwara. The earnest request of these people was: **“We wish to be part of the Sikh Panth. We did not leave the Guru even when we were in jungles and wilderness. If need be, we will shed our blood for the sake of the Panth.”**

After visiting this Gurdwara, we had lengthy meeting with the ‘Sewadars’ of the ‘Gurmat Prachar Sanstha’. Mukh Sewadars’ of prominent gurdwaras took part in this meeting. S. Tarsem Singh, S. Ujagar Singh and S. Ajit Singh Nagpur said that ‘Nagpur city is the central place in India. That is why all communities/sects have set up big centres at this place. Speaking about the Sikligar and Vanjara Sikhs, they said: “For setting up a residential school for these Sikhs, we are prepared to give a few acres of land. On behalf of the ‘sanstha’ we will continue constructing a Gurdwara every year for the Sikligar and Vanjara Sikhs living in remote places. The rest depends upon the will of the Panth.

Information about some other organisations
Next day, we went to Dr. Satnam Singh’s ‘Gurmat Dhaam’ situated on Jabalpur highway at a distance of 100 Kms. from Nagpur. Interaction with Dr. Sahib did no reveal any solid programme concerning Sikligar and Vanjara Sikhs. We were also told that the construction of huge gurdwara at this place had been commenced by a Gursikh who had lost five members of his family in an accident at this place. We also learnt that, for some reason, the ‘Sewa’ (voluntary construction work) continuing for a long time, had come to a standstill.

Similarly, we went to see the place associated with S. Joginder Singh (London) situated near Kundali. A grand building stands here and Guru Granth Sahib has been installed in the upper room. We also learnt that hundreds of acres of land was attached with this place, but we noticed nothing that was related to Sikligar and Vanjara Sikhs there and nor was any one there to talk to us. After this we also went to the Gurudwara associated with the late Sant Channan Singh, but there too we did not notice any activity concerning Sikligar and Vanjara Sikhs.

Glimpse of Gursikhs in Taley Gaon and Thaney Gaon
On that very day, we visited the gurdwaras in ‘Taley Gaon’ and ‘Thaney gaon’ contructed by the Gurmat Prachar Sanstha. We met good many people in the Sikligar colonies. At various places, we appealed to them that they should sense the pulse of time and adopt such professions that might help them to achieve progress and prosperity and secure for them a place of distinction in trade and industry. At these gatherings S. Malkit Singh Nagpur gave unto the Sikhs an open invitation to join industry and assured them that he would employ them in his factories on a priority basis.

We had a desire to visit the Gurdwara being constructed under the guidance and supervision of Gurmat Prachar Sanstha at far off places also but we could not do so because of paucity of time at our disposal. In this article, we have recorded only what we saw with our eyes. After seeing and hearing all this, we will say only this much that all steps taken for the amelioration of the lot of Sikligar and Vanjara Sikhs by individuals or organisations are noble and auspicious, **though this great task deserves to be undertaken by the SGPC with the co-operation of the entire Panth.**

Our appeal

In the end, we would like to appeal to the Sikh congregations that they will receive Guru's blessings by feeding the hungry and the needy and not by feeding those who have surfeit of everything. Today, the poor Sikhs of Taley Gaon are obliged to have only weekly 'langar' in their gurdwaras because even the money (Rs. 3500) needed for one such service is beyond their means. Besides, these people badly need both educational and medical assistance. After appraising the entire situation, we have arrived at the conclusion that the selfless service being rendered by the Gurmat Prachar Sanstha is without a parallel.

The intentions of this 'Sanstha' cannot be doubted. The projects being planned by the Gurmat Prachar Sanstha for the educational, economic, religious and political upliftment of Siklgar and Vanjara Sikhs need crores of rupees. The love and concern they have for the Sikligar and Vanjara Sikhs is exemplary. To the well-meaning readers, I am giving here the **address of the Gurmat Prachar Sanstha** with the hope that they will liberally contribute to this great cause and help the movement of Sikhism rising from central India: **Gurmat Prachar Sabha, Akalgarh, 18 Sidharth Nagar, Kamty Road, NAGPUR-440017, Ph.: 0172-641615, 641262**

[Courtesy, The Spokesman Weekly's Monthly Issue January, 2003. ED.]

*****

BHAGAT PURAN SINGH AND BABA VIRSA SINGH

Gurpal Singh Khaira , Rocklin, CA

Q: What is the difference between Bhagat ji and Baba ji?

Ans. Bhagat Puran Singh ji established the pingalwara and spent his life in the service of humanity giving comfort and taking care of the victims of physical deformities and other ailments who had no body to take care of them.

Baba Visa Singh ji established Gobind Sadan by illegally acquiring land from his devotees to take care of him so that he could successfully serve the rich Sikhs and all others who will let him free them from their Maya.

Q: Who helped them in their mission?

Ans. Bhagat Puran Singh ji was aided by Waheguru ji and millions of small and big donors from all walks of life.

Baba Virsa Singh ji receives generous help from RSS and BJP government for services rendered by distorting and misinterpreting Sikhi and Sikh way of life.

Q: What is their relationship with Waheguru?

Ans. Bhagat Puran Singh ji believed Waheguru resides in every heart. To serve humanity and Waheguru ji's creation is to serve Waheguru. Therefore he was "friend of the forlorn, helper of the helpless, a ready nurse for a patient of any disease however loathsome, infectious, unmindful of his personal health, safety or convenience, making not the slightest distraction on the basis of caste, creed or community regarding the person in need of his service.

Baba Virsa Singh ji believed Waheguru resides in the wallet of the rich and catering to the rich Waheguru ji comes and resides in Baba ji's wallet.

Q: What is their beliefs system?

Ans. Bhagat Puran Singh ji believed in **Guru Granth Sahib** and the healing power of prayer and Naam.

Baba Virsa Singh ji believes in **Dasam Granth** in total including its advocacy of consuming alcohol, drugs like opium and sexual relations with persons other than your spouse. He believes in the power of the RSS and the Government of the time.

Q: What did they create?

Ans. Bhagat Puran Singh ji started **Pinglewara** from scratch to serve the humanity, give free care, shelter and medicine. He dedicated all his life to serve the ones who had no body to take care of them. He served them with his own hands.

Baba Virsa Singh ji created **Rashtrya Sikh Sangat under the RSS** guidance to make statues of Gurus to install in Gurudwaras in Punjab villages. The Sick and poor serve the baba ji and provide him with shelter care and love in the hope their desires will be full filled by this Government Baba, but they only get empty merciless glance of the Baba ji, his Holy O (empty) ness.

*****

LETTERS TO THE EDITOR

The controversary against Sardar Kala Afgana was neither unexpected nor surprising. The tragedy with Sikhism for the last over three decades is the politicalising of our religious seats like Akal Takhat Sahib. I was associated with Late Giani Bhag Singh ji of Ambala when he was compelled to withdraw his very very valuable views regarding Dasam Granth.

During the regime of Badal, the situation so worsened that it is difficult to restore the respect of religious seat. When the definition of Sikh came under controversy about two years back, a deputation met the then Akal Takhat Jathedar, who categorically said that **"then my service will be at stake, if I side with you, which in my opinion is correct"**

There is no place for correct and true sikhs because the leaders who control Sikh affairs are blank and have little knowledge of Gurmat. That is why one Minister in Badal Govt. invited some Brahmans and arranged Ramayan Paths to save their ministry from bad *Nachhatras*. (Groh). In Punjab majority of the management committee members of various Gurdwaras are not baptised, worship idols of Hindu Devi/Devtas in their shops in order to get *shubh labh*. Under these circumstances how can they tolerate the Voice of Truth raised by S.Gurbakhsh Singh Kala Afgana? However, the hard work of S. Kala Afgana must bear fruit. Of course it will take time. Raja Singh, Ex General Secretary, World Sikh Council, (Presently in Thailand), 0066-6-6257601

*

The Sikh Bulletin is leaving its imprint on the targeted audience. You should be commended for that. Dr. Gurmel Singh Sidhu, Fresno

*

Could you please arrange to dispatch a copy of your free publication, The Sikh Bulletin, to us as we feel this is a very interesting publication and would like to display it in our community center for other Sikhs to read. Thank you

D.S.Dhesy, Chairman, Sikh Community and Youth Service (UK).

*

I have been regularly reading the Sikh Bulletin and I quite enjoy its contents. The Khalsa Tricentennial Foundation of North America is most definitely doing great Sewa to the Panth. If you would send

me the soft copies of the below mentioned articles, I would be very happy to circulate them more widely amongst my friends/ relatives. I would be able to create good awareness amongst Sikh youth on important issues facing Sikhs worldwide by sharing them. Thanks in advance. Ishwinder Singh, Chandigarh

*

Thanks for your response and information. It will be a great help. Keep up your good work for the Sikh Panth in exposing the Akhouti Sants and Babas of Mushroom Deras along with Sikh religious (Jathedars) and political(Akalis &RSS) leaders. Sikh Nation needs complete overhaul to get rid of all the religious and political leadership who are on the scene and forefront for the last two decades or more. Need of the time is to bring in honest, sincere and hard working Sikh intellectuals, scholars who are really concerned about the present mess and ready to sacrifice what ever it takes to bring in reform within the scope of Gurbani and Sikh Tenets and uplift the morale of the Sikh Panth and bring the Panth to Charhdi Kala. Dilawar Singh Dhatt, Gaithersburg, MD.

*****

READERS' COLUMN

Over the last few months I have thoroughly enjoyed reading very informative articles in the SIkh Bulletin. I wish the "Sikh Bulletin" all the best. Today I write in reference to Dr S.S.Dhillon's article "Universal nature of Sikhism and endorsement of Sikh definition" published in the December 2002 issue of Sikh Bulletin. Basically Dr Dhillon makes two points-Sikhism is a universal religion and endorsement of 1925 definition. There can be no controversy and there has never been any controversy about the universality of Sikhism. However, Dr Dhillon is on a slippery wicket when he sets out to define a Sikh.

He seems to have forgotten that the authority to define a Sikh for worldy matters was delegated to the Khalsa Panth by the 10th master. (A Sikh in spiritual sense is ofcourse very clearly defined in Gurbani). The Khalsa Panth has decided on the definition of a Sikh and it is given in the Sikh Rehat Maryada. The major difference between the definition suggested by Dr Dhillon and the Rehat is that "faith in Amrit" is absent in the former. Dr Dhillon tries to give a poor apology by saying "That Guru Gobind Singh did not expect every Sikh to become a Khalsa". The point now is that how did he manage to read the mind of Guru Ji? Was the Khalsa Panth ignorant in requiring "faith in Amrit"?

The basic point is (even though not very clearly stated by him in his article) that Dr Dhillon questions the "identity" aspect in Sikhism. This intent becomes clear from his following comments, "The fact is: Focusing on outer appearance is a hindrance rather than an asset towards Universality F" [Sikh Diaspora Yahoogroups, February 25, 2003]. To support this assertion he qoutes the following lines of Khushwant Singh, " I began to question.these external emblems of Sikh separateness. They appeared to me to be as superfluous as superfluous hair on body. They had no spiritual content".

However in doing so Dr Dhillon completely forgets that the same Khushwant Singh had remarked (in his book "A History of the Sikhs"), "The sense of belonging to the Sikh community requires both the belief in the teaching of the Adi Granth and the observance of the Khalsa tradition initiated by Guru Gobind Singh and there is no such thing as a clean shaven Sikh, he is simply a Hindu believing in Sikhism".

While it is correct that a person might not follow all that the Gurus required him to, and yet continue to call himself a Sikh. But that is not an answer to the question "Who is a Sikh?"

In line with the universality of Sikhism, no person is ever stopped from calling himself a Sikh. However when the question of defining a Sikh arises, the so-called modern liberal enlightened Sikh Intelligensia is advised not to chip away at the edges of Sikhism. Ishwinder Singh Chadha, Chandigarh.

*****

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸਰਭ ਸਾਂਝਾ ਨਾਮ ਧਰਮ

ਜਗਤਾਰ ਸਿਘ ਜਾਚਕ, ਨਊ ਯਾਰਕ

ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹਿਬਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਸੂਝ ਤੇ ਸਮਰਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁਖੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਦਰਸਾਉਣ ਹਿੱਤ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਰੱਬ ਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਸਮਾਨ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਦੇ ਲਗਭਗ ਧਰਮ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਕਿਥੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੀ ਆਪਸੀ ਖਿਚੋਤਾਣ ਅੱਜ ਸਮੁਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਲਈ ਇਕ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਮਜ਼ਹਬੀ ਕੱਟੜਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਐਟਮੀ ਯੁਗ ਵਿਚ ਮਨੁਖਤਾ ਦੇ ਸਰਬ ਨਾਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਉਤਨਾ ਖ਼ੂਨ-ਖ਼ਰਾਬਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜੰਗਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਜਿਤਨਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸੰਪਰਦਾ ਜਾਂ ਮੱਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਦਰਸਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ।

ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸੂਝਵਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂ 'ਲੀਗ ਆਫ਼ ਨੇਸ਼ਨਜ' ਅਤੇ 'ਯੂਨਾਈਟਡ ਨੇਸ਼ਨਜ' ਵਾਂਗ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ ਇਕਤਰ ਕਰਕੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਨੇੜਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਲੰਮੀ ਨਦਰ ਨੇ ੫੦੦ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਭਾਂਪਦਿਆਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੇ 'ਨਾਮ-ਧਰਮ' ਦਾ ਆਸ਼ਾ ਰਖਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਂ ਕੌਮੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਾਨਵਤਾ ਵਿਚ ਦੀਵਾਰਾਂ ਖੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਕਟੜਤਾ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜਗਤ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਚਰਾਗ (ਦੀਵੇ) ਵਾਂਗ ਜਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸਾਏ 'ਨਾਮ-ਧਰਮ' ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਾਰ ਉਤਰੀ । ਗੁਰ ਵਾਕ ਹੈ :

ਬਲਿਓ ਚਰਾਗੁ ਅੰਧ੍ਯ੍ਯਾਰ ਮਹਿ, ਸਭ ਕਲਿ ਉਧਰੀ ਇਕ ਨਾਮ ਧਰਮ॥
ਪ੍ਰਗਟੁ ਸਗਲ ਹਰਿ ਭਵਨ ਮਹਿ, ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਗੁਰੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ॥(ਗੁ. ਗ੍ਰੰ. ਫੰਨਾ ੧੩੮੭)

'ਨਾਮ-ਧਰਮ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ - ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਧਰਮ ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਗੁਰੂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਭਰ ਕੇ ਉਹ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਜਿਊਣ ਦੀ ਜੀਵਨ ਜੁਗਤ। ਜੋ ਮਨੁਖ ਇਹ ਯਾਦ ਰਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ 'ਸਦ ਸੁਣਦਾ ਸਦ ਵੇਖਦਾ ਸਬਦਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥' ਉਹ ਕੂੜ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਰ ਤਨ ਭੋਗਣ, ਪਰ ਧਨ ਚੁਰਾਉਣ ਅਤੇ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਬਰਿਆਈਆਂ ਤਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਗੁਰਵਾਕ ਹਨ :

ਨਿਕਟਿ ਬੁਝੈ ਸੁ ਬੁਰਾ ਕਿਉ ਕਰੈ ॥, ਨਿਕਟਿ ਨ ਦੇਖੈ ਪਰ ਗ੍ਰਿਹਿ ਜਾਇ ॥ ਅਤੇ
ਨਿਕਟਿ ਨ ਜਾਨੈ ਬੋਲੈ ਕੂੜੁ ॥ (ਗੁ. ਗ੍ਰੰ. ਪੰਨਾ ੧੧੩੯)

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਹਿਮਤ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹੀ ਸੋਝੀ ਬਖਸ਼ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ 'ਨਾਮੁ' ਅਤੇ

'ਹੁਕਮੁ' (ਰਜ਼ਾ) ਇਕ ਸਮਾਨ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਹੈ :

ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਨਾਨਕ
ਸਤਿਗੁਰਿ ਦੀਆ ਬੁਝਾਇ ਜੀਉ ॥(ਗੁ. ਗ੍ਰ ਪੰਨਾ ੭੨)

ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ਹਉਮੈ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸੰਤੋਖੀ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਜਿਊਂਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁਭਾਵਕ ਹੀ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਰਹਿੰਦਾ ਅਮਾਨਤ ਵਿਚ ਖਿਆਨਤ ਕਰਨ ਦੇ ਖੋਟ ਤੋਂ ਰਹਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਦਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਗਵਾਈਐ ਪਾਈਐ ਵੀਚਾਰੁ ॥
ਸਾਹਿਬ ਸਿਉ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ਦੇ ਸਾਚੁ ਆਧਾਰੁ ॥੨॥
ਅਹਿਨਿਸ ਨਾਮਿ ਸੰਤੋਖੀਆ ਸੇਵਾ ਸਚੁ ਸਾਈ ॥
ਤਾ ਕਉ ਬਿਘਨੁ ਨ ਲਾਗਈ ਚਾਲੈ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ॥੩॥
ਹੁਕਮੁ ਰਜਾਈ ਜੋ ਚਲੈ ਸੁ ਪਵੈ ਖਜਾਨੈ ॥
ਖੋਟੇ ਠਵਰ ਨ ਪਾਇਨੀ ਰਲੇ ਜੂਠਾਨੈ ॥੪॥ (ਪੰਨਾ ੪੨੧)

ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਸਪਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਮਨੁਖ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਾ ਬਿਠਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦਾ ਥਿਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨਾ ਹੀ ਇਕੋ ਇਕ ਠੀਕ ਧਰਮ ਹੈ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਤਿ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸਦਾ ਲਈ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਤੇ ਅਡੋਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮਨੁਖ ਇਕ-ਤਾਰ ਸੁਰਤਿ ਜੋੜ ਕੇ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪੈ ਕੇ ਉਹ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੇ ਬੇਅੰਤ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟ ਘਟ ਵਿਚ ਪਹਿਚਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ਗੁਰ ਵਾਕ ਹੈ :

ਏਕੋ ਧਰਮੁ ਦ੍ਰਿੜੈ ਸਚੁ ਕੋਈ॥
ਗੁਰਮਤਿ ਪੂਰਾ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸੋਈ॥
ਅਨਹਦਿ ਰਾਤਾ ਏਕ ਲਿਵ ਤਾਰ॥
ਓਹ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਅਲਖ ਅਪਾਰ॥(ਗੁ. ਗ੍ਰੰ. ਪੰਨਾ ੧੧੮੮)

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਪੰਜਵੇਂ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਜਗਿਆਸੂ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ! ਜਗਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਧਰਮ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਮਨੁਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਰੇਕ ਕੰਮ ਕਾਰ ਅਤੇ ਅਮਲ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਲਿਵ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ। ਮਨੁਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਜੀਵੇ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮ ਕਰੇ ਕਿਉਂ ਕਿ ਰੱਬੀ-ਯਾਦ ਮਨੁਖ ਨੂੰ ਸੰਨਿਆਸੀ ਤੇ ਵੈਰਾਗੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਂਦੀ ਸਗੋਂ ਕਰਮ ਜੋਗੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ । ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਹੈ :

ਸਰਬ ਧਰਮ ਮਹਿ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਧਰਮੁ॥
ਹਰਿ ਕੋ ਨਾਮ ਜਪਿ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮੁ॥ (ਗੁ. ਗ੍ਰੰਥ ਪੰਨਾ ੨੬੬)

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁਖ ਦਾ ਮਨ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਪਤੀਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਰੱਬੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਵਿਚ ਭਿੱਜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਮਨੁਖ ਦਾ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਖੋ-ਵਖਰੇ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਇਹ ਰਸਤਾ ਚੰਗਾ ਤੇ ਇਹ ਮਾੜਾ ਹੈ।ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਵਖਾਵੇ ਦੇ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਹਿਮਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੋਕੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿੰਦਦਾ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬੜੀ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਆਖਦੇ ਹਨ :

ਕਰਮ ਧਰਮ ਪਾਖੰਡ ਜੋ ਦੀਸਹਿ ਤਿਨ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਲੂਟੈ॥
ਨਿਰਬਾਣ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵਹੁ ਕਰਤੇ ਕਾ ਨਿਮਖ ਸਿਮਰਤ ਜਿਤੁ ਛੂਟੈ॥ (ਗੁ.ਗ੍ਰੰ. ਪੰਨਾ ੭੪੭)

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਤੇ ਪਛਮੀ ਮਤਾਂ-ਮਤਾਂਤਰਾਂ ਵਿਚ ਰੱਬੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਲੋਕ ਰਬੀ ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਵੀ ਝਗੜ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮੂਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਇਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਨਾਮ, ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਦਿਸ਼ਾ, ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਉਹ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਹੈ।ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੈਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਮ ਧਰਮ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਰੀਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਖ-ਵਖ ਮਜ਼ਹਬੀ ਜਪ-ਤਪ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਜੁਗਤੀਆਂ ਦੀ ਪਕੜ ਤੋਂ ਉਚੇਰਾ ਹੈ।ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਐਸਾ ਮਨੋਰਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਧਰਮ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਵਲ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਈਮਾਨ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮਨੁਖ ਮਾਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਮਨੁਖੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ੁਭ ਅਮਲਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋਣ।

ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਮੱਕੇ ਦੀ ਜ਼ਿਆਰਤ ਲਈ ਗਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹਾਜੀਆਂ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਵੱਡਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ? ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੁਭ ਅਮਲਾਂ ਬਾਝੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਬੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਆਦਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:

ਬਾਬਾ ਆਖੈ ਹਾਜੀਆ ਸੁਭ ਅਮਲਾਂ ਬਾਝਹੁ ਦੋਨੋ ਰੋਈ॥
ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੋਇ ਦਰਗਹ ਅੰਦਰ ਲੈਣ ਨਾ ਢੋਈ॥

ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਲਈ ਇਹ ਪੱਖ ਕੋਈ ਮਹਤਵ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਮਨੁਖ ਕਿਸ ਮਜ਼ਹਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਇਹੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਦਾ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਕੈਸਾ ਹੈ। **ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਬਹਿਸ਼ਤ(ਸਵਰਗ) ਦੇ ਲਾਰੇ ਅਤੇ ਦੋਜ਼ਕ (ਨਰਕ) ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ, ਸਗੋਂ ਆਖਿਆ :**

'ਸਭਨਾ ਕਾ ਦਰਿ ਲੇਖਾ ਹੋਇ॥ ਕਰਣੀ ਬਾਝਹੁ ਤਰੇ ਨ ਕੋਇ॥'

ਉਹ ਮਜ਼ਹਬੀ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਉਚੇਰੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੌਣ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਰੱਬ ਕਿਹੜਾ ਹੈ,ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਮੁਥਾਜ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਕਿਉਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਹ ਸਰੀਰ, ਸਾਡੀ ਇਹ ਜਿੰਦ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੱਲਾ ਆਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਮ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿ ਰਬ ਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ। ਗੁਰ ਵਾਕ ਹੈ :

ਨਾ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨ ਮੁਸਲਮਾਨ॥
ਅਲਹ ਰਾਮ ਕੇ ਪਿੰਡੁ ਪਰਾਨ॥ (ਗੁ.ਗ੍ਰੰ. ਪੰਨਾ ੧੧੩੬)

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਵਣ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂ ਆਪਣੀ ਰੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਜਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਫਨਾਉਣਾ, **ਕਿਉਂ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਸੀ, ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਹਬ ਕਿਹੜਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਨਾਮ ਧਰਮ ਆਖਦੇ ਹਨ।ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਲੀ ਗੁਰੂ-ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਇਸ ਸਚ ਦਾ ਪਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ।** ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਇਸ ਅਸੂਲ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਾਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਉਸਤਤੀ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਿਆਰਾਂ ਭੱਟ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਅਤੇ ਪੀਰ ਬੁਧੂ ਸ਼ਾਹ ਵਰਗੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਸੇਵਕ ਸਿਖ ਸਨ। ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੇਵਕ ਸਿਖ ਹੁਕਮ ਰਜਾਈ ਚਲਣ ਕਰਕੇ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤਿ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤਿ ਹੋਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਦਿਖ ਅਤੇ ਇਕ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਭੇਖ ਨਹੀਂ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਨਾਮ-ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਰਖਣ ਦੀ ਤੜਪ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ ਗਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ :ਉਠੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖੋ, ਉਠੋ ਜਾਂ ਨਿਸਾਰੋ।ਗੁਰੂ ਕੇ ਫ਼ਲਕ ਪਰ ਚਮਕਦੇ ਸਿਤਾਰੋ।ਹੈ ਜੋ ਨਗ਼ਮਾਇ ਤੌਹੀਦ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਕਾ, ਵੁਹ ਘਰ ਘਰ ਮੇਂ ਪਹੁੰਚਾ ਦੋ, ਗੁਰੂ ਕੇ ਦੁਲਾਰੇ॥

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਾਚਕ ਸਾਬਕਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ੧ੳ 100 **Lattingtown Rd, Glen Cove NY 11542.**

[Giani Jagtar Singh Jachak is Head Granthi at Gurdwara Sahib, Glencove, NY. ED]

*****

EDITOR'S PREFACE

Under normal circumstances we would have presented here part 2 of 9 part critique of *Kavio Vaach Benti Chaupai* by S. Gurbakhsh Singh Kala Afghana. Unfortunately, the Biprans occupying our highest religious places have become absolutely shameless. The tiger of Sikhi has become so complacent, timid and demoralized that these five pigmies in Amritsar have it by the tail. Their action against S.

Kala Afghana is a classic case of ਉਲਟਾ ਚੋਰ ਕੋਤਵਾਲ ਕੋ ਡਾਂਟੇ॥ They are not only thieves who have stolen our Takhats and Sikh values but also beggars who at home condemn the deras and derawalas but in the diaspora, like Brahmins, they come to bless the deras of thugs like **Nanaksaria Amar Singh Barundi** in England and akhauti '**Sant Baba' Daljit Singh** in Chicago and get paid handsomely for their presence.

This is what **Mahant Vedanti** is quoted saying in The Tribune dated Oct. 30, 2001 under the headline **'Drive against dera system': "***Meanwhile, Jathedar Vedanti appealed to the Sikh sangat to oppose those who were running deras and adopting practices which went against the tenets and principles of Sikhism. He said whenever any act of religious misconduct came to light, the matter should be reported to the Akal Takhat secretariat."*

The problem is that Jathedar himself is guilty of religious misconduct. Look what he and Badungar did to the Khalsa Panchayat members at the hands of Mehta Sikh Student Federation and SGPC task force gundas when Panchayat complained against Vedanti. Same high handedness is being used in the case of S. Kala Afghana as **detailed by Prof. Gurtej Singh in the press release that follows and S. Kala Afghana's letter to Mahant Badungar that follows it.**

Once these people reach the position of a Jathedar or President of SGPC or DGPC, they all behave in the same arrogant and totalitarian way. Mahant Vedanti's behavior is no different than his predecessors, Puran Singh Damdami Taksalia and Ranjit Singh Ghataura, Akhand Kirtania. Mahant Badungar is no different than Talwandi and Tohra, and Sarna will be no different than Hitt if he accepts this invitation. Their names, among others, appear on the V.I.P. list of honored guests published and promoted by derawala Daljit Singh of Chicago. We reproduce that list below with a strong appeal to Sikhs everywhere, whatever their numbers, to **show their disapproval of the conduct of these people by not only denying them the stage in their Gurdwaras but also not welcoming them into their Gurdwaras and homes:**

*

Divine Kirtan Darbar (Daljit Singh's Advertisement)
Respected Sant Baba Daljit Singh Ji and the sangat of Chicago request the presence of the guru's beloved sangat at Gurdwara Gurjot Parkash Sahib (Island Lake) for the celebration of The Dedication of the 400 years of Enlightenment of Sri Guru Granth Sahib Ji, to be held from April 20, 2003 (Sunday) until April 27, 2003 (Sunday). A continuous Divine Kirtan Darbar has been organized, in which famous Panth Ragis, lecturers of Gurbani, Singh Sahibaans of Takhats, and Panthic Celebrities are specially coming for the occasion. You are kindly requested to please come on time to experience the bliss of Katha and Kirtan.

Invited Panthic Celebrities and Raagi Jathas include:

1. Singh Sahib Gyani Joginder Singh Ji Vedanti (Jathedar Sri Akal Takht Sahib)
2. Singh Sahib Gyani Puran Singh Ji (Head Granthi Sri Harminder Sahib)
3. Singh Sahib Gyani Iqbal Singh Ji (Jathedar Takht Sri Patna Sahib)
4. Singh Sahib Gyani Tarlochan Singh Ji (Jathedar Takht Sri Keshgarh Sahib)
5. Singh Sahib Gyani Balwant Singh Ji Nandgarh (Jathedar Takht Sri Damdama Sahib)
6. Singh Sahib Gyani Kulwant Singh Ji (Jathedar Takht Sachkhand Sri Hazoor Sahib)
7. Singh Sahib Gyani Jaswant Singh Ji (Former Granthi Sri Darbar Sahib)
8. Singh Sahib Gyani Ranjit Singh Ji (Head Granthi Gurdwara Sis Ganj Sahib Delhi)
9. Sant Jatinder Pal Singh Ji Sewa Panthi – Delhi Wale
10. Bhai Harjinder Singh Ji Srinagar Wale
11. Bhai Davinder Singh Ji Sodhi Ludhiana Wale
12. Bhai Manjit Singh Ji Pathankot Wale
13. Bhai Sarbjit Singh Ji Rangeela Durgh Wale
14. Sant Pritam Singh Ji Meethe Tiwana Wale
15. Bhai Ravinder Singh Ji Hazoori Raagi Sri Harminder Sahib
16. Bhai Surinder Singh Ji Jodhpuri Darbar Sahib Wale
17. Bhai Sarabjit Singh Ji Darbar Sahib Wale
18. Bhai Amrik Singh Ji Gurdaspur Wale
19. Bhai Bhupinder Singh Ji Paras – Houston Texas
20. Professor Kirpal Singh Ji Badungar (Pradhan Shiromani Gurdwara Prabandhak Committee)
21. Sardar Paramjit Singh Ji Sarna (Pradhan Delhi Sikh Gurdwara Prabandhak Committee)
22. Sardar Bhajan Singh Ji Walia (General Secretary Delhi Sikh Gurdwara Prabandhak Committee)
23. Sardar Mohinder Singh Ji Rumana (Pradhan Takht Sri Patna Sahib Gurdwara Prabandhak Committee)
24. Sardar Roop Singh Ji (Sikh Scholar – S.G.P.C.)
25. Sardar Manjit Singh Ji Calcutta (Former Secretary – S.G.P.C.)

*

Guru's command is ਤਖਤਿ ਬਹੈ ਤਖਤੈ ਕੀ ਲਾਇਕ ॥ (੧੦੩੯)

Natural corollary that follows is that it is the duty, obligation and responsibility of **every Sikh** to ensure that that is the case and the Guru's command is carried out. In the past we have called for unceremonious removal of Tohra, Ranjit Singh, Puran Singh and Manjit Singh. Now we ask for the same treatment for the Trojan horse, Vedanti. After Manjit Singh's dismissal, all three organizations that Dr. Rajwant Singh of Washington D.C. controls protested the way he was dismissed but we have not heard their voice of protest against Mahant Vedanti's treatment of S. Kala Afghana or an outrage at Vedanti's blasphemous book Gurbilas Patshahi 6. If you allow these people to rule the roost the fault lies with you and you are not a Sikh.

Allow me to give you a very recent example of how we have all become victims of 'ਭੇਡ ਚਾਲ' and we do it without thinking. Capt. Amarinder Singh, current Chief Minister of Congress Govt. in Punjab was scheduled to visit California the first week of this April. Thank God his visit was cancelled. Prominent Sikhs like Dr.

Kang of Yuba City, Dr. Kapani of Bay area and Dr. Marwah of Los Angeles were falling head over heels to organize functions for him, even two at the same time over 100 miles apart. Did they ever stop to think that this man represents the political party that slaughtered our men women and children in 1984, first at our holiest shrine on the martyrdom day of fifth Nanak and then later on in the year in the streets of major and minor cities and roads and railways of the entire country? Not only have they not apologized for their atrocities, they have even rigged the judicial system to exonerate the leaders of these heinous pogroms against Sikhs, while we beg for mercy for Prof. Devinder Singh Bhullar who is being railroaded to gallows on unsubstantiated trumped up charges.

When will we learn? Kangs, Kapanis and Marwahs have already attained recognition in the community through their own intelligence, effort, hardwork and dedication. They do not need photo opportunities with selfish politicians and murderers of Sikh men, women and children. Our own conduct over the last 19 years explains why the central government, and the state government for that matter, does not give a damn about what we say because they know we will never act on what we say. So, our protestations have a hollow ring and they know this well. It is time for each one of us to contemplate and thoughtfully examine the consequences of our slightest actions and the message that they convey to others. No body will take us seriously when we say one thing but turn around and counter it by our actions. We have got to get rid of the Kang, Kapani, Marwah syndrome.

We are being led by the Biprans among us. There will be more on this in the next issue. We will be examining Vedanti's performance since his appointment. This man has the dubious distinction of being the only Jathedar whose book, Gurbilas Patshahi 6, even though published by the SGPC, was withdrawn from circulation by the same body solely because of critique of that book by S. Kala Afghana. If this man had any shame he would have resigned his position long time ago. He has to be kicked out. That will not bring disgrace to the Akal Takhat. It is his presence that demeans the status of Akal Takhat.

What follows below is an example of the statement we made above ਉਲਟਾ ਚੋਰ ਕੋਤਵਾਲ ਕੋ ਡਾਂਟੇ॥ There is only one way to confront these thieves and thugs and that is for every reader of The Sikh Bulletin to become a member of the Singh Sabha International and promote its membership among family and friends. Thus we need to create a chain reaction. Once SSI becomes a powerful counterweight to SGPC and DGPC positive change is bound to occur. We will be heard. It is only then that a lot of 'fence sitter' Sikh scholars will stop being two-faced and either join us or be exposed for what they are.

SSI bylaws appear in the beginning of this issue and an application is on page 31. For books of S. Kala Afghana that Mahant Vedanti has banned please see p.32.

*

HIGH PRIESTS BAN BOOKS BY KALA AFGHANA

Varinder WaliaTribune News Service

Amritsar, April 4, 2003.

The Sikh clergy at a meeting, at Akal Takht secretariat here today banned books by Canada-based cop-turned Sikh scholar Gurbakhsh Singh Kala Afghana for allegedly distorting Sikh history.

Reading, buying or re-printing of the controversial books have been banned. The Sikh high priests have also summoned Mr. Kala Afghana to explain his position **by May 10 at Akal Takht.** Earlier, Mr. Kala Afghana was allowed to clarify his position via video-conferencing as he had pleaded that he could be arrested as he entered India for his links with **Sant Jarnail Singh Bhinderanwale.** "Ill health" was another reason for seeking exemption from appearing at Akal Takht. However, the video conferencing could not he held due to non-cooperation of the SGPC which did not provide needed infrastructure to the Sikh high priests for conferencing with Kala Afghana.

Mr. Kala Afghana authored a set of 10 books — **"Bipran Ki Rit Ton Sach da Marg".** The foreword to one of the books of Mr. Kala Afghana was written by Mr. Gurtej Singh, National Professor of Sikhism.

The meeting was attended by Giani **Joginder Singh Vedanti**, Jathedar Akal Takht, Giani **Balwant Singh Nandgarh**, Jathedar Takht Damdama **Sahib**, Giani **Tarlochan Singh**, acting Jathedar Keshgarh Sahib, Giani **Bhagwan Singh**, Head Granthi Akal Takht and Giani **Jagtar Singh**, Granthi Golden Temple.

*

Press Release dated April 6, 2003, Chandigarh.

Gurtej SinghProfessor of Sikhism

The following facts regarding the recent ban placed upon the writings of Kala Afghana need to be noticed by all concerned: Gurbakhsh Singh Kala Afghana has been writing books since 1996 strictly to propound the philosophy of Guru Granth Sahib, the only Sikh scripture. He has written about a dozen books of which about ten are published. No objection to his writings were raised until he started commenting on the **Gurbilas Patshahi 6, edited by Giani Joginder Singh** the present `Jathedar' of the Akal Takhat. Soon thereafter one **Gurcharanjit Singh Lamba** and a few others wrote to the Akal Takhat to call him at the Takhat to punish him for `anti-Sikh' writings. They quoted several sentences from his writings. These were innocuous in the context in which they were written. The letter was meant to be secret but became known. Several people including, Gurtej Singh wrote to the Akal Takhat showing the innocent nature of the impugned remarks. Nothing more was heard about these charges for about six months. Then it was known that the Dharam Parchar Committee was going to impose ban on Kala Afghana's writings. Joginder Singh of Spokesman, Giani Jagmohan Singh (missionary), Rajinder Singh Khalsa Panchayat, Gurtej Singh and others wrote to them that any ban would be unjustified. Nothing more was heard about it for another year or so. A rumor spread that action against Kala Afghana was again contemplated. It was stated that a complaint against him had been procured from persons not recognizing Guru Granth as the sole Sikh Guru. General Narinder Singh, Joginder Singh, Rajinder Singh, Prof. Gurdarshan Singh Dhillon and Gurtej Singh issued a

public statement to say that only the Guru Khalsa Panth had the right to censure any writing or to issue a condemnation. They pleaded for close public scrutiny of the writings before condemnation. This was ignored. Then suddenly on December 23, 2002, the `five Singhs' assembled at the Takhat and issued a hukamnama' asking Kala Afghana to explain why he had written some sentences termed as objectionable. They asked him to appear at the Takhat on February 10, 2003, to answer the charges. Eighty-one year old Kala Afghana wrote on January 5, 2003 and January 10, 2003 to say that he was unable to come to India because he feared arrest, as his name was included in the list of those to be arrested for political reasons. He said he was unwell and not fit to travel. Consequently he requested Gurtej Singh to answer the charges on his behalf at the Takhat. A convention of the learned people well versed in gurmat was held on February 1, 2003 and reply to the eleven sentences (277 words from four paragraphs mainly in two books) considered objectionable was drafted. A booklet of about a hundred pages was prepared to explain in detail how the eleven sentences were perfectly in order. Repeated written requests were made to the `five Singhs' to hold a videotaped public enquiry into the charges in consultation with the Panth. On February 10, 2003, three hundred people from all over the state, from Delhi and Jammu presented themselves at the Akal Takhat to explain the charges verbally. The `five Singhs' refused to listen to any one. They did not accept Kala Afghana's representative Gurtej Singh. They ordered that Kala Afghana himself would be questioned by means of videoconference. Kala Afghana requested to be informed giving him ten clear days to appear in view of his wife's illness. He also requested not to be called at a particular Gurdwara where organizers had threatened to physically eliminate him. The `five Singhs' nevertheless asked him to appear at three day's notice and at the same Gurdwara controlled by people hostile to him. Kala Afghana presented himself in spite of all the difficulties on the appointed day at the designated place. The `five Singhs' postponed the videoconference without assigning any reason. It was promised that a new date for the videoconference would be announced. This was never done. Some prominent lawyers of Chandigarh including Gurdarshan Singh Grewal, Balwant Singh Gulliani, Amar Singh Chahal and Navkiran Singh wrote to the Akal Takhat on March 17, 2003 to adopt a just procedure to deal with Kala Afghana. By the second of April Kala Afghana's comments on the Gurbilas Patshahi 6, were complete. These are in the form of a book. This book was being prepared for publication at Amritsar. Suddenly on the fifth of April 2003, appeared the news that the `five Singhs' had placed an interim ban on the reading, publication and sale of all works of Kala Afghana. Final decision is to be taken on May 10, 2003. Salient features of the ban: 1) Ban is clamped without a warning and without giving any time to the public to react. 2). The `five Singhs' held a meeting without announcing the agenda. They imposed the ban ignoring that fact the matter was pending for videoconference with the author. Conclusions: 1) The `five Singhs' are determined to impose the ban without openly and freely discussing the matter of offending 11 sentences which are absolutely innocuous in the context. 2). These 11 sentences considered objectionable are contained in four paragraphs of three books but they have chosen to ban ten other books also about which, even according to them, nothing objectionable has been discovered. For the last several years these other books have been under the scrutiny of the forces advising the Takhat. 3) Ban is imposed on the three new books, which are to be printed for the first time. 4) It is the `lamb and the lion' or the `Bush and Saddam Hussain' story all over again. The only conclusion is that the `five Singhs' are determined to snuff out Kala Afghana. His only offence appears to be his comments on `Gurbilas Patshahi 6' edited by Giani Joginder Singh, `Jathedar' of the Akal Takhat. Appeal: With all the force at my command and in absolute humility I want to appeal to the Guru Khalsa Panth to wake up and see the enormity of the wrong being done to gurmat as all the books of Kala Afghana in exposition of true principles laid down by the Guru. I appeal to the `five Singhs' not to use the sledgehammer of the powers of the Akal Takhat against an innocent old man expounding gurmat. I appeal to them not to do so just for the purpose of preventing publication of a book criticizing incompetent editing of Gurbilas Patshahi 6 by Giani Joginder Singh. I appeal to them not to do it in this manner as it smacks of back stabbing in view of the fact that the case before them is pending for videoconference with the author. I appeal to them to have a public discussion on what is considered objectionable in Kala Afghana as well placed scholars say that there is nothing objectionable in what he has written.

*****

ਉਲਟਾ ਚੋਰ ਕੋਤਵਾਲ ਕੋ ਡਾਂਟੇ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਗੁਰੂ ਸਿਖੁ ਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਹੈ ਏਕੋ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਚਲਾਏ ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਮੰਤੁ ਹਿਰਦੈ ਦੇਵੈ ਨਾਨਕ ਮਿਲਣੁ ਸੁਭਾਏ ॥

March 5 2003

ਵਿਸ਼ਾ:-(ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ) ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ, ਪੰਥ ਘਾਤਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਬਦਲਾ ਲਊ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਦਾਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧੱਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਆਂ ਪਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜੋਦੜੀ ਪੱਤਰ-

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ, ਸ: ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹਿ ॥

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਟਰਾਂਟੋ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸੁਰਸਾਗਰ ਰੇਡੀਉ ਦੇ 'ਭਖਦੇ ਮਸਲੇ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਹੋਸਟ ਸ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹੋਤਾ ਨਾਲ ਹੋਏ ਬਚਨਾ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਕਈ ਸੱਜਣਾ ਦੇ

ਮੂਹੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਭਾ ਸੁਣੀ। ਸਹੋਤਾ ਜੀ ਦੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਜਦ ਤੁਸਾਂ ਇਹ ਫ਼ੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਅਯੋਗ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ **SGPC** ਕੋਲ ਸ਼ਕਾਇਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਉਂ ਅਨੁਭਵ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇ ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਡੁਬ ਰਹੇ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸ਼ਕਤੀ-ਸ਼ਾਲੀ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਚੰਬੜਿਆ **ਇਹ ਭਰਮ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ** ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰਤਾ ਏਥੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਲਈ ਵੀ ਬੜੇ ਵਡੇ ਅਪਰਾਧੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਸ਼ਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ "- ਆਪ ਜੀ ਵਲੋਂ ਰੇਡੀਉ ਤੇ ਦਿਵਾਏ ਇਸ ਸੁਖਾਂਵੇ ਭਰੋਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਹੋ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਨਿਮਾਣਾ ਦਾਸਰਾ, ਇਸ ਜੋਦੜੀ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ, ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦੁਖਦਾਈ ਹਦ ਤੱਕ ਪੰਥ ਘਾਤਕ ਵੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖਣਾ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਸ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਅਗਿਆ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ-

(ਅਜੋਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ੩੯/੧੪L ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਬਾਦਕਾਰ, ਫ਼ੌਜੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਸ: ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਸਪੁੱਤਰ ਹਾਂ ਜਨਮ ਤਾਰੀਖ਼ ੧੭ ਅਕਤੂਬਰ ੧੯੨੨ ਹੈ। ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਵਿਚਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ **BA** ਕੀਤੀ। ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਮੇ ਭੁਜੰਗੀ ਸਭਾ ਦਾ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਮੇ (ਸੰਨ ੧੯੪੫ ਤੋਂ ੧੯੪੭) ਤਕ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲੇ ਪੁਜਿਆ, ਉਜਾੜੇ ਤੋਂ ਵਾਪਰੀ ਤੰਗ-ਦਸਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੁਲਸ ਵਿਚ ਸਿਪਾਹੀ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ। ੩੮ ਸਾਲ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਇਨਸਪੈਕਟਰੀ ਰੁਤਬੇ ਤਕ ਪੁੱਜਾ। ਮਈ/ਜੂਨ ੧੯੮੩ ਤੋਂ ੩੦ ਦਸੰਬਰ ੧੯੮੩ ਤਕ ਬਾਬਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਸਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾ । ਪ੍ਰਵਾਰਕ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੇਨੇਡਾ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਲਿਖ ਭੇਜੀ। ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ ੧੯੮੪ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਪੁੱਜਾ। ਜੂਨ ੧੯੮੪ ਵਿਚ **ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ** ਇਕ ਬੜਾ ਦੁਖਦਾਈ ਸਾਕਾ ਵਰਤ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਿਠੂ ਪੁਲੀਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੰਦਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਮਨ ਚੱਕਰ ਚਲ ਪਿਆ। ਬੜੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਦਾਸ ਦੀ ਭਾਲ ਹੋਈ। ਨਾ ਲੱਭਾ ਤੇ ਦਾਸ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਫਿਰ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਰਕੀ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਪਿਛੇ ਰਹੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਤੰਗੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਭਾਣੇ । ਦੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤੇ ਦਾਸ ਦਾ ਨਾਮ **ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ** ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹੀ ਹੋਵੇ । ੧੯੮੪ ਤੋਂ ਦਾਸ ਸੁਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਪਰਤ ਸਕਿਆ।

ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਨਿਤਾਣਿਆ ਦੇ ਸਹਾਇਕ, ਨਿਆਸਰਿਆਂ ਦੇ ਆਸਰੇ, ਕਦੇ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਲੀ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਬੇ-ਕਸੂਰ ਨੌਜਵਾਨਾ ਬੇਟੇ ਬੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਇਆ ਮਨ, ਦਸ-ਸਰੂਪੀ ਲਾਸਾਨੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸੰਤ ਸੂਰਮੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਢਹਿੰਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਰਤਨੀਆਂ ਆਰੰਭ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਲਈ ਬੜਾ ਬੈਚੈਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ, ਸਿੱਖ ਪਰਚਾਰਕਾ ਰਾਗੀਆਂ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਢਾਡੀਆਂ ਕੋਲੋਂ, ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮਣੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਣਦਾ ਆਇਆ ਸਾਂ- "ਜਬ **ਲਗ ਖ਼ਾਲਸਾ ਰਹੈ ਨਿਆਰਾ ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੀਉ ਮੈ ਸਾਰਾ। ਜਬ ਇਹ ਗਹੈ ਬਿੱਪ੍ਰਨ ਕੀ ਰੀਤ ਮੈ ਨ ਕਰੋਂ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ।**" ਇਹ ਬਿੱਪ੍ਰ ਕੌਣ ਹੈ ? ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਉਹ ਰੀਤ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋ ਜਾਣ ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਲਈ ਬੇਪਰਤੀਤੇ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ ? ਇਸ ਸ਼ੰਕੇ ਦੀ ਨਿਵਿਰਤੀ ਕਿਥੋਂ ਹੋਵੇ ? ਬੜੇ ਹਥ ਪੈਰ ਮਾਰੇ ਪਰ ਕਿਤੋਂ ਕੁਝ ਪੱਲੇ ਨਾ ਪਿਆ। ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਨਿਤ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਦੋਹੇ-**ਸਭ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਉ ਗ੍ਰੰਥ-** ਵਲ ਧਿਆਨ ਗਿਆ। ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਹਿਬ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਪੁਛਿਆ ਜਾਵੇ ? ਪਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਲ ਪੁਛਣਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਾ ਬੁੱਝਣਾ ਸੀ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੌਵੀਂ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇ ਹੀ ਛਕਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਦ ਆਪਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਸੁਰਤ ਆਈ ਕਿ, ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਸਖਣੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਹੋਈਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਡੰਨ ਲੁਆ ਕੇ ਦੋਬਾਰਾ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਅਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਨ ਸਮੇਤ ਛਕੀ।ਫਿਰ -**(ੳ)-** ਪਰਲੋਕ ਵਾਸੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਚਿਤ **ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਰਪਣ, ੧੦ ਪੋਥੀਆਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਣ, ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ**। **(ਅ)-** ਡਾ:ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ "**ਸੰਸਥਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ (ਸਤੇ ਸੰਚੀਆਂ**), ਅਤੇ **(ੲ)** ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, **MA.** ਬਾਵਾ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ **MA** ਅਦਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਦਾਨਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ **ਅਤੇ SGPC ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ "ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ"** ਮੰਗਵਾ ਲਏ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ੩ ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ ਦੇ ੧੧ ਵਜੇ ਤਕ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਸਮਝ ਕੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਾਰ ਲਿਖੀ ਜਾਣਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਰੀਤਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਉਲੱਥੇ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਰਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ -"**ਖੁਲ੍ਹੜੇ ਕਪਾਟ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟਤੇ ॥੧॥{ਪੰਨਾ ੮੦}**" ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋ ਦਿੱਸਿਆ ਕਿ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ ਕੇਵਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਰੀਤਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਫਿਰ ਜਿਵੇ ਹਰ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਘਟੋ ਘਟ ਪੰਜ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ "ਬਿੱਪ੍ਰਨ ਕੀ ਰੀਤ ਤੋਂ ਸਚੁ ਦਾ ਮਾਰਗ" ਪੁਸਤਕ-ਮਾਲਾ ਲਿਖਣੀ ਆਰੰਭ ਹੋਈ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵੇਰਵਾਂ ਪੁਸਤਕ-ਮਾਲਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਨਮਾਨ ਯੋਗ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰਮ ਵਾਰ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ, ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਕਾਇਤ-ਨਾਮਾ:

1- ਇਸ "ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਉਸ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਪੁਨਰ ਸੰਪਦਾਨਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ, ਕਿਸੇ ਗੁਮਨਾਮ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਸੰਮਤ ੧੭੧੮ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ । ਅਤੇ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ੪੦੦ ਸਾਲਾ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਤੇ ਜੂਨ ੧੯੯੮ ਨੂੰ **SGPC** ਦੀ ਮੋਹਰ ਹੇਠ ਪੰਥਕ ਤੌਰ ਦੇ **Release** ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਨਮਾਨ ਯੋਗ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਥਾ ਦੋਬਾਰਾ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਂਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਗੁਸੇ ਮਨ ਨਾਲ, ਅਜੋਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਨੇ, ਉਸ ਸਮੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹੋਣ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸੂਖ਼ ਨੂੰ ਵਰਤਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਤਨਖ਼ਾਹਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪ੍ਰੋ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਹਾਇਕ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਪੁਨਰ ਸੰਪਾਦਨਾ ਦਾ (ਭੂਮਕਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ-) ਬੜਾ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਕਾਰਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ-ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਅਨਸਾਰ ਜੀਵਨ ਢਾਲ ਕੇ ਸੰਤ-ਸੂਰਮਾ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁਕਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ, ਦਸ-ਸਰੂਪੀ ਅਨੂਪਮ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਨਿਆਰੀ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਗੰਭੀਰ ਹਾਨੀ (**Irreparable damage**)ਪੁਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕੁਕਾਰਜ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ **SGPC ਸ੍ਰੀ** ਟੌਹੜਾ ਜੀ ਦੀ ਅਜੇਹੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਆ ਬਣੀ ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਪਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਸਰਮਾਏ ਤੇ ਪੰਥ ਦੇ ਹੀ ਛਾਪੇ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਛਪਵਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ । ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ, ਪੰਥ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛਾਪੇ ਖ਼ਾਨੇ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਟਤ ਵਿਭੂਤੀਆਂ ਦੇ ਕਲਮਤੋੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪਤੱਰਾਂ ਦੀ **Rampart** ਵਿਚ ਵਗਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਮੌਰ, ਵਿਦਵਾਨਾ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਪਰਸੰਸਕਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਥਵਾ "ਸਿਰਲੇਖਾਂ" ਸਮੇਤ ਪਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਕਰਮਵਾਰ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ **ਹੈ**:

(੧) '**ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੇਵਾ**", ਗੁਰੂ-ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

(੨) "**ਸੰਦੇਸ਼** ", ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ, ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਟੌਹੜਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ।

(੩) "**ਅਦੁਤੀ ਸੇਵਾ**", ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ , ਜਥੇਦਾਰ, ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ।

(੪) "**ਗੁਰਬਿਲਾਸ,** ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਰੂਪ" ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ, ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ
(੫) "ਅਨੂਪਮ ਸੁਗਾਤ", ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰਾ, ਐਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ
(੬) "**ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ**", ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ, ਉਚੇਰੀ ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ।
(੭) "**ਦੋ ਸ਼ਬਦ**" ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ, ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ 'ਮਸਕੀਨ'
(੮) "ਚਮਤਕਾਰੀ ਵਿਆਖਿਆ", ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਥਾ-ਵਾਚਕ, ਗੁ:ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ
(੯) "**ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉੱਦਮ**" ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ 'ਮਲੂਨੰਗਲ' ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਸ:) ਸ਼੍ਰੋ:ਗੁ:ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ।
(੧●) "**ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ**", ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤਲਵਾੜਾ।
(੧੧) '**ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ**',ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਚ-ਮਾਰਫ਼ਤ ਡ: ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੋਚ, ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਿਸਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
(੧੨) "**ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਰੂਪ ਦਾ ਸਵਾਗਤ**" ਗਿਆਨੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਕੋਠਾ ਗੁਰੂ' ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ।
ਤੇ ਦੋ ਸੰਪਾਦਿਕ ਡਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਸ਼ਹੀਦ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨੇ ਸਤਿਕਾਰੇ ਹੋਏ ਉਸ ਸਮੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, **ਇਨ੍ਹਾਂ ੧੪ ਰਤਨਾਂ** ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਸਿਰਮੋਰ ਜਥੇਦਾਰੀ ਵਲੋਂ **SGPC ਦੀ** ਪੰਥਕ ਮੋਹਰ ਹੇਠ ਇਸ ਬਦਸ਼ਗਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸਿਖ ਪੰਥ ਵਿਚ ਵਰਤਾਉਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

2- ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਇਕ ਸੁਹਿਰਦ ਗੁਰਸਿਖ ਨੇ ਉਸ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਦਾਸ ਕੋਲ ਪੁਜਦੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਘਬਰਾਹਟ ਗ੍ਰਸੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ, ਸਿਰਮੋਰ ਜਥੇਦਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਇਸ ਹੱਦ ਤਾਂਈ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਕਿ,"**ਬਿੱਪ੍ਰਨ ਕੀ ਰੀਤ ਤੋਂ ਸਚੁ ਦਾ ਮਾਰਗ**" ਪੁਸਤਕ ਮਾਲਾ ਲਿਖ ਲਿਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਬਿਪ੍ਰੀ ਰੀਤਾ ਵਿਚੋ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰੀ ਘਾਲਣਾ ਤੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਗਿਆ ਸਮਝੋ। ਗੁਰਮੁਖ ਸਜਣ ਪਿਆਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਜੇ ਉਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਦਾਸ ਨੇ ਰਾਤ ਦਿਨ ਇਕ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਮਨਮੋਣੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਸੁਆਦੀਆਂ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਰੂਪ ਬੜੀ ਸਖ਼ਤ ਪੰਥ ਘਾਤਕ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਮਾਰੂ ਅਸਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਤੋ ਘਾਬਰੇ ਹੋਏ ਦਾਸ ਨੇ ਸਿਰਮੋਰ ਜਥੇਦਾਰੀ ਵਲ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਬਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ। ਜਦ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰੰਸਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੁਣਵੇਂ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਾਲਾ ਲੇਖ ਲਿਖ ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ-"**ਮੁਠਾ ਆਪਿ ਮੁਹਾਏ ਸਾਥੈ**-ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਸਕ ਪੱਤਰਾਂ ਵਲ ਭੇਜ ਦਿਤਾ। ਪਰ ਬੇਲਗਾਮੇ-ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸਿਰਮੋਰ ਜਥੇਦਾਰੀ ਦੇ ਭੈ ਤੋਂ ਲਗ ਪਗ ਸਾਰੇ ਪਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦੜ ਵੱਟ ਲਈ। ਆਖ਼ਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੋਂ ਛਪਦੇ ਸਪੋਕਸ ਮੈਨ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਥਕ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਭਿੱਜੇ ਖ਼ੂਨ ਨੇ ਉਬਾਲਾ ਖਾਧਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਸ ਦਾ ਉਹ ਲੇਖ ਛਾਪ ਦਿੱਤਾ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚਨੀ ਹੀ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਾਸ ਨਾਲ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਤੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਦਾਸ ਦੀ ਗਲ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਨਾਲ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਠੱਪਣ ਦਾ ਰਾਹ ਲਭਣ ਲਈ ਬਚਨ ਲੈ ਲਿਆ । ਪਰ ਚੌਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਦਾਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਧੂਏ ਧਾਰ ਬਿਆਨ ਬਾਜ਼ੀ, ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਵਲੋਂ ਦਾਸ ਨੂੰ ਪਾਗ਼ਲ ਵੀ ਘੋਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਛਪੀਆਂ ਪੜ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਮਾਨੋ ਨਿਮਾਣੇ ਸੇਵਕ ਦਾਸਰੇ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਮਾਰੂ ਤੂਫ਼ਾਨ ਚੜ੍ਹ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ? ਪਰ- "**ਬਿਨੁ ਭਗਵੰਤ ਨਾਹੀ ਅਨ ਕੋਇ ॥ ਮਾਰੈ ਰਾਖੈ ਏਕੋ ਸੋਇ ॥**{੧੯੨}-**ਹਰਿ ਆਪੇ ਮਾਰੈ ਹਰਿ ਆਪੇ ਛੋਡੈ ਮਨ ਹਰਿ ਸਰਣੀ ਪੜਿ ਰਹੀਐ ॥ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕੋਈ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲਿ ਨ ਸਕੈ ਮਨ ਹੋਇ ਨਿਚਿੰਦ ਨਿਸਲੁ ਹੋਇ ਰਹੀਐ ॥** {੬੯੪} ਗੁਰੂ ਫ਼ੁਰਮਾਨਾਂ ਤੇ ਅਟੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਕੀ ਆਖਣ ?

3- ਸ਼ਾਇਦ ਸੰਪਾਦਨਾਂ ਵਾਲਾ ਕੁਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਉਚੇਚਤਾ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਕਾਂਸੀ ਸਿਖ ਵਿਦਿਆਲੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਆਪ ਤਾਂ ਚੁੱਪ, ਕੇਵਲ ਤਾਰਾਂ ਹੀ ਹਿਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਣੇ ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਾਸ ਝੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਲਿਖਤਾਂ ਭੇਜ ਭੇਜ ਕੁਝ ਅਖ਼ਬਾਰਾ ਅਤੇ ਮਾਸਕ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀ ਦਾਸ ਦਾ ਭੰਡੀ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਿਆ। ਸਤੰਬਰ ੧੮ ੨●●● ਨੂੰ ੮ ਸਫ਼ਿਆਂ ਵਾਲੀ, ਜੂਨ ੧੯. ੨●●● ਦੋ ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀ, **ਅਕਤੂਬਰ ੨੩ ੨●●●** ਨੂੰ ੧੨ ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਰਮ ਵਾਰ ਚਿਠੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਕੱਟ ਪਰਮਾਣ ਸਹਿਤ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਵਿਚਲੇ ਦੁਖਦਾਈ ਹਦ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਿਖ ਭੇਜੇ ਜੋ ਕਈ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਵਿਚ ਬੜੀ ਉਚੇਚਤਾ ਨਾਲ ਛਪੇ। ਫਿਰ ਕਈ ਹੋਰ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਵੀ ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਬੇਅਸੂਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਖਣ ਲਗ ਪਏ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਮਠੇ ਪਏ।

4- ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋ ਪਹਿਲੇ, ਪ੨ਵੇਂ ਸਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਅੰਤਲੀਆਂ ਦੋ ਸਤਰਾਂ - "**ਜੇਕਰ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁੜ ਕਥਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਮਝਾਂਗੇ ਕਿ ਕੀਤਾ ਕਾਰਜ ਸਾਰਥਕ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ**" (ਹਸਤਾਖਰ ਗਿ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ).. ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਦਾ '**ਅਸਲ ਟੀਚਾ**' ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਕਥਾ **ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੀ ਸੀ**। ਏਸੇ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ (ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ) ਚੰਗੇ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰ ਪਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ **ਅਯੋਗ ਢੰਗ** (10-11-2000 ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਪ੍ਰੋ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਪੈਰਾ-**7**-) ਵਰਤਣੋ ਵੀ ਸੰਗ ਨਾ ਸੀ ਮੰਨੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਗੁਰਦੁਅਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਥਾ ਦੋਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੀ ਬਚੀ ਖੁਚੀ ਨੁਹਾਰ ਨੇ ਵੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਭਾਵ, **ਦਸ ਸਰੂਪੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ** ਜੀ ਨੇ ੨੩੯ ਸਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਕਰੜੀਆਂ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਹ ਵਿਚ ਰਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ?।

5- ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਹੋਛੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੇ ਉੱਤਰ ਆਏ। ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਣਾ ਸੀ ਦਾਸ ਨੂੰ ਸੂਚਤ ਤਕ ਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟਰਬੀਊਨ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਨਾਲ **ਸੰਨ ੨000 ਦੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਦੇ ੭ ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਮੋਟੀ ਸੁਰਖ਼ੀ-ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸ: ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਅਫ਼ਗਾਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ" ਲਿਖਿਆ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦਾਸ ਨੇ ਰੋਸ ਮਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਪਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਦਾ ਵਾਂਗ ਚੁੱਪ। {ਨੋਟ-ਤੀਸਰਾ ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਆਇਆ ਹੈ, ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਰੀਕਾਰਡ ਵਿਚ ਉਹ ਹੁਕਮ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ-ਦਾਸ ਦੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਵਿੱਕਰੀ ਰੋਕਣੀਆਂ ਜਾ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸਾੜਨੀਆਂ ਰੂਪ) ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਵਿਖਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ}**

6- ਝੂਠ ਤੋਂ ਸਚੁ ਵਲਨੂੰ ਮੋੜਾ ਦਿਵਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਮੁੜ ਉਹੀ ਚੜ੍ਹਤਾਂ ਵੇਖਣ ਦੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਨਾਲ ਸੀਸ ਨੂੰ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰ ਕੇ ਸਚੁ ਲਿਖਣ ਦੇ ਪਰਣ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਦਾਸ ਨੇ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜਥੇਦਾਰ ਪ੍ਰੋ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਣਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਲਿਖ ਲਿਖ ਭੇਜਣੇ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੇ। ਮਿਤੀ ੨੯ ਅਕਤੂਬਰ ੨●●● ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਡਾ ਆਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲ ਲਿਖੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇ ਦੁਖਦਾਈ ਜਦ ਤਕ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਵੀ ਲਿਖ ਭੇਜਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਬਚਨ....."**ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਤੇ ਪਰਖਣ ਵਾਲੀ ਜੋ ਸੇਵਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਅਰੰਭ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੈਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਅਥਵਾ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਤੋਂ ਰੁਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗੀ । ਦਾਸ ਦੀ ਜਾਨ ਤੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਵੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੱਗਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ** ਹੋਰ ਕਰਨ ਜੋਗ ਸਬੂਤ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੱਤਰ ਵੀ ਦਾਸ ਦਾ ਵਸੀਹਤ **ਨਾਮੇ (Will) ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਿ, ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਉਹੀ ਗਰੁੱਪ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ**

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਸ ਨੰਗਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਮੋਢੀ ਤੁਸੀਂ ਅਥਵਾ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਜੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹੋ......

7- ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਖ਼ਸ਼ੀ ਮੰਨ ਦੇ ਸਚੇ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, "**ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਥਾਂ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪਤਰ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਲਿਖ ਕੇ ਪੁਸਤਕ ਨਾਲ ਜੜ ਲਿਆ ਸੀ।**" ਦਾਸ ਨੇ ਉਸ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਫੋਟੋ ਉਤਾਰਾ ਮਿਤੀ ਦਸਬੰਰ ੨੮ ੨●●● ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਥੀ ਕਰ ਭੇਜਿਆ । ਨਾਲ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਲਿਖ ਘੱਲਿਆ (ੳ)-**ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਲਿਖਤੀ Solmenly Delared Stament- ਭਾਵ, ਲਿਖਤੀ ਹਲਫ਼ੀਆ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ, ਸਿਧ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੇਵਾ ਤੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਯੋਗ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ। ਭਾਰਤੀ ਡੰਡਾਵਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਸੀ Impersonation Offence ਕੀਤਾ ਹੈ । ਫਿਰ** ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕਿ. ਇਸ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸੰਨ ੧੯੯੭ ਵਾਲੀ ਪੱਥਰ ਛਾਪ ਤੁਸਾਂ ਇਸ ਨਿਯੱਤ ਨਾਲ ਸਾਂਭੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਕਿ, ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਿਆ ਹੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਘਾਤ ਕਰ ਰਹੀ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਥ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ, ਹਵਾਲਾ ਪੁਸਤਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕ ਦਿੱਨ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਮੁੜ ਉਸੇ ਹੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕੁਫ਼ਰ-ਸੜਾਂਦ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ੧● ਜਾਮਿਆਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇ ਦੀ ਅਨੁਪਮ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਭਰਪੂਰ, ਕਰੜੀ ਘਾਲਣਾ ਨਾਲ, ਸਾਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸੰਤ ਸੂਰਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ? (ਅ)- ਤੇ ਜੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਮੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਤੁਸਾਂ **RSS** ਤੋਂ ਅਥਵਾ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੰਦੂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬੜੀ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਲਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਉੱਤਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੀ? ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਣੇ ਨਾਲ ਮੜ੍ਹਿਆ ਪਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪਤਰ ਲਿਖਣ ਦੀ ਸਚਾਈ ਤੋਂ ਸਿਰ ਫੇਰ ਲਿਆ। ਤੇ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਨੂੰ ਧਾਰਮਕ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਥਾਂ ਚਲਦੀ ਕਥਾ ਵੇਖਣ ਲਈ ਹਿਰਦੇ ਦੀਆਂ ਪੁਕਾਰਾਂ ਦਾ ੫੨ ਸਫ਼ੇ ਵਾਲਾ ਲਿਖਤੀ ਸਬੂਤ ? ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋਂ, ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਘਬਰਾ ਗਏ ਤਾਂ....

8- ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਚਾਨਕ ਆ ਪੁੱਜੀ ਇਹ ਖ਼ਬਰ- AMRITSAR Jan. 6 - The Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee has stopped the sale of controversial book "Gur Bilas Patshahi 6", edited by Giani Joginder Singh Vedanti, Jathedar Akal Takht and an eminent Sikh scholar Dr. Amarjit Singh. ਸਰੋਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਿਆਂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਫੋਕਾ ਡਰਾਮਾ ? ਜਥੇਦਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਹਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਮੰਨ ਕੇ, (ਪੰਥ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਖੁਲ੍ਹੀ ਚਿਠੀ ਵਿਚਲੇ ਆਪਣੇ ਬਚਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ) ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਂ "**ਪੋਪ**" ਬਣਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵੇਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, (ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੁਨੀਵਰਿਸਟੀ ਵਲੋਂ ਉਸੇ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਛਾਪ ਹੇਠ ਸਿਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਪੁਚਾਈ ਜਾਣ ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਾ ਲਾਉਣ ਤੋਂ, ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਦੀ ਦੁਰੰਗੀ ਨੀਯਤ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਪਾਵਨ ਫੁਰਮਾਨ-"ਜਿਨ੍ ਮਨਿ ਹੋਰੁ ਮੁਖਿ ਹੋਰੁ ਸਿ ਕਾਂਢੇ " ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸਿਧ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਕਚਿਆਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਹਿਣੀ ਕਰਣੀ ਦਾ ਸੂਰਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੀ।

9- ਟਰਬੀਊਨ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਖ਼ਬਰ ਵਿਚਲੇ ਇਹ ਬਚਨ -Giani Joginder Singh Vedanti has also confirmed that sale of the book had been stopped **for the time being after** it was discussed by other Sikh high priests. he however said that the objections **raised by some Sikh intellectuals were unsavory** as he himself had pointed out that there were **certain distorted historical facts which needed to be researched as per the Sikh maryada.** The Jathedar said Gur Bilas Patshahi 6 **was a significant historical book**-ਸਿੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਕੇਵਲ ਸਮਾ ਟਪਾਉਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਲਕੀਰ ਵਾਲੇ ਬਚਨ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਊ ਅਥਵਾ ਸਚਾਈ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚਿਠੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬੜੇ ਕਰੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਚਨੌਤੀ ਦੁਹਰਾਈ ਪਰ ਪੁਸਤਕ ਦੇ (ਸੂਚੀ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ) ਸੈਂਕੜੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵੀ ਅਜੇਹੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੀ ਦਸ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੇ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਸੋ ਇਸ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਝੁਠਲਾ ਨਹੀ ਸਕੇ ਕਿ, ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖਿਆ ਹੀ ਇਸ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਸੀ ਕਿ, ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਨਾਲ ਅਜੇਹੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗਲ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਮੰਨਣ ਲਗ ਪੈਣ।

10-ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਵੰਨਗੀ ਮਾਤਰ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਉਦਾਹਰਣਾ-

(੧) ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜਨਮ ਕਿ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ ਦੀ ਅਣਖ ਦਾ ਭੋਗ ? ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ:-"**ਮਾਨੁਖ ਕੀ ਟੇਕ ਬ੍ਰਿਥੀ ਸਭ ਜਾਨੁ ॥ ਦੇਵਨ ਕਉ ਏਕੈ ਭਗਵਾਨੁ ॥{ਸੁਖਮਨੀ}**" ਅਥਵਾ " **ਸੁਖ ਮੰਗਲ ਕਲਿਆਣ ਜਿਸਹਿ ਘਰਿ ਤਿਸ ਹੀ ਸਰਣੀ ਪਾਈਐ ॥ ਤਿਸਹਿ ਤਿਆਗਿ ਮਾਨੁਖੁ ਜੇ ਸੇਵਹੁ ਤਉ ਲਾਜ ਲੋਨੁ ਹੋਇ ਜਾਈਐ ॥੧॥**"{ਸਾਰੰ ਮ:੫-੧੨੧੪} ਪਰ ਅਸਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਕਈ ਬਚਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਹਲ (ਮਾਤਾ) ਗੰਗਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਮੰਨ ਲਿਆ।ਅਖੇ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਸਰਾਪ ਲੈ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਸਮਝਾਉਣ ਤੇ ਜਦ ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ ਜੀ ਆਟਾ ਪੀਸ ਕੇ, ਮਿੱਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ, ਲੱਸੀ ਮੱਖਣ ਤੇ ਗੰਡੇ ਲੈ ਕੇ ਬੀੜ ਸਾਹਿਬ ੧੨ ਮੀਲ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ (ਪਗ ਉਪੇਤਾਣਾ ॥ ਅਪਣਾ ਕੀਆ ਕਮਾਣਾ ॥(੪੬੭) ਗੁਰੂ ਫ਼ੁਰਮਾਨ ਦੀ ਉਲੰਙਣਾ ?।) ਪੈਦਲ ਤੁਰਦੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ, ਇਹ ਵਰ ਦਿੱਤਾ- (ੳ) ਬੜਾ ਬਲੀ ਪੁੱਤਰ ਜਨਮੇਗਾ, ਨਾਮ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਰਪਾਨਾ ਪਾਵੇਗਾ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਬਣਾਏਗਾ, ਮਲੇਛਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਭਾਰ ਹੌਲਾ ਕਰੇਗਾ। (ਅ) ਵਰ ਦੇਣ ਦੀ ਢਿਲ ਸੀ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਉਦਰ ਵਿਚ ਪਵਨ ਦੇਵਤਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਿਆ, ਪੇਟ ਫੁਲ ਗਿਆ । ਬੀੜ ਤੋਂ ਗ੍ਰਭਵਤੀ ਹੋ ਕੇ ਜਦ ਮਾਤਾ ਜੀ ਘਰ ਪੁਜੇ ਤਾਂ ਗ੍ਰਭਵਤੀ ਵੇਖ ਕੇ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸਾਹ ਜੀ ਨੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਧੰਨ ਦੀ ਅਜੇਹੀ ਬਰਖਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ-ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਬਿੰਦੀ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ।-'**ਜੈਸੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬਿਨੁ ਬਾਲੁ ਨ ਹੋਈ ॥**' ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਈ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਖੰਡਨਾਂ । ਭਾਵ, ਲਿਖਾਰੀ ਲਲਕਾਰ ਕੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਣਖੀ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪਤਨੀ (ਬਾਹਰੇ ਗ੍ਰਭਵਤੀ ਹੋ ਕੇ ਆਈ ਤਾਂ ਸੋਗ ਮਨਾਉਂਧ ਦੇ ਥਾਂ ਸਗੋਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ?)
{ਕੁੰਡਲੀਆਂ ੧੪੫, ਅਧਿਆਏ ੧}

(੨) **ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ** ਦਾ ਭੇਜਿਆ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕੋਠੇ ਤੇ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰ ਰਲਿਆ ਦਹੀਂ ਖੁਆਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜੀ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਸੁਣ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਮੰਗਵਾ ਲਏ । ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਦਹੀਂ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਖੁਆਲਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਵਾਜ ਮਾਰੀ-"ਉਏ ਪਿਸਤਿਆ- "ਹੁਕਮ ਕਰੋ ਗੁਰੂ ਜੀ" ਆਹ ਦਹੀਂ ਤਾਂ ਖਾਈਂ ! "ਮੈ ਕਿਉਂ ਖਾਵਾਂ ਜੀ? " ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਨਹੀਂ ਖਾ ਰਿਹਾ। 'ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਆਣੇ ਹਨ. ਜ਼ਹਿਰ ਵਾਲਾ ਦਹੀਂ ਕਿਉਂ ਖਾਣ ?' - "ਚਲ ਤੂ ਹੀ ਖਾ ਲੈ"। "ਮੈ ਮਰ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਚਰਨਾਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ"। "ਤੂੰ ਚਲ ਮੈ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।" ਭਾਵ:-," ਹੇ ਮੂਰਖ ਸਿਖੋ (ੳ) ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਹੀਂ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਹੈ ਪਰ ਪੰਚਮ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਜਾਨ ਲਏ ਬਿਨਾ ਤਸੱਲੀ ਨਾ ਸੀ ਹੋ ਰਹੀ ? (ਅ) ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਕੇ ਉਥੇ ਹੀ ਗਏ ਸਨ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ? ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਅਜੇਹਾ ਕਈ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਪਰ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਸਮੇਤ ਢਾਈ ਕ੍ਰੋੜ ਸੰਖਿਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨਿਆਂ ਕੁ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ? ਇਸ ਦਾਸਰੇ ਦਾ ਸਾਥ ਵੀ ਗਿਣੇ ਮਿਥੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਹੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

(੩) ਬੀਬੀ ਕੌਲਾਂ ਦੇ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼? ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚੋਂ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਗਵਾ ਕੇ, ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਤਾਜਦਾਰ ਜਹਾਂਗੀਰ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੀਂ ਥਾਂਵੇਂ ਕਰਾ ਗਿਆ। ਕਾਬਲੋਂ ਆਏ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ, ਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਲਈ ਰੂਮ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਯੇ ਦਾ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਘੋੜਾ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਨੇ

ਰਸਤੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ-'ਜੇ ਸਾਡਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਆਪੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਜਾਵੇਗਾ'। ਉਧਰ ਘੋੜੇ ਨੇ ਦਾਣਾ ਪਾਣੀ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਲੱਤੋਂ ਲੰਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਨੇ ਨਿਕੰਮਾ ਜਾਣ ਕੇ ਘੋੜਾ ਕਾਜ਼ੀ ਰੁਸਤਮਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪੱਯੇ ਦੇਣੇ ਕਰਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਘੋੜਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਹੱਥ ਲੱਗਦਿਆਂ ਹੀ ਘੋੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਨਵਾਂ ਨਿਰੋਆ ਹੋ ਗਿਆ।

ਕਈਆਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸੇ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਾ ਰਹੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ, ਐਨ ਘੋੜਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਹੀ, ਬਾਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਚੰਦ ਨਾਲੋਂ ਹੁਸੀਨ ਕਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੜਕੀ, ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲਿਆ, ਤੇ (ਸੰਪਾਦਕ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ " **ਤੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾ ਰਹੀ ਸੰਗਤਿ ਦਾ ਮਨ ਗੁਮਰਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈ** " ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਂਦੀ ਸੰਗਤ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਡੋਲ ਸਕਦੀ ਸੀ ਤਾਂ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਗੁਰੂ-ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ?--"**ਗੁਰ ਦਰਸੁ ਪਾਇਆ ਅਗਿਆਨੁ ਗਵਾਇਆ ਅੰਤਰਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਖਿਨ ਮਹਿ ਬਿਨਸੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥**"

ਅਗਲੇ ਦਿੱਨ ਕਾਜ਼ੀ ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਥੁਹੜੇ ਦਿਨ ਹੋਰ ਅਟਕਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨਾ ਮਗਰੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਕਾਜ਼ੀ ਫੇਰ ਆਇਆ। ਹੁਣ, ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਪਈ। ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਗ਼ੁੱਸੇ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਉਹ ਜਵਾਈਆਂ ਵਾਂਗ ਵੀ ਪੈਸੇ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਖਿਆ **ਥੋਹੁੜੇ ਦਿਨ ਠਹਿਰ ਜਾ ਵੇਖ ਲਵੀਂ' ਜਵਾਈ ਕੌਣ ਬਣਦਾ ਹੈ** ? {ਅਧਿਆਇ ੮ ਚਪਈ ੯੯●} (ਲਿਖਾਰੀ, ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜੇਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਨਾਮਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਣਖੀ ਖ਼ਾਲਸਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਜੋਗਾ ਨਾ ਰਹੇ ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ, **ਸਚੁ** ਦੇ ਅਵਤਾਰ **ਸਚੁ** ਦੇ ਢੰਡੋਰਚੀ, ਨਿਰੋਲ **ਸਚੁ** ਹੀ **ਸਚੁ** ਸਨ।)

ਕਸ਼ਮੀਰੋਂ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਆਉਣ ਦੀ ਢਿੱਲ ਸੀ, ਕਿ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ ਆਦਿ ਚਾਰ ਪੰਜ ਇਤਬਾਰੀ ਸਿੱਖ ਰੱਖ ਲਏ, ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਝੱਟ-ਪੱਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਬੀਤ ਗਈ ਤਾਂ ਘੋੜੇ ਤੇ ਕਾਠੀ ਪੁਆ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ, ਕਾਜ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਉਸੇ ਬਾਰੀ ਹੇਠ ਘੋੜਾ ਲੈ ਗਏ, ਜਿਥੇ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਅੱਗੇ ਹੀ ਤਿਆਰ ਬੈਠੇ ਸਨ। (ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਕਾਜ਼ੀ ਦੀ ੧੯ ਸਾਲ ਦੀ ਅਲ੍ਹੜ, ਕੁਆਰੀ) ਬਾਲੜੀ ਨੂੰ ਬਾਂਹੋਂ ਫੜਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਘੋੜੇ ਤੇ ਬਿਠਾ ਲਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜ ਕੇ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਲਈ ਅੱਡਰਾ ਘਰ ਸਿਰਜ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਖੂਹੀ ਵੀ ਲੁਆ ਦਿੱਤੀ।

(ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਖੂਹੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਘਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਸਹਿਜ ਹੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ,ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਕਰਵਾਈ ਪਰ) ਕਾਜ਼ੀ, ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆ ਪੁੱਜਾ । ਸ਼ਿਕਾਰ ਤੋਂ ਮੁੜਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾ ਮਿਲਿਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਵਾਲੇ ਘਰ ਹੀ ਲੈ ਗਏ। ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਥੈਲੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਾਜ਼ੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦੇਵੇ। ਘਰੋਂ ਨੱਸ ਕੇ ਆਈ ਆਪਣੀ ਕੁਆਰੀ ਧੀ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੀ ਘਰ ਵੇਖੀ ਤਾਂ, ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਵਿਹਲ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਭਾਵ, ਗੁਰੂ ਜੀ, ਕਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਏ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਸਨ, ਕਿ, ਕਾਜ਼ੀ ਆਪਣੀ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖ ਲਵੇ ਕਿ, ਜਵਾਈ ਕੌਣ ਬਣਿਆ ਹੈ ? (ਵਡੇ ਪੈਸ਼ਾਵਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕੁਕਰਮ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਮੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਫਿਰ-" **ਗੁਰੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੱਪਣੇ ਚੇਲੇ ਜਾਣ ਛੜੱਪ**।" ਮੌਕਾ ਬਣਨ ਤੇ, ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਜਰਾਇਮ-ਪੇਸ਼ਾ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਨੋ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ?

ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਕੀ ਲੈਣੇ ਸਨ, ਰੋਂਦਾ ਪਿੱਟਦਾ ਲਾਹੌਰ ਪੁੱਜਾ। ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਕੋਲ ਫ਼ਰਿਆਦ ਕੀਤੀ ਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਕੁਆਰੀ ਬੇਟੀ ਹਿੰਦੂ ਕਾਫ਼ਰਾਂ ਦੇ ਪੀਰ ਨੇ ਅਗ਼ਵਾ ਕਰ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਝੂਠ-ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪਾਤਰ, ਕੋਈ ਖਾਂਵ-ਜ਼ੀਰ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਨੂੰ ਆਖਿਆ" ਇਸ ਕਾਜ਼ੀ ਦੀ ਕੁੜੀ ੧੯ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਜੇ ਇਸ ਨੇ ਵਿਆਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਾਮਾਤੁਰ ਹੋਈ ਖੱਜਲ ਹੁੰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਕਿਤੇ ਸੁਧਾਸਰ ਜਾ ਵੜੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅੱਡਰਾ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਵਧੀਆ ਆਸਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਕਹਾਂਗੇ ਕੇ ਸਾਡੇ ਕਾਜ਼ੀ ਦੀ ਧੀ ਉਧਲ ਗਈ ਹੈ ? ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਠੀਕ ਹੈ ? { ਸਾਡੀ ਮੂਰਖਤਾਈ ਦੀ ਸਿੱਖ਼ਰ ਵੇਖੋ ! ਅਸਾਂ ਸਭ ਸਚੁ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਇਹ ਨਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ, ਤੌਜ਼ਕੇ ਜਹਾਂਗੀਰੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਝੂਠ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਜਿਸ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਅਜੇ ਕੱਲ ਹੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ, ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਵਿਚ ਸਤਿਕਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ, ਸਚੁ ਦੇ ਅਵਤਾਰ, ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਅਕਹਿ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਛੱਟਮ ਪੀਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾਈ, ਉਸੇ ਮੁਗ਼ਲ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜੇ ਵਾਕਿਆ ਹੀ, ਕਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੜਕੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਲੈ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ, ਖੰਭਾ ਦੇ ਉਡਾਰ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ, ਮੱਕੇ ਮਦੀਨੇ ਤੱਕ ਹਾਹਾ ਕਾਰ ਮਚਵਾ ਦੇਣੀ ਸੀ। " ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਮੋਮਨ ਹਾਕਮ ਦੀ ਨਾਬਾਲਗ਼ ਬੱਚੀ ਦਾ ਅਗ਼ਵਾ ਕਾਫ਼ਰਾਂ ਦੇ ਪੀਰ ਨੇ ਕਰ ਲਿਆ ? " ਅਜੇਹਾ ਤੂਫ਼ਾਨੀ ਜਹਾਦ ਭੜਕ ਉੱਠਦਾ ਕਿ, ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਖੁਰਾ ਖੋਜ ਮਿਟ ਜਾਂਦਾ। ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦੀ ਹਰ ਮੈਦਾਨ ਫ਼ਤਹਿ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਦਾ 'ਸਚੁ' ਦੀ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਝੂਠ-ਰਲੇ ਦੀ ਲੇਸ ਮਾਤਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ}

{ਕੁਟਲ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ, ਕੇਵਲ ੧੯ ਸਾਲ ਦੀ ਬੀਬੀ ਕੌਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰੁਚੀ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਕਾਮ ਅਗਨੀ ਦੀ ਸਤਾਈ ਹੋਈ ਉਹ ਇਕ ਆਵਾਰਾ ਕੁੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਉਮਰ ੧੫ ਸਾਲ ਲਿਖ ਕੇ ਇਹ ਸਮਝਾ ਦਿਤਾ ਕੀ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ਼ ਅਲ੍ਹੜ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਵਰਗ਼ਲਾ ਲਿਆ ਸੀ।

(੪)ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਗ਼ੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਤਮਾਸ਼ਾ ?

ਪਾਵਨ ਪਵਿਤਰ ਸਾਡੇ ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੁਢਾ ਜੀ ਦੇ ਵਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਭਵਤੀ ਹੋਏ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੋਂ ਜਨਮੇ ਚਤੁਰਭੁਜੀ ਰਬ ਜੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਿਆ (ਕਥਿਤ ੩) ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵੀ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਜੀਵਨ ਵਾਲੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯੱਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮੰਤਰਿਆ ਹੋਇਆ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਚੂਸਨ ਨਾਲ ਗ੍ਰਭਵਤੀ ਹੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਜਨਮ ਨੂੰ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਜਿਵੇ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਵਡੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਸਾ ਕੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ ਦੀ ਅਣਖ ਨੂੰ ਘਿਣਾਵਣੀਆਂ ਚੋਟਾਂ ਲਾਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਕਰੁਣਾ ਮਈ ਵਿਥਿਆ ਦਾ ਕਰਮਵਾਰ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:- (ੳ) ਪਹਿਲੇ ਗ੍ਰਭ ਤੋਂ ਮਾਤਾ ਦਮੋਦਰੀ ਜੀ ਨੂੰ **ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸੇਲੀ ਟੋਪੀ ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਦਾੜ੍ਹੇ ਸਮੇਤ ਜਨਮਦੇ ਦਰਸਾ ਕੇ ਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਲੇ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸੰਗਦੀਆਂ ਦਰਸਾਉਣ ਰੂਪ ਠੱਠਾ** ? ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿਤਾ ਜੀ ਦਰਸਾਇਆ । (ਅ) ਉਸੇ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਮਾਤਾ ਦਮੋਦਰੀ ਜੀ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਗ੍ਰਭਵਤੀ ਹੋਏ ਤਾਂ ਚੰਡਕਾ ਦੇਵੀ ਆ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ, ਨਾਮ ਬੀਬੀ ਵੀਰੋ। (ੲ) **ਜਦ ਓਵੇਂ** ਮਾਤਾ ਮਰਵਾਹੀ ਜੀ ਵੀ ਮੰਤ੍ਰਿਆ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਚੂਸਣ ਤੋਂ ਗ੍ਰਭਵਤੀ ਹੋਏ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੀ ਕੁੰਤੀ ਨੂੰ ਕਰਣ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਸਮਾਨੀ ਸੂਰਜ ਆ ਜਨਮਿਆਂ ਸੀ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਅਸਮਾਨਾ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ **ਸੂਰਜ ਭਗਵਾਨ ਮਾਤਾ ਮਰਵਾਹੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆ ਬਣਿਆ**? ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸੂਰਜ ਮਲ" ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ । (ਸ) ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਨੂੰ ਅਣੀਰਾਏ ਜੀ । **(ਹ) ਉਸੇ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਵਾਰ** ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਭ ਤੋਂ **ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵੀ ਉਵੇਂ ਵੀ ਸੇਲੀਟੋਪੀ ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਦਾੜ੍ਹੇ ਨਾਲ ਜਨਮਦੇ ਅਤੇ** ਮਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੁੰਡ ਕਢ ਖਲੋਤੀਆਂ **ਦਰਸਾਉਣ ਵਿਚ ਲਿਖਾਰੀ ਜ਼ਰਾ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕਿਆ**। (ਕ)-ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਗ੍ਰਭਵਤੀ ਹੋਇਆਂ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਜਨਮਦੇ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ । *ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ* ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਮਾਤਾ ਦੀ ਰਕਤ ਅਤੇ **ਪਿਤਾ ਦੀ ਬਿੰਦ (ਵੀਰਜ**) ਤੋ ਹੋਣਾ ਕਾਦਰ ਦਾ ਨਿਯਮ-ਰੂਪ ਅਟੱਲ ਹੁਕਮ ਹੈ **(੧)-ਜੈਸੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬਿਨੁ ਬਾਲੁ ਨ ਹੋਈ** ॥{੬੭੨}-(੨)-**ਰਕਤੁ ਬਿੰਦੁ ਕੀ ਮੜੀ ਨ ਹੋਤੀ ਮਿਤਿ ਕੀਮਤਿ ਨਹੀ ਪਾਈ ॥ ਵਰਨੁ ਭੇਖੁ ਅਸਰੂਪੁ ਨ ਜਾਪੀ ਕਿਉ ਕਰਿ ਜਾਪਸਿ ਸਾਚਾ ॥** ...॥੬੬॥ {੯੪੫}-**੩-ਸਾਕਤ ਨਿਰਗੁਣਿਆਰਿਆ ਆਪਣਾ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣੁ ॥ ਰਕਤੁ ਬਿੰਦੁ ਕਾ ਇਹੁ ਤਨੋ ਅਗਨੀ ਪਾਸਿ ਪਿਰਾਣੁ ॥** {੬੩}**-੪- ਬਿਸਟਾ ਅਸਤ ਰਕਤੁ ਪਰੇਟੇ ਚਾਮ ॥ ਇਸੁ ਊਪਰਿ ਲੇ ਰਾਖਿਓ ਗੁਮਾਨ ॥੩॥** {੩੭੪}**-੫- ਜਲ ਕੀ ਭੀਤਿ ਪਵਨ ਕਾ ਥੰਭਾ ਰਕਤ ਬੁੰਦ ਕਾ ਗਾਰਾ ॥**

ਹਾਡ ਮਾਸ ਨਾੜੀ ਕੋ ਪਿੰਜਰੁ ਪੰਖੀ ਬਸੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥੧॥ {੬੫੯}

(੫)ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਪੰਜ ਬਚਿਆਂ ਉਪਰੰਤ ਛੇਵੇਂ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਤੇਗ਼ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਚੇਤਾ ਆ ਗਿਆ। ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਆ ਮਿਲੇ । ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਰੌਣਕ ਵੇਖ ਕੇ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪੇ ਵਿਚ ਬੜੀ ਘਾਟ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। **ਹਾਏ "ਮੇਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਏਥੇ ਛੇ** ?" ਵਧਾਈਆਂ ਤੇ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੰਦੀ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਗਏ। " **ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਰਕਣੀ ਜਾਣ ਕੇ ਤਿਆਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ?** ਭੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਵੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੋਏ ਹਨ ? " ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ, ਗਹਿਣੇ ਤੇ ਕੀਮਤੀ ਕੱਪੜੇ ਲਾਹ ਦਿੱਤੇ। ਦਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਬੋਲਣਾ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ-" **ਬਿਰਹ ਤਪਤ ਕੌਲਾਂ ਭਈ, ਰਹੀ ਨ ਦੇਹ ਸੰਭਾਰ** ।" ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜਦੀ ਨੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸੁੱਧ ਗੁਆ ਲਈ। ਉਧਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਅਜੇਹੀ ਧੂ ਪਈ ਕਿ, ਚਾਰ ਅਸਟਪਦੀਆਂ ਵਿੱਚੇ ਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਕੋਲ ਝੱਟ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ । ਧਰਤੀ ਤੇ ਲੇਟਦੀ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਚਾਰ ਅਸਟਪਦੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ, ਤੇ

"ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਕਹਾ ਕੈਸ ਦੁਖ ਪਾਵੋ । ਪਿਆਰੀ ਕਹੋ ਨ **ਗਹੁਰ** ਲਗਾਵੋ ॥(ਗਹੁਰ=ਦੇਰ, ਚਿਰ) ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ-" ਨੌ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਮੈਨੂੰ ਲਿਆਂਦੀ ਨੂੰ, ਤੇ ਭੋਗ ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਓਧਰ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ? ਬੜੇ ਲੱਮੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਕੇਵਲ ਏਨਾ ਹਿੱਸਾ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਦਾਸ ਦਾ ਭਾਵ ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਕੁਟਲਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋ ਹੈ ਕਿ, ਸਿੱਖ ਇਹ ਕਹਿਣ ਜੋਗੇ ਨਾ ਰਹਿਣ ਕਿ, ਬੀਬੀ ਕੋਲਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਧੀਆਂ ਜਿਹਾ ਪਿਆਰ ਸੀ।

(੬)ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਚੋਰੀਆਂ ਕਰੌਣ ਵਾਲੇ ਅਥਵਾ ਚੋਰੀ ਦਾ ਮਾਲ ਲੈਣ ਵਾਲੇ?-

ਕਾਬਲੋਂ ਆਈ ਸੰਗਤਿ ਨੇ ਜਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਅ ਲਹੌਰ ਪੁਜੇ ਤਾਂ ਜੁੰਮੇ ਦੀ ਨਿਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। **ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਝਟ ਪੁੱਛ ਲਿਆ** ਕਿ, ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਚੀਜ਼ ਵੇਖੀ ਜਿਹੜੀ ਕਾਮਦੇਵ ਤੁੱਲ ਸੁੰਦਰ ਹੋਵੇ ? ਤਾਂ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚੋਂ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਘੋੜੇ ਅਜੇਹੇ ਵੇਖੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਚਾਲ ਤੋਂ ਕਾਮਦੇਵ ਵੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਤੇ ਪਾਈਆਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕਾਠੀਆਂ ਦਾ ਅਜੇਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸੂਰਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੀ ਫਿੱਕਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਕੁਝ ਸੁਣ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਚੁਪ ਰਹੇ । ਕੁਝ ਦਿਨ ਰਹਿ ਕੇ ਜਦ ਸੰਗਤਿ ਕਾਬਲ ਨੂੰ ਪਰਤ ਗਈ, ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ, ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚੋਂ ਘੋੜੇ ਕੱਢਿ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।
{**ਚੌਪਈ ੨੪੧ ਤੋਂ ੨੫੨ ਅਧਿਆਇ ੧੯**)

ਲਹੌਰ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚੋਂ, ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦਾ ਘੋੜਾ ਚੋਰੀ ਖੋਹਲਕੇ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਭਾਈ ਬਿਧੀਚੰਦ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਉਵੇਂ ਹੀ (ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਨਾਲ) ਉੱਠ ਖੜੇ ਹੋਏ ਜਿਵੇਂ ਜੀਵਨ-ਬੂਟੀ ਦਾ ਪਹਾੜ ਚੁੱਕੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨੂੰਮਾਨ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਜੀ ਉੱਠ ਖਲੋਤੇ ਸਨ। ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਚਰਨੀ ਪਿਆ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਵਿੱਚ ਘੁੱਟ ਲਿਆ {**ਅਧਿਆਇ ੧੯-੩੩੫**} ਘੋੜੇ ਦੇ ਵਿਜੋਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹਜਹਾਨ ਦੇ ਬੁਰੇ ਹਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ, ਅਤੇ:-

(ਅ) ਫਿਰ **ਪੰਜਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ** ਧਿਆ ਕੇ ਬਿਧੀਚੰਦ ਨੂੰ ਥਾਪੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਘੋੜਾ ਲਿਆਉਣੁ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ।(੧੯/੩੫੭) ਭਾਵ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹੀ ਚੋਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ?

(ੲ)ਜਦੋਂ ਦੂਜਾ ਘੋੜਾ ਲੈ ਕੇ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਜੀ ਆਏ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ (ਕੀਰਤਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ) ਰਾਗ ਰੰਗ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੌੜ ਕੇ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਦੇ ਗਲ ਨਾਲ ਜਾ ਚੰਬੜੇ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਦੇ ਇਸ ਵਡੇ ਉਪਕਾਰ ਦੇ ਰਿਣੀ ਹੁੰਦੇ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਕਵੀ ਨੇ ਘੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਲਿਖਾਰੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ ਦੋਵੇਂ ਚੋਰ ?॥(੪੪੩/੧੯} ਚੋਰੀ ਦੇ ਨਾਸਵੰਤ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਸ ਨੀਚ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਚਿਤਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਕਠਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ, ਗੁਰਮਤਿ-ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਸਨ ਕਿ, ਜਾਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਉਲੰਙਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪੂਰਨੇ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ?

(੭)ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਦੁਖਦਾਈ ਭਾਣਾ ?

ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਜੋਗ ਮਹਿਲ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੂਜਯ ਮਾਤਾ ਨਾਨਕੀ ਜੀ, ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਇਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਦਰਸਾਏ ਹੋਏ ਹਨ-" ਹੇ ਬਿਧੀਆ ! ਗੁਰੂ ਲਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਘੋੜੇ ਲੈ ਆਇਆ ਹੈਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰਾਣੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਹੀ ਲਿਆ ਦੇਹ ":-**ਸ਼ਾਹ ਅਸੁ ਗੁਰ ਹਿਤਿ ਅਏ, ਮਮ ਹਿਤਿ ਭੂਖਨ ਲਯਾਇ** ॥ ਜਰ ਚੂਨੀ ਬੇਗਮ ਸੁਖਦ ਰੰਕ ਨ ਕੋਇ ਦੁਖਾਇ ।੧੨●। (ਅਧਿਆਇ-੨●) .ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਨੇ, ਮਲਕਾ ਦੇ ਅਨਮੋਲ ਦੁਸ਼ਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੇਅੰਤ ਗਹਿਣੇ ਵੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਢੇਰੀ ਲਾਏ। ਤੇ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਮੁਖਾਬਿੰਦ ਕੀ ਪਾਇਆ ?:-

ਦੋਹਰਾ॥ ਬਿਧੀਏ ਸਮ ਕੋ ਚੋਰ ਨਹਿ ਪੁਨਾ ਬਲੀ ਨਹਿ ਕੋਇ।
ਗੁਰਸੇਵਕ ਤਨਿ ਮਨਿ ਭਯੋ ਪਾਛੇ ਹੋਇ ਨ ਹੋਇ ॥੭੧ ॥{ਅਧਿਾਇ ੨●}

(੮) ਏਸੇ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ, ਇਕ ਝੂਠ ਗਾਥਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਭਾਈ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ੫● ਮੱਝਾਂ (Buffaloes}ਚੋਰੀ ਖਿਸਕਾ ਲਈਆਂ। ਪਰ ਜਦ ਮਾਲਕ ਖੋਜੀਆਂ ਸਮੇਤ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਨੇ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਓਟ ਚਾਹੀ ਤਾਂ ਮਝਾਂ ਕਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਬੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਖੁਰਾ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਜੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਹੋ ਕੇ ਮੁੜ ਗਏ। ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਮਾਉ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਚੌਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਮਝਾਂ ਤੋਂ ਬੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(੯) ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ *ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ.* ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ?

ਲਿਖਾਰੀ ਦੇ ਲਿਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾ ਕੋਲੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤ ਮਾਖੋਵਾਲ ਆਈ-"**ਤਬ ਸੰਗਤਿ ਦੁਖ ਪਾਇ ਕੈ ਆਵੈ ਮਾਖੋਵਾਲ**। ਭਾਵ ਅਜੋਕੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇਗ਼ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਆਈ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ, ਤੁਸਾਂ ਅਵਤਾਰ ਹੀ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਦੀ ਰਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਧਾਰਿਆ ਹੈ ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰੋ। ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਦਿਲੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਕਿਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇ ਫ਼ਰਿਆਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਿਖਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਾ ਰਾਮਰਾਏ ਜੀ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤਾ ਵਿਖਾ ਹਟੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਜਣ ਤੇ ਰਾਮਰਾਏ ਜੀ ਨੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਉਕਸਾਇਆ ਕਿ, ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਕਰਾਮਾਤ ਵੇਖੇ। ("(ਚੌਪਈ-੩੬੩ ਤੋਂ ੩੬੬ ਅਧਿਆਇ ੮)-ਪਿਆਦੇ ਭੇਜ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਝੱਟ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਪਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨੇਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਸਿਆ । ਕੇਵਲ ਏਨੀ ਗਲ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਖਾਨੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਧਿਰੋਂ ਵੀ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਉਤਾਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਈ ਹੋਈ।

ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੰਦੀ ਖ਼ਾਨੇ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਹੀ ਬਿਠਾ ਦਿਤੇ ? ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਸਿੱਖ (ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜਾ?) ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਲਿਆ ਤੇ ਬਾਕੀ ਚਾਰੇ ਸਿੱਖ ਉਥੋਂ ਖਿਸਕਾ ਦਿੱਤੇ । ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਕੱਟੜ ਵੈਰੀ ਇਸ ਕੁਟਲ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁਟਲ-ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਇਆਲਾ, ਮਤੀਦਾਸ ਸਤੀਦਾਸ ਆਦਿ ਗੁਰਮੁਖ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਉਂ (ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹੋਏ) ਭਗੌੜਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਤਕ ਨਹੀ। ਹੋਰ ਵੀ ਵਡੀ ਕੁਟਲਤਾ ਵੇਖੋ, ਸਿੱਖ ਸੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਤੇਗ਼ ਬਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹੀ ਖਿਸਕਾਏ ਦਰਸਾ ਕੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਬਚਨ-

"ਤਬ ਸਲੋਕੁ ਹੌਂ ਕਰੌਂ ਉਚਾਰ । **ਸੰਗਿ ਸਖਾ ਤਜਿ ਭਏ ਨਿਆਰ**।
ਏਕ ਟੇਕ ਰਘੁਪਤਿ ਕੀ ਰਹੀ। ਔਰ ਆਸ ਸਭਿ ਜਨ ਕੀ ਬਹੀ ॥ ੩੭੬॥
ਛੁਟਯੋ ਬਲੁ ਬੰਧਨ ਪਰੈ ਨਹਿ ਹੋਤ ਉਪਾਇ ।
ਏਕ ਆਸ ਤੋਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਗਜ ਜਯੋ ਹੋਇ ਸਹਾਇ ॥੩੭੭॥"

(ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਦੀ ਖੰਡਨਾਂ ਵਾਲੇ) ਉਪਰੋਕਤ ਬਚਨ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ, (ਅਪਾਰ, ਅਗੰਮ. ਅਗੋਚਰ, ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਚਕ੍ਰ ਚਿਹਨ ਰੰਗ ਰੂਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਨਿਰ-ਅਕਾਰ) ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਮੇਤ ਅੱਠਾਂ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ

ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਪਿੰਜਰੇ ਦੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਬੰਦ ਸਨ। ਤੇ ਰਬ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਬਚਨ ਬੋਲਦੇ ਦਰਸਾ ਦਿਤਾ- "**ਤਬ ਭਗਵੰਤ ਮੁਖਿ ਬਚਨ ਅਲਾਏ । ਬਲ ਹੋਆ ਬੰਧਨ ਛੁਟ ਜਾਇ । ਸਭਿ ਉਪਾਵ ਹੈਂ ਹਾਥ ਤੁਮਾਰੇ । ਨਿਜ ਸਹਾਇ ਨਿਜ ਕਰੋ ਸੁਧਾਰੇ** ॥੩੭੯/੮॥ ਭਾਵ, ਸਾਰੇ ਚਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹਨ, ਉੱਦਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਕਰੋ ਤੇ ਏਥੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉ" । ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਚਲਦੇ ਬਣੇ ।

ਆਪਣੀ ਕਿਰਤ ਦੇ ਕਣ ਕਣ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਜੀ ਨੇ ਆਉਣਾ ਕਿਥੋਂ ਸੀ ਤੇ ਪਰਤਣਾ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਸੀ ? ਅਗਲੀਆਂ ਚੌਪਈਆਂ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸੀਸ ਨਿਵਾਉਣ ਤਾਂ -'**ਮਾਰੇ ਤੇਗ ਨ ਧਰੇ ਕਸੀਸ।' ਲਿਖਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ-ਏਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਝੁੱਕ ਸੀਸ ਝੁਕਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਉਸ ਸਿਖ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ** ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੀਸ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਵੀ ਧੜ ਨਾਲੋਂ ਜੁਦਾ ਕਰਲਿਆ, ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ ਦੋਵੇਂ ਆਤਮ ਹਤਿਆ ਕਰਦੇ ਦਰਸਾ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਏਧਰ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਅੱਜ ਤਕ ਦੜ ਵੱਟੀ ਚੁੱਪ ਦੇ ਚੁੱਪ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ **RRS** ਵਾਲੇ ਸਕੂਲੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਅਥਵਾ ਭਗੌੜੇ ਤੇ ਕਾਇਰ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ? ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਦੁਹਾਈਆਂ ਮਚਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਦਾਸਰਾ ਕਿ ਜਾਂ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਵਰਗੇ ਸਾਡੇ ਧਰਮਆਗੂ ? ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਕਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀਸ ਆਕਾਸ਼ ਵਲ ਉਡ ਗਿਆ ਤੇ ਦਿਲੀ ਵਾਸੀ **ਅਗਿਆ ਰਾਮ** ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਪਿਆ। (ਪਰਾਣਾ ਵਾਲੀ "ਆਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ" ਹੁਣ ਏਥੇ ਵੀ ਆ ਬੋਲੀ-"ਹੇ ਅਗਿਆ ਰਾਮ ! ਇਸ ਸੀਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੀ ਰੱਖ ਅਨੰਦ ਪੁਰੋਂ ਸਿਖ ਆਵੇਗਾ ਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਜਿਸ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵਿਚ ਨੌਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਵੀ, ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਵੈ ਹਤਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਥਾ ਦੋਬਾਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਕੁਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਪਾਈਆਂ।

11-ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ੬੩ ਸਫ਼ੇ ਤੋਂ ੬੯ ਸਫ਼ੇ ਤਕ ਲਿਖੀਆਂ ਖੋਜ ਭਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਸਾਹਿਬਾਨ (ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਡਾ: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ) ਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਰਚਨਾ ਕਾਲ ("ਇਕ ਜੇਠ ੧੭੭੪ ਬਿ: ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਕੇ) ੨੨ ਦਿਨ ਸਾਵਣ ਬਤੀਤਿਆਂ ੧੭੭੫ ਬਿ: ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਵ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ੧● ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਦੀ ਰਚਨਾ "ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੋਮੇ" ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਸਿਖ ਜਗਤ ਕੋਲ ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਇਹ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਗ੍ਰੰਥ, ਲਿਖਿਆ ਹੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾਂ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ **ਸਿਖ ਜਗਤ** ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮੰਤਰ ਪਾਠਾਂ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਬੰਦਨਾ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਆਸਾਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਭਰਮ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਵੇ ਕਿ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਢਾਲੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ-ਵਿਚਾਰ ਸਗੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵੈਰੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੁਰਮਤਿ-ਘਾਤਕ ਦੇਣ ਸੀ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਤੇ ਪਰਖ ਕੇ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਬੜੀਆਂ ਦੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਜਾਨ ਲੇਵਾ ਭੀੜਾਂ ਪੈ ਜਾਣ ਤੋਂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ ਨੂੰ ਘਰ-ਘਾਟ ਤਿਆਗ ਕੇ ਜੰਗਲਾਂ, ਪਹਾੜਾਂ, ਮਾਰੂ ਥਲਾਂ ਆਦਿ, ਉਜਾੜਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ । ਸਿਖੀ ਦੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਸੁੰਞੇ ਰਹਿ ਗਾਏ ਤਾਂ ਜਿਵੇ ਤਾੜ ਵਿਚ ਹੀ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ, (ਗੁਰਬਿਲਾਸ-ਰੂਪ ਘਾਤਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਉਦਾਸੀ-ਨਿਰਮਲੇ ਮਹੰਤ-ਰੂਪ **ਬਿੱਪ੍ਰ** ਆਪ ਹੀ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਸੰਚਾਲਕ, ਗ੍ਰੰਥੀ, ਪੁਜਾਰੀ ਅਥਵਾ ਸਾਡਾ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਆ ਬਣਿਆਂ । ਫਿਰ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਕਥਾ ਨੇਮ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ, ਲਗ-ਪਗ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈ । ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜੋੜ-ਮੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖ਼ਾਲਸਾਈ ਇਕਤ੍ਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਮਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਜਿਸ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ, ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬ ਵਿਚਲਾ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਸਾਰਾ ਝੂਠ, ਸਾਡੀ ਪਰੰਪਰਾ ਅਥਵਾ ਸਾਡੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਅਜੇਹਾ ਬਣਿਆ ਕਿ, ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਆਗੂ ਵੀ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਚਕਰਵੀਊ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਚਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, **ਸਨਮਾਨ ਯੋਗ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਸਮੇਤ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਸਿਰਮੋਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਅਜੇਹੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੀ ਦਸ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ ਜੋ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਗਿਆਨ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਦਾ ਹੋਵੇ,** ਫਿਰ ਵੀ (ਵਟਾਏ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਸੇ ਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਾਲਾ) ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਧੜਾ ਧੜ ਵਿਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਾਸ ਨੇ ਤਾਂ (***ਉਸ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਥਵਾ ਪ੍ਰਸੰਸਕ***) ਸਿਰਮੋਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਜਿਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕਰਕੇ ਰੀਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਪੰਥਕ ਧ੍ਰੋਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੇ ਅਜੇਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਭਰਮ ਅਧੀਨ ਦਾਸ ਕੋਲੋਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੱਜਣ ਪਿਆਰਾ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਾ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾ ਦੇਂਦਾ, ਤਾਂ ਦਾਸ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਜੀ ਦੀ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਦੁਹਾਈਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਸਨ ਕਿ, "ਹੇ ਸਿਖ ਜਗਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀਉ ! ਸਿਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਬਿੱਪ੍ਰੀ ਰੀਤਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣਾ ਕੇ, ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਬਣਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਵਾਲੇ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਸਿਖਾਂ ਲਈ ਧਰਮ-ਪੁਸਤਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚਾਲਾਂ ਚਲਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੀਚ **ਦਾਸਰੇ ਨੂੰ,** ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਗੱਡ ਕੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁੜਵਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਯੋਗ ਡੰਡ ਹੈ।

12-ਦਾਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਨੌਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਆਪ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ *ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ, ਬਦਲਾ ਲਊ ਰੁਚੀਆਂ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰੋਧੀ* (**ਕਠਨ ਕਰੋਧ ਘਟ ਹੀ ਕੇ ਭੀਤਰਿ ਜਿਹ ਸੁਧਿ ਸਭ ਬਿਸਰਾਈ** ॥) *ਬੇਦਲੀਲੇ* ਜ਼ਾਲਮ ਹਾਕਮਾਂ ਵਾਂਗ ਉਲਟੇ ਦਾਸ ਵਿਰੁਧ ਆਪ ਹੀ ਜੱਜ ਬਣ ਬੈਠੇ । ਦਾਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਘੋਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਸ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੇਕ ਵਿਸ਼ਾ (***ਪੰਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ੧੦੦ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਪਰਮਾਣਾ ਸਹਿਤ***) ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਛਾਂ ਮਾਣਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੀ ਦਾਸ ਨੇ ਅਵੱਗਿਆ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੀ ਵਿਉਂਤ ਨਾਲ ਨਿਖੇੜੇ ਅਜੇਹੇ ਬਚਨਾਂ ਤੋਂ ਦਾਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮਿਥ ਲਿਆ, ਜਿਹੜੇ ਬਚਨ ਆਪਣੀ ਉਸੇ ਥਾਂ ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ (***ਜਿਥੋਂ ਬਦਲਾ ਲਊ ਭਾਵਨਾ ਅਧੀਨ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ***) ਲਾਹੇਵੰਦ ਗੁਰਮਤਿ-ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। (**ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਆਏ ਦੋਸ਼ਪੱਤਰ-ਰੂਪ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਸ ਲਿਖਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਅਗਲੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਖੇੜੇ ਹੋਏ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਵੀ, ਏਸੇ E.Mail ਵਿਚ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੀ**)

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀਓ ! (ੳ)-ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਵਾਲੇ ਘਿਣਾਵਣੇ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ, (ਅ) ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਇਸ ਦਾਸਰੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਧੱਕੇ ਬਾਰੇ, ਸਨਮਾਨ ਯੋਗ ਵੇਦਾਂਤੀ ਜੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਬਾਰੇ, ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਵਾਲੀ ਗੁਰਮਤਿ ਬਿਬੇਕਤਾ ਨਾਲ ਪਰਖ ਕਰਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਤੇ ਪੂਰਾ ਉੱਤਰਦੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੋਦੜੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਦਿਆ ਜੇ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰ ਦੇ ਇਸ ਭੁੱਲੜ ਕੂਕਰ ਨੂੰ ਖਿਮਾ ਕਰਨਾ ਜੀ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਚਰਨ ਧੂੜ- ਦਾਸਰਾ, ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ

*****

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

SINGH SABHA INTERNATIONAL

APPLICATION FOR MEMBERSHIP

SECTION 1.04 MISSION STATEMENT

Ensure, safeguard and promote correct exposition of the teachings of Aad Guru Granth Sahib.
Interpretation of Gurbani and representation of Sikhi in their real perspective.
Project and popularize healthy and proper image of Sikh culture and institutions.

SECTION 1.05 OBJECTIVES

i) Establish, maintain and manage an institution for standardized and correct study and research of Gurbani and Gurmat, and for training suitable persons for propagation and dissemination of Gurbani's teachings through publications, conferences, seminars, group discussions in Gurdwaras and homes where some intellectuals can gather.

ii) Promote Sikh way of life in accordance with the teachings given in Gurbani incorporated into the Aad Guru Granth Sahib and by Sikh Rehat Maryada (Code of Conduct) laid down by Sri Akal Takhat Sahib as an institution.

iii) Cooperate with other Panthic organizations working for safeguarding, maintaining and promoting independent status of Sri Akal Takhat Sahib.

iv) Support all those institutions that are teaching Gurbani. Develop and promote programs for education of Sikh youth and others about Gurmat, Sikh history, Punjabi language and culture, through organizing lectures, seminars, symposiums, conferences and Gurmat camps on Sikh religion.

v) Organize Sikh Sewa Dal in conformity with Sikh tradition and inculcate the spirit of selfless service among Sikh youth.

vi) Develop programs for eradication of the evils of caste system and social inequality among Sikhs.

vii) Check and oppose growth of Santwad and Derawad.

viii) Protect and promote Sikh interests throughout the world.

ix) Own and operate a Gurudwara.

x) Own and operate a Missionary College.

I…………………………………………………………………………endorse the mission statement and objectives of the SSI given in Section 1.04 and 1.05 of these Bylaws and pledge to work for the fulfillment and promotion of the objectives of the SSI.

Please choose one of the following memberships. Patron and Life member dues may be paid in ten equal installments. Please make cheques payable to Khalsa Tricentennial Foundation of N.A. Inc. and mail to Sikh Center Roseville, 201 Berkeley Ave. Roseville, CA 95678. Tax-exempt receipt will be issued by KTF.

1. Student Member $ 25.00 Please mention the Institution being attended.
2. General Member $ 100.00
3. Life Member $ 1,000.00
4. Patron Member $ 5,000.00
4. Institutional Member $ 1,000.00
5. Donation $______________________________

Patron Members Please Name The Loved Ones: ____

____

Name: Please print first name first. ____

Address: ____

Tel/Fax/e-mail: ____

Signature: ____Date: _____________________

Following May Be Ordered From The Sikh Center Roseville
201 Berkeley Ave, Roseville, CA 95678
GURU GRANTH SAHIB VOLUMES ARE AVAILABLE **FREE** FROM ROSEVILLE SIKH CENTER.

Books by Gurbakhsh Singh Kala Afghana available from Sikh Center Roseville:

1. Seven volume set of "Bipran Ki Reet Ton Sach Da Maarag" Bheta U.S. $ 10.00 **per volume**. (May be ordered individually)
2. One volume "Maas Maas Kar Moorakh Jhagre" Bheta U.S. $ 10.00
3. Bachittar Natak– Bheta U.S. $10.00
   Note: *Items 1,2, and 3 combined please add U.S. $ 10.00 for postage. For individual volumes please add $3 for postage.* Please make checks payable to KTF of N.A. Inc.

Others Books available from Sikh Center Roseville:

4. Sikh Religion and Christianity, author G.S. Sidhu, UK.] Bheta $5.00 including postage
5..Sikh Relgion and Islam, authors G.S. Sidhu and Gurmukh Singh, UK.] for both
6. Teaching Sikh Heritage To The Youth, author Dr. Gurbakhsh Singh. Bheta $5.00, including postage. For bulk copies please write to Canadian Sikh Study and Teaching Society #108, 1083 SE Kent St. Vancouver, B.C. V5X4V9, Canada.
7..“Sikhs in Hisotry” by Dr. Sangat Singh, Paper Back, Bheta $10.00, Hard Back, Bheta $15.00, including postage.
8. Gurbani CD and SGPC publications **FREE**. We pay the postage.
9. ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਨਿਰਣੈ, ਗਿਆਨੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ, ਅੰਬਾਲਾ॥ Bheta $10.00 including postage

Books available from other sources:

10. Avtar Singh Dhami, 3336 Bridge Road, Hayward, CA 94545. Various titleson Religious books, including publications of Missionary College Ludhiana.
11. **Thanks to S. Avtar Singh Dahami, Dr. Sahib Singh's 'Sri Guru Granth Sahib Darpan' is now on : www.gurugranthdarpan.com**
12. Dr I. J. Singh, 2414 Capri Place, North Bellmore, NY. 11710-1624. 1. The Sikh Way: A Pilgrim's Progress. 2. Sikhs And Sikhism: AView With A Bias

Your kind donations are used to print religious literature and this Bulletin

Khalsa Tricentennial Foundation of North America Inc.
The Sikh Center Roseville
Gurdwara Sahib Roseville
201 Berkeley Ave
Roseville, CA 95678

Address
Label
Here

If you do not wish to receive this bulletin, please write '*do not mail*' across the label and return to sender.
If you wish for someone else to receive it, please provide us with their mailing address. Thank you.